

Криминална колекция

АНДРЕА КАМИЛЕРИ
**КРАДЕЦЪТ
НА ЗАКУСКИ**

Комисарят Монталбано се вбесява

Книгопис

АНДРЕА КАМИЛЕРИ
КРАДЕЦЪТ НА ЗАКУСКИ
КОМИСАРИЯТ МОНТАЛБАНО
СЕ ВБЕСЯВА

Превод: Весела Лулова Цалова

chitanka.info

Аз не пиша трудно. Напротив, за мен е удоволствие да пиша. Но не изпитвам ли радост от писането, спирам. Ако страницата не диша и не върви леко, веднага я изоставям.

Третият роман на Андреа Камилери от поредицата за комисар Монталбано не просто „диша“, а задъхано препуска през събитията.

Тунизийски моряк е застрелян на малък рибарски кораб, покосен от неочаквана стрелба на бреговата охрана. Възрастен мъж е убит с нож в асансьор. И вместо да търси истината за тези загадъчни случаи, полицията мобилизира целия си състав за залавянето на дете, заподозряно в кражба на закуски. Поне така изглеждат странните действия на Монталбано, който никога не е бил толкова бесен. Докато се разбере, че странностите и гневът му имат своите страховити основания...

1

Събуди се в лошо настроение, а от изпотяването по време на неспокойния му сън заради килото и половина „сардини като птички коприварче“^[1], с които предната вечер се натъпка, чаршафите се бяха увидели плътно около тялото му и му се стори, че се е превърнал в мумия. Надигна се, отиде в кухнята, отвори хладилника и изсипа в гърлото си половин бутилка леденостудена вода. Докато пиеше, погледна навън през отворения прозорец. Светлината на утрото обещавахе хубав ден, морето беше гладко като тепсия, а небето ясно и безоблачно. Монталбано, който се влияеше от това какво ще е времето, се почувства ободрен и в добро настроение, в което щеше да бъде през следващите часове. Все още беше твърде рано, затова отново си легна и се приготви за още два часа сън, издърпвайки чаршафа над главата си. Помисли си, както правеше винаги, преди да заспи, за Ливия в леглото ѝ в Бокадасе, Генуа: тя беше вдъхновяващото присъствие във всяко негово пътуване, дълго или кратко, в „света на сънищата“, както се казваше в едно стихотворение на Дилън Томас^[2], което много му беше харесало.

Пътешествието му беше току-що започнало, но го прекъсна звънът на телефона. Стори му се, че този звук го прониза като свредел през едното ухо, за да излезе от другото, пробивайки мозъка му.

— Ало!

— С кого говоря?

— Първо ми кажи ти кой си.

— Катарела съм.

— Какво има?

— Извинете ме, но не познах гласа ви, комисерийо. Вероятно спите.

— Вероятно — да, в пет сутринта! Ще ми кажеш ли какво се е случило, без да продължаваш да ми танцуваш по нервите?

— Има убит в Мадзара дел Вало.

— Какво ме засяга това? Аз съм във Вигата.

— Ама вижте, комисерийо, умрелият...

Остави слушалката и изключи телефона. Преди да затвори очи, си каза, че може би го е търсил приятелят му Валенте, заместник-началник на полицията в Мадзара. Щеше да му се обади по-късно от кабинета си.

* * *

Капакът на прозореца се тресна с всичка сила в стената и Монталбано се изправи внезапно в средата на леглото с опулени от уплаха очи, убеден в просъницата, в която все още се намираше, че някой го простреля. За миг времето се беше променило, студеният и влажен вятър надигаше в морето вълни от жълта пяна, а цялото небе се беше покрило с облаци, които предвещаваха дъжд.

Стана, като проклинаше всички светци, отиде в банята, пусна душа и се насапуниса. Изведнъж водата спря. Във Вигата, а следователно и в Маринела, където живееше, вода имаше кажи-речи на всеки три дни. И тъй като никой не знаеше дали ще я пуснат на следващия ден, или следващата седмица, Монталбано беше взел мерки, като си беше поръчал да му инсталират на покрива цистерни с голяма вместимост, но явно този път водата не беше пускана повече от осем дни, а те му позволяваха само толкова време да може да се наслаждава на водната си независимост. Изтича в кухнята, сложи една тенджерка под крана на чешмата, за да събере тънката струйка, която все още се процеждаше през него, като направи същото и с мивката в банята. С малкото събрана вода успя да отмие сапуна от себе си, но цялата тази суматоха, разбира се, не подобри настроението му.

Докато шофираше към Вигата, ругаейки всички шофьори, които според него с правилника за движение само си бършеха задниците, си спомни за обаждането на Катарела и за начина, по който той го беше изтълкувал. Той обаче никак не беше достоверен, защото ако Валенте имаше нужда от него за някакво убийство в Мадзара, щеше да го потърси вкъщи, дори и в пет сутринта, а не в полицейското управление. Въпросното тълкуване беше направил, за да изчисти съвестта си и да може да си поспи спокойно още два часа.

* * *

— Няма никой! — съобщи му Катарела веднага щом го видя, изправяйки се уважително на крака от стола в телефонната централа.

С Фацио бяха решили да го държат там, където, дори и да ги уведомяваше за безумни и невероятни обаждания, със сигурност щеше да направи по-малко бели, отколкото на което и да е друго място.

— Какво е днес, празник ли?

— Не, господине, комисерийо, не е празничен ден, но всички са на пристанището заради онзи, умрелия в Мадзара, за когото..., за когото ви се обадох, ако си спомняте, в часовете на тази ранна сутрин.

— Но ако мъртвият е в Мадзара, какво правят на пристанището?

— Не, господине, комисерийо, умрелият е тук.

— Но ако умрелият е тук, пресвети боже, защо ми казваш, че е умрял в Мадзара?

— Защото умрелият е от Мадзара, той там е работил.

— Катаре, разсъждавайки, така да се каже, както ти го правиш, ако убият тук, във Вигата, някой турист от Бергамо, ти какво ще ми кажеш? Че има умрял в Бергамо ли?

— Комисерийо, въпросът е, че... че този умрял е приходящ умрял. И така, той... него са го застреляли, докато той се намирал на палубата на един риболовен кораб от Мадзара.

— И кой го е застрелял?

— Тунизийците, комисерийо.

Обезсърчен, Монталбано се отказа да чуе останалата информация.

— Може би господин Ауджело е отишъл на пристанището?

— Да, господине.

Неговият заместник, Мими Ауджело, щеше да е много щастлив, ако той изобщо не се мерне на пристанището.

— Слушай, Катаре, аз трябва да напиша рапорта. Който и да ме търси — няма ме!

* * *

— Ало, комисерийо! Би трябвало да е госпожица Ливия, която е на тилифона от Генуа. Какво да правя, комисерийо? Да ви я прехвърля или не?

— Прехвърли ми я.

— Тъй като казахте преди по-малко от десет минути, че ви няма за никого...

— Катаре, казах ти да ми я прехвърлиш.

— Ало, Ливия? Здравей.

— Здравей — друг път! Цяла сутрин се опитвам да се свържа с теб. В дома ти телефонът дава свободно, но никой не го вдига.

— А, така ли? Забравих да го включа. Виж, направо ще си умреш от смях, но тази сутрин в пет часа ми се обадиха, че...

— Нямам никакво желание да се смея. Опитах в седем и половина, в осем и четвърт, след това опитах отново в...

— Ливия, обясних ти вече, че бях забравил...

— За мен. Просто беше забравил за мен. Вчера те предупредих, че ще се обадя към седем и половина, за да решим дали...

— Ливия, предупреждавам те, че тук вали и духа вятър.

— И какво от това?

— Знаеш, че при такова време настроението ми се влошава. Не бих искал дума по дума...

— Разбрах. Няма да ти се обаждам повече. Ти ми се обади, ако желаш.

* * *

— Монталбано? Как си? Господин Ауджело ми съобщи всичко. Това, разбира се, е случай, който ще има международен отзвук. Не мислите ли?

Почувства се хванат натясно, не разбираше за какво му говори началникът на областната дирекция на полицията. Избра пътя на неопределеното потвърждение.

— Ех, така е, така е. Международен отзвук.

— И така, разпоредих господин Ауджело да говори с префекта^[3]. Този казус, как да кажа, излиза извън нашата компетенция.

— Така е.

- Монталбано, добре ли се чувствате?
- Много добре. Защо?
- Не, нищо, но ми се стори, че...
- Леко главоболие, това е всичко.
- Днес какъв ден е?
- Четвъртък, господин началник.
- Слушайте, в събота искате ли да дойдете на вечеря у нас?

Съпругата ми ще приготви спагети с отделения от жлезите на сепията черен секрет. Да си оближеш пръстите.

Паста с чернилка от сепия.

С настроението, в което беше в този момент, би могъл да подправи сто кила спагети. Международен отзвук!?

* * *

Фацио нахлу като развилняло се прасе.

— Някой ще бъде ли така любезен да ми каже какво, по дяволите, се случва?

— Комисарю, не си го изкарвайте на мен само защото отвън духа вятър. Рано тази сутрин, преди да съобщя на господин Ауджело, аз лично казах да ви се обадят най-напред на вас.

— Кой, Катарела ли? Ако караш Катарела да ми се обади за нещо важно, означава, че си голям смръдльо. Знаеш много добре, че от този нищо не може да се разбере. Какво е станало?

— Моторен риболовен кораб от Мадзара, който, доколкото твърди капитанът му, ловял риба в международни води, е бил нападен от катер на тунизийската брегова охрана, който е изстрелял по него цял картечен откос. Риболовният кораб е дал координатите си на катера „Светкавица“ от нашата бреговата охрана и е успял да избяга.

— Браво — каза Монталбано.

— На кого? — попита Фацио.

— На капитана на риболовния кораб, който, вместо да се предаде, е събрал кураж да избяга. И след това?

— Картечният откос е убил човек от екипажа.

— От Мадзара?

— Да и не.

— Искаш ли да ми обясниш?

— Някакъв тунизиец. Казват, че е работил с редовни документи. Почти всички екипажи са смесени. Първо, защото те са добри работници, и второ, ако ги спрат, те знаят как да говорят с онези.

— Ти вярваш ли, че моторният риболовен кораб е ловил риба в международни води?

— Аз? Да не би да ви изглеждам като глупак?

* * *

— Ало, комисар Монталбано? Марнити се обажда, от пристанищните власти.

— Кажете, господин майор.

— Безпокоя ви заради онази неприятна случка с убития тунизиец на риболовния кораб от Мадзара. Разпитвам капитана, за да установя с точност къде са се намирали в момента на нападението и каква е хронологията на събитията. След това той ще мине през вашия кабинет.

— Защо? Нали вече е бил разпитан от моя заместник?

— Да.

— Тогава няма никаква нужда да идва тук. Благодаря ви за любезността.

Искаха насила да го въвлекат в тази история.

* * *

Вратата се отвори с такъв трясък, че комисарят подскочи на стола си. Появи се силно превъзбуденият Катарела.

— Моля за опрощение на удара, но изпуснах вратата.

— Ако още веднъж влезеш по този начин, ще те застрелям. Какво има?

— Има, че тилифонираха току-що, че някакъв се намира вътре в някакъв асансьор.

Мастилницата от изящно обработен бронз не улучи Катарела в челото, но звукът при сблъсъка ѝ с дървената врата прозвуча като

канонада. Катарела се преви и се опита да предпази главата си с ръце. Монталбано започна да рита по бюрото си. В стаята се втурна Фацио с ръка върху отворения кобур.

— Какво става? Какво се случва?

— Накарай този лайнар да ти обясни каква е тази история с някакъв си затворен в асансьор. Да се обърнат към пожарникарите. Но го отведи оттатък, не искам да слушам как говори.

Фацио се върна повторно.

— Някакъв човек, който е убит в асансьора — каза набързо по същество, за да избегне още едно хвърляне на мастилницата.

* * *

— Джузепе Козентино, частен охранител — представи се мъжът, който стоеше близо до отворената врата на асансьора. — Аз намерих горкия господин Лапекора.

— Как така няма нито един любопитен зяпач? — удиви се Фацио.

— Изпратих всички по домовете им. Всички тук ми се подчиняват. Живея на шестия етаж — каза гордо охранителят, оправяйки сакото на униформата си.

Монталбано се запита какво ли щеше да стане с властта на Джузепе Козентино, ако живееше в сутерена.

* * *

Покойният господин Лапекора лежеше на пода в асансьора с опрян в долната част на стената гръб. Близо до дясната му ръка имаше бутилка бяло вино „Корво“, все още запечатана със станиола отгоре. А до лявата му ръка — светлосива шапка. Мъртвият господин Лапекора, облечен безупречно, включително с вратовръзка, беше изискан шейсетгодишен мъж с отворени очи и смаян поглед — може би заради факта че се беше напикал. Монталбано се наведе и с върха на пръста си докосна тъмното петно между краката на умрелия, но не беше урина, а кръв. Асансьорът беше от онези, вмъкнатите в ниша, които се

движеха до стената, и затова се оказваше невъзможно да се види гърбът на мъртвия, за да се разбере дали го бяха убили с острие, или с огнестрелно оръжие. Пое си дълбоко въздух, но не усети миризма на барут — може би беше изчезнала.

Трябваше да предупреди съдебния лекар.

— Според теб доктор Паскуано дали все още е на пристанището, или се е върнал в Монтелуза? — попита той Фацио.

— Трябва все още да е на пристанището.

— Отиди да го извикаш. И ако са там Якомуци и групата на криминалозите, кажи им да дойдат и те, ако е възможно.

Фацио излезе на бегом. Монталбано се завъртя към частния охранител, който, подозирайки, че ще се обърнат с въпрос към него, застана уважително в поза „мирно“.

— Свободно — каза уморено Монталбано.

Комисарят разбра от него, че сградата е на шест етажа, че на всеки етаж има по три апартамента и всичките са обитаеми.

— Аз живея на шестия етаж, който е последен — държеше да повтори Джузепе Козентино.

— Господин Лапекора беше ли женен?

— Да, господине. За Антониета Палмизано.

— И вдовицата също ли я изпратихте вкъщи?

— Не, господине. Вдовицата все още не знае, че е вдовица. Тази сутрин рано тя отпътува, за да навести сестра си във Фиака, тъй като тази нейна сестра не е много добре със здравето. Взе автобуса в шест и половина.

— Извинете, но вие откъде знаете всичките тези неща?

Шестият етаж може би му даваше и това могъщество — всички да са длъжни да му се отчитат за това, което правят и защо го правят.

— Защото госпожа Палмизано-Лапекора — обясни частният охранител — го каза вчера вечерта на моята съпруга, тъй като двете жени си общуват.

— Имат ли деца?

— Един син. Лекар е. Но живее далече от Вигата.

— Лапекора какъв занаят упражняваше?

— Търговец. Има офис на „Салита Гранет“ номер дваисет и осем. Но през последните години ходеше само три пъти в седмицата в него — в понеделник, сряда и петък, тъй като му беше минал меракът

да работи. Беше понатрупал някоя пара настрана и не зависеше от никого.

— Вие сте златна мина, господин Козентино.

Частният охранител застана отново в поза „мирно“.

В този момент дойде някаква жена, около петдесетгодишна, краката ѝ изглеждаха като дънери. Беше се натоварила с препълнени найлонови торби.

— Направих си пазара! — обяви тя, поглеждайки свирепо комисаря и частния охранител.

— Радвам се за вас — каза Монталбано.

— Но аз не, ясно ли е? Защото сега трябва да се качвам по стълбите до шестия етаж. Кога ще откарате мъртвеца? — И след като още веднъж изпепели с поглед двамата мъже, започна уморителното си изкачване. Издишаше през ноздрите си като побеснял бик.

— Тази жена е ужасна, господин комисарю. Казва се Гаетана Пина. Живее в съседния до моя апартамент и не минава ден, без да подхване някоя кавга със съпругата ми, която, тъй като е истинска дама, не ѝ обръща внимание, но тогава онази започва да вдига още по-голяма врява, и то най-вече когато трябва да си наваксам съня, пропуснат по време на работа.

* * *

Дръжката на ножа, която стърчеше между плешките на господин Лапекора, беше износена, едно твърде често срещано домакинско пособие.

— Според вас кога са го убили? — попита комисарят доктор Паскуано.

— Приблизително между седем и осем тази сутрин, но впоследствие ще бъда по-точен.

Пристигна Якомуци с хората си от криминологията и започнаха да правят обстоен оглед на мястото.

Монталбано излезе през входната врата, навън духаше вятър, но небето въпреки това си оставаше покрито с облаци. Улицата беше много къса, само с два магазина един срещу друг. От лявата страна

беше магазинчето за плодове и зеленчуци, зад тезгяха му седеше много мършав мъж, а едно от дебелиите стъкла на очилата му беше пукнато.

— Добър ден, аз съм комисар Монталбано. Тази сутрин случайно да сте видели господин Лапекора да влиза или да излиза през входната врата?

Хърбавият мъж се засмя и не отговори.

— Чухте ли въпроса ми? — каза комисарят, леко ядосан.

— За чуване — го чух — каза продавачът. — Но с виждането е цяло нещастие. Дори танк да беше излязъл през тази врата, нямаше да съм в състояние да го видя.

От дясната страна пък беше продавачът на риба с двама клиенти. Комисарят ги изчака да излязат и на свой ред влезе.

— Добър ден, Лоло.

— Добър ден, комисарю. Имам много пресни мурмури.

— Лоло, не съм тук, за да купувам риба.

— Дошли сте заради мъртвия.

— Да.

— Как е умрял Лапекора?

— Наръган е с нож в гърба.

Лоло го погледна със зяпнала уста.

— Лапекора убит?

— Защо се учудваш толкова?

— Ама кой ли може да е мислил лошото на господин Лапекора? Той беше голям джентълмен. Щура работа.

— Ти сутринта видя ли го?

— Не, господине.

— В колко часа отвори?

— В шест и половина. Хъм, сетих се, че на ъгъла на улицата видях госпожа Антониета, съпругата му, която тичаше.

— Бързала е да хване рейса за Фиака.

Монталбано заключи, че е имало много възможности Лапекора да бъде убит, докато е вземал асансьора, за да излезе от вкъщи.

Доктор Паскуано откара мъртвия за аутопсия в Монтелуза, а Якомуци загуби още малко време, за да напълни три найлонови пликчета с фас от цигара, малко прах и някакво дървено късче.

— Ще те държа в течение.

Монталбано влезе в асансьора, кимна на частния охранител, който през цялото време не беше помръднал дори сантиметър, да се качва и той. Козентино, изглежда, се колебаеше.

— Какъв е проблемът?

— Все още има кръв по пода.

— И какво от това? Внимавайте само да не си изцапате подметките, или искате да се качвате пеша до шестия етаж?

[1] Типично сицилианско ястие. В наименованието му се споменават птичките коприварче, които в миналото сицилианските благородници отстрелвали и консумирали с вътрешностите. Деликатесът бил недостъпен за обикновените хора, които го приготвяли с риба, подреждайки филенцата в тавата като наредени една до друга птички. — Б.пр. ↑

[2] Дилън Томас (1914–1953) — уелски поет, драматург и публицист. — Б.пр. ↑

[3] Префектът е представител на правителството в съответната италианска провинция и оглавява префектурата, която е еднолична структура, подчинена на Министерството на вътрешните работи. — Б.пр. ↑

2

— Заповядайте, настанявайте се — каза радостно госпожа Козентино, една мустаката топка, от която се излъчваше неустоима симпатия.

Монталбано влезе в трапезария с хол. Госпожата се обърна разтревожено към съпруга си:

— Не можа да си починеш, Пепе.

— Дълг. Когато те зове дългът, е така.

— Госпожо, тази сутрин излизахте ли?

— Никога не го правя, преди да си е дошъл Пепе.

— Познавате ли госпожа Лапекора?

— Да, господине. Когато се засечем в асансьора, успяваме мъничко да си побъбрим.

— Говорехте ли си и със съпруга й?

— Не, господине. Не ми беше симпатичен. Добър човек, няма какво да се каже за него, но не ми допадаше. Ако ми позволите за момент... — госпожата излезе навън.

Монталбано се обърна към частния охранител.

— Къде работите?

— В склада за сол. От осем вечерта до осем сутринта.

— Вие сте открили трупа, нали?

— Да, господине. Трябва да е било най-много осем и десет, складът е на две крачки оттук. Повиках асансьора...

— Не беше ли на партера?

— Нямаше го. Много добре си спомням, че го повиках.

— Вие, естествено, не знаете на кой етаж е бил спрял.

— Мислих, комисарю. Според времето, за което дойде, ми се струва, че е бил на петия етаж. Надявам се, че добре съм пресметнал.

Никак не се връзваше. Облечен така безупречно, господин Лапекора...

— Между другото, как се казваше?

— Аурелио, но му викаха Арелио.

Вместо да слезе, се беше качил един етаж по-нагоре. Сивата шапка показваше, че е трябвало да излезе на улицата, а не да отиде при някого в сградата.

— След това какво направихте?

— Нищо. Тоест, тъй като асансьорът дойде, отворих вратата и видях мъртвеца.

— Докосвахте ли го?

— Шегувате ли се? Имам опит с тези неща.

— Как разбрахте, че е мъртъв?

— Казах ви, имам опит. Изтичах при продавача на плодове и ви се обадох. След това застанах на пост пред асансьора.

Влезе госпожа Козентино с чаша, от която излизаше пара.

— Желаете ли малко кафе?

Комисарят прие. След това се надигна, за да си тръгва.

— Почакайте за момент — каза частният охранител, отваряйки едно чекмедже, като му подаде бележник и химикалка.

— С оглед на това, че трябва да си водите бележки — обясни той под въпросителния поглед на комисаря.

— Да не сме в училище? — реагира грубо Монталбано.

Не понасяше полицаи, които си водеха бележки. Когато видеше по телевизията, че някой прави така, сменяше канала.

* * *

В съседния апартамент живееше госпожата с крака като дънери, Гаетана Пина. Веднага щом видя Монталбано, го нападна с думи:

— Ще откарате ли най-накрая умрелия?

— Да, госпожо. Може да използвате асансьора. Не, не затваряйте. Трябва да ви задам няколко въпроса.

— На мен?! Аз нищо не мога да ви кажа.

Отвътре се чу глас, но не толкова глас, колкото някакъв глух тътен.

— Танина! Не се дръж невъзпитано! Покани господина да влезе!

Комисарят се озова в обичайната трапезария с хол. На фотьойла по потник, с чаршаф върху краката, седеше някакъв мъж с гигантски размери, който приличаше на слон. Босите му крака, които се подаваха

от чаршафа, изглеждаха като слонски. Дори носът му, дълъг и увиснал, приличаше на хобот.

— Заповядайте — каза човекът, който явно имаше желание да си поговорят, посочвайки му един стол. — Когато жена ми се прави на лоша, ми идва да... да...

— ... Да изрева? — излезе от устата на Монталбано.

Другият, за късмет, не го разбра.

— ... Да й счупя главата. Слушам ви.

— Познавахте ли господин Аурелио Лапекора?

— Не познавам никого в тази жилищна кооперация. Живея тук от пет години и дори куче не познавам. От пет години не съм излизал и на стълбищната площадка. Не мога да си движа краката, коства ми голямо усилие. Оттук, с оглед на това, че не мога да вляза в асансьора, ще са ми нужни четирима докери от пристанището, за да ме свалят до долу. Ще трябва да ме завържат с въжета, както се прави с пианата. — Засмя се, а смехът му наподобяваше гръмотевичен грохот.

— Аз познавах господин Лапекора — намеси се съпругата му. — Беше антипатичен човек. Изпадаше в потрес, ако се наложеше да поздрави някого.

— Вие, госпожо, как разбрахте, че той е мъртъв?

— Как да съм разбрала? Трябваше да изляза да напазарувам и повиках асансьора. Но никакъв не идваше. Бях убедена, че някой е забравил вратата му отворена, както често се случва с всичките тия простаци, които живеят в кооперацията. Слязох по стълбите и видях частния охранител, който стоеше на стража пред трупа. Като приключих с пазара, пак трябваше да се кача по стълбите, от което все още не мога да си поема дъх.

— Слава богу, така поне ще говориш по-малко — каза „слонът“.

* * *

„Семейство Кристофолети“ беше написано на входната врата на третия апартамент и, колкото и да чукаше по нея, никой не дойде да му отвори. Върна се пак да потропа в дома на Козентино.

— Кажете, комисарю.

— Знаете ли дали семейство Кристофолети...

Частният охранител се плесна силно по челото:

— Забравих да ви кажа! Заради тази случка с мъртвия ми избяга от мисълта. Семейство Кристофолети, и двамата, са в Монтелуза. Госпожа Ромилда беше оперирана от някаква женска болест. Утре би трябвало вече да се върнат.

— Благодаря.

— За нищо.

* * *

Направи две крачки на стълбищната площадка, но се върна и почука отново.

— Кажете, комисарю.

— Преди малко ми казахте, че имате опит с мъртъвци. Как така?

— Бях фелдшер няколко години.

— Благодаря.

* * *

Слезе на петия етаж, на този, на който според частния охранител е бил спрял асансьорът с убития вече Аурелио Лапекора. Бил е слязъл да се види с някого, а този някой го е наръгал с ножа?

— Извинете ме, госпожо, аз съм комисар Монталбано.

Младата дама, която беше дошла да му отвори, около трийсетгодишна, много красива, но занемарена, със съучастническо изражение сложи показалец върху устните си — знак да пази тишина.

Монталбано го обзе смут. Какво означаваше този жест? По дяволите този негов навик да ходи напред-назад без оръжие! Младата жена се отмести предпазливо от вратата, а комисарят влезе, оглеждайки се на всички страни, в малък кабинет, пълен с книги.

— Моля ви да говорите тихо, защото, ако детето се събуди, няма да можем да си поговорим, тъй като реве отчайващо.

Монталбано въздъхна с облекчение.

— Госпожо, знаете всичко, нали?

— Да, каза ми го госпожа Гулота, която живее в съседния апартамент — рече жената, прошепвайки думите в ухото му.

Комисарят прецени ситуацията като твърде възбуждаща.

— Следователно тази сутрин не сте виждали господин Лапекора?

— Все още не съм излизала от вкъщи.

— Съпругът ви къде е?

— Във Фела. Преподава в гимназията. Тръгва с колата точно в шест и четвърт.

Съжали за кратката им среща, защото, колкото повече гледаше госпожа Гулизано — така пишеше на табелката на вратата, — толкова повече тя му харесваше. Чисто по-женски младата жена долови това и се засмя:

— Мога ли да ви предложа чаша кафе?

— Приемам с удоволствие — каза Монталбано.

* * *

Детето, което дойде да му отвори в съседния апартамент, беше най-много на четири години и го погледна накриво.

— Кой си ти, чужденецо? — попита го то.

— Аз съм полицай — каза Монталбано, като се усмихна, полагайки усилия да влезе в тона на детето.

— Няма да ме хванеш жив — отвърна му мъничето и стреля по него с водния си пистолет, уцелвайки го право в челото.

Схватката, която последва, беше кратка и докато обезоръженото дете се готвеше да заплаче, Монталбано с хладнокръвието на убиец стреля в лицето му, измокряйки го с водата.

— Какво става? Кой е?

Майката на ангелчето, госпожа Гулота, нямаше нищо общо с онази от съседната врата. Първата мярка, която предприе, беше да шамароса със сила сина си, а след това взе пистолета, който комисарят беше пуснал на земята, и го изхвърли през прозореца.

— Накрая така завършва цялата тази лудница!

Надавайки сърцераздирателни крясъци, детето избяга в другата стая.

— Баща му е виновен, че му купува такива играчки! Той по цял ден е навън и не му пука за детето, но аз трябва да се грижа за този дявол! Какво искате?

— Аз съм комисар Монталбано. Случайно тази сутрин господин Лапекора да се е качвал до вас?

— Лапекора? У нас? И какво е трябвало да прави у нас?

— Вие ще ми кажете.

— Познавах Лапекора, да, но само на „здравей — здрасти“ и никога нито дума в повече.

— Може би съпругът ви...

— Съпругът ми не говореше с Лапекора. А пък и кога ли можеше да го направи? Той винаги е извън къщи и не му пука за нас.

— Къде е съпругът ви?

— Както виждате, няма го у дома.

— Да, но къде работи?

— На пристанището. На рибния пазар. Става в четири и половина сутринта и се връща в осем вечерта. Блажен е този, който го вижда.

Голямо разбиране проявяваше тази госпожа Гулота.

* * *

На вратата на третия и последен апартамент от петия етаж беше написано „Пичирило“. Жената, която излезе да отвори, изискана петдесетгодишна дама, видимо беше разтревожена и нервна.

— Какво желаете?

— Аз съм комисар Монталбано.

Госпожата отвърна погледа си от него:

— Нищо не знаем.

Изведнъж на Монталбано му замириса на гнило. Заради тази ли жена Лапекора се беше качил един етаж по-нагоре?

— Поканете ме да вляза. Въпреки това трябва да ви задам няколко въпроса.

Госпожа Пичирило му направи път и го въведе в приятно холче.

— Съпругът ви вкъщи ли е?

— Аз съм вдовица. Живея с дъщеря си Луиджина, която е мома, не е омъжена.

— Ако е вкъщи, извикайте я да дойде.

— Луиджина!

Появи се момиче малко над двајсетте, в дънки. Симпатично, но много бледо, буквално изплашено.

Вонята на гнило стана още по-силна и комисарят реши да действа грубо, без заобикалки:

— Тази сутрин Лапекора е идвал при вас. Какво искаше?

— Не! — каза почти изкрещявайки Луиджина.

— Кълна ви се! — заяви майката.

— Какви бяха отношенията ви с господин Лапекора?

— Познавахме го по физиономия — каза госпожа Пичирило.

— Не сме направили нищо лошо — изхленчи Луиджина.

— Чуйте ме добре: ако не сте направили нищо лошо, не трябва да изпитвате никакъв страх или боязън. Има свидетел, който потвърди, че господин Лапекора е бил на петия етаж, когато...

— Ама защо сте се вкопчили в нас? На тази площадка живеят и две други семейства, които...

— Стига! — подскочи Луиджина в плен на обзелата я истерия.

— Стига, мамо! Кажи му всичко! Кажи му го!

— Ех, добре де! Тази сутрин дъщеря ми, на която ѝ се налагаше да отиде рано на фризьор, извика асансьора и той дойде веднага. Трябва да е бил спрял на долния етаж, на четвъртия.

— В колко часа?

— Осем, осем и половина. Отвори вратата и видя господин Лапекора седнал на пода. Аз, тъй като я придружавах, също погледнах в асансьора, но ми се стори, че онзи е пиян. Имаше бутилка с вино, която все още не беше отворена, и... изглежда, се беше изпуснал в панталоните. Дъщеря ми изпита отвращение. Затвори вратата на асансьора и тръгна да слиза по стълбите. В този момент асансьорът потегли, някой отдолу го беше извикал. Дъщеря ми Луиджина обаче има деликатен стомах, тази гледка ни потресе и се наложи да се върне вкъщи, за да се освежи, аз също. Не бяха минали дори пет минути, когато госпожа Гулота дойде да ни каже, че горкият господин Лапекора не е бил пиян, а мъртъв! Това е всичко.

— Не — каза Монталбано. — Това не е всичко.

— Какво говорите? Казах ви истината! — каза раздразнената и обидена госпожа Пичирило.

— Истината е малко по-различна и неприятна. Вие двете сте разбрали веднага, че мъжът е мъртъв. Но не сте казали нищо, престорили сте се, че дори не сте го видели. Защо?

— Не искахме да влезем в устата на всички — призна си пораженчески госпожа Пичирило. Веднага обаче беше обзета от прилив на енергия и изкрещя истерично: — Ние сме свестни хора!

И тези две свестни особи бяха оставили трупа, за да бъде открит от някого друго, може би по-несвестен от тях? Ами ако Лапекора е агонизирал? Изобщо не им е пукало да се опитат да го спасят... Как бе възможно? Как? Излизайки, тресна вратата и се озова лице в лице с Фацио, който беше дошъл да му прави компания.

— Тук съм, комисарю. Ако имате нужда...

Озари го една идея.

— Да, имам нужда. Потропай на тази врата, там има две жени, майка и дъщеря. Обвинение — не са оказали първа помощ. Отведи ги в полицейското управление, но вдигни колкото е възможно повече шум. Всички в сградата да разберат, че сме ги арестували. След това, когато аз дойда, ще ги освободим.

* * *

Счетоводителят Куликция, който живееше в първия апартамент на четвъртия етаж, веднага щом отвори вратата, избута комисаря назад и го отдалечи от нея.

— Жена ми не трябва да ни чуе — каза и затвори крилото на вратата.

— Аз съм комисар...

— Знам, знам. Донесли сте ми бутилката?

— Каква бутилка? — попита смаяният Монталбано, поглеждайки седемдесетгодишния слаб мъж, който имаше конспиративно изражение.

— Тази, която беше близо до мъртвия, бутилката с бяло вино „Корво“.

— Не е ли била на господин Лапекора?

— Как негова! Моя е!

— Извинете ме, но не ви разбрах, бихте ли ми обяснили по-добре?

— Тази сутрин излязох да пазарувам и когато се върнах, отворих асансьора, но вътре в него беше Лапекора, мъртъв. Веднага го разбрах.

— Вие повикахте ли асансьора?

— Защо? Той си беше на партера.

— И какво направихте?

— Какво можех да направя, сине мой? Левият ми крак и дясната ми ръка са сакати. Американците стреляха по мен. Освен това носех четири пакета, можех ли да изкача всичките тези стълби пеша?

— Искате да кажете, че сте се качили при мъртвеца?

— Ами, разбира се! Само че, когато асансьорът спря на моя етаж, който е и етажът на умрелия, бутилката с вино се изтърколи от торбичката. Тогава направих следното: отворих вратата на апартамента, занесох вътре пакетите и след това се върнах, за да взема бутилката. Но не успях да го направя навреме, защото някой от горния етаж извика асансьора.

— Как е възможно? След като вратата е била отворена!

— Не, господине! Бях я затворил от разсеяност! Ех, главо, главо! На моята възраст вече не се разсъждава читаво. Не знаех какво да правя — ако съпругата ми научеше, че съм загубил бутилката, щеше да ме изкорми. Трябва да ми повярвате, комисарю! Тя е жена, която е способна на всичко!

— Кажете ми какво се случи след това?

— Асансьорът мина отново покрай мен и слезе на партера. И тогава аз заслизах по стълбите. Когато с моя сакат крак най-сетне пристигнах, заварих частния охранител да не пуска никого да припари. Казах му за бутилката, а той ми гарантира, че ще съобщи на властите. Вие от властите ли сте?

— В определен смисъл — да.

— Охранителят уведоми ли ви за бутилката?

— Не.

— Ами сега какво ще правя? Какво ще правя? Тя ми струва пари!
— изхленчи счетоводителят, потърквайки ръце.

От горния етаж се чуха отчаяните гласове на семейство Пичирило и заповедническият глас на Фацио:

— Слизайте пеша! Тихо! Пеша!

Започнаха да се отварят врати, въпросите полетяха на висок глас от етаж на етаж:

— Ама кого арестуват? Пичирило ли арестуват? Отвеждат ли ги? В затвора ли отиват?

Когато Фацио се приближи, Монталбано му подаде десет хиляди лири:

— След като ги отведеш в полицейското управление, купи една бутилка бяло вино „Корво“ и я дай на този господин тук.

* * *

От разпита на другите наематели Монталбано не научи нищо важно. Единственият, който каза нещо интересно, беше началният учител Бонавия от третия етаж. Обясни на комисаря, че осемгодишният му син Матео, подготвяйки се да отиде на училище, беше паднал и си разкървавил носа. Тъй като кръвта не спирала, го завел в „Бърза помощ“. Било седем и половина и в асансьора нямало и следа от господин Лапекора — нито жив, нито умрял.

Освен пътуването на Лапекора с асансьора в качеството му на мъртвец, за Монталбано беше очевидно и това, че, първо — покойникът е бил добър, но определено антипатичен човек, и второ — бил е убит в асансьора между седем и трийсет и пет и осем часа.

Ако убиецът е рискувал да бъде изненадан от някого от наемателите с мъртвия в асансьора, това означава, че престъплението не е било умишлено, а извършено импулсивно.

Не беше кой знае колко като информация, но комисарят поразмисли малко над нея. След това си погледна часовника. Беше два часът! Ето защо изпитваше такъв апетит. Обади се на Фацио.

— Аз отивам да ям в „Калоджеро“. Ако междувременно дойде Ауджело, изпрати го при мен. А, слушай, сложи някой на пост пред апартамента на мъртвия. Да не й позволява да влиза, преди аз да дойда.

— На кого?

— На вдовицата, госпожа Лапекора. Двете Пичирило все още ли са тук?

— Да, господин комисар.

- Изпрати ги да си ходят.
- И какво да им кажа?
- Че разследването продължава. Така още повече ще напълнят гащите тези толкова свестни хора.

3

— Какво мога да ви сервирам днес?

— Какво имаш?

— Това, което искате, за предястие.

— Никакво предястие, нямам намерение да се тъпча.

— За основно приготвих бяла туна в сладко-кисел сос и мерлуза с пастет от аншоа.

— Ти на голямата кулинария ли си се отдал, Кало?

— Понякога ми минава през ум, обзема ме желание.

— Донеси ми изобилна порция мерлуза. А докато чакам, ми дай и една хубава порция ордъовър с морски дарове.

Обзе го съмнение. Това леко хапване ли щеше да бъде? Отказа се от отговора и отвори вестника. Икономическата маневричка, която правителството щеше да направи, нямаше да е за петнайсет, а за двайсет милиарда лири. Със сигурност щеше да има увеличение на цените, сред които тези на бензина и на цигарите. Безработицата в Южна Италия беше достигнала до цифра, която хората предпочитаха да не научават. Легистите от Северна Италия след фискалната стачка бяха решили да изгонят префектите, което беше и първата крачка към отделянето. Трийсетина момчета от някакво село, близо до Неапол, бяха изнасилили етиопско момиче. Селището ги защитаваше, защото негърката не само че била черна, но също и проститутка. Едно момченце на осем години се беше обесило. Арестувани бяха трима разпространители на дрога, чиято средна възраст беше дванайсет години. Двайсетгодишен си беше пръснал мозъка, играейки на руска рулетка. Някакъв ревнив осемдесетгодишен...

— Ето предястието.

Монталбано си отдъхна, защото след още някоя такава новина щеше да му премине апетитът. После дойдоха осемте парчета мерлуза, наистина порция за четирима. Мерлузата цвърчеше от радост, защото беше приготвена по божествен начин. Още с усещането на аромата му ястието разкриваше своето съвършенство, което беше постигнато чрез

точното количество галета и деликатното съотношение между аншоа и разбито яйце.

Поднесе към устата си първата хапка, но не я глътна веднага. Остави вкусът приятно и напълно да се разпространи по езика и небцето, за да могат те изцяло да си дадат сметка за дара, който им беше поднесен. Преглътна залька си и пред масата му се появи Мими Ауджело.

— Седни.

Мими Ауджело седна.

— И аз ще ям.

— Прави каквото искаш. Но не говори, казвам ти го като брат, а и в твой интерес е да не говориш за нищо на света. Ако ме прекъснеш, докато ям тази мерлуза, съм способен да те заколя.

— Донеси ми спагети с миди — каза съвсем безразлично Мими на Калоджеро, който минаваше покрай тях.

— С доматен сос или не?

— Без сос.

Докато чакаше, Ауджело си присвои вестника на комисаря и започна да чете. Спагетите дойдоха точно когато, за щастие, Монталбано беше приключил с мерлузата, защото Мими посипа обилно порцията си с пармезан. О, боже! Дори една хиена, дете е хиена и се храни с мърша, би повърнала при идеята за спагети с миди, поръсени с пармезан!

— Как се представи пред началника на полицията?

— Какво означава това?

— Искам само да знам дали на началника си близал задника, или топките му?

— Ама какви работи ти минават през главата?

— Мими, познавам те. Ти си се вкопчил веднага в случая с простреляния с картечен откос тунизиец, за да се прочуеш.

— Изпълних само дълга си, защото ти беше неоткриваем.

Пармезанът му се стори малко, добави още две лъжици, а отгоре настърга малко чер пипер.

— А в кабинета на префекта как влезе, лазейки?

— Салво, трябва да престанеш.

— И защо? След като не пропускаш да ме наклепаш пред началниците!

— Аз? Да те клепам пред началниците? Салво, ако наистина исках да го направя, за четирите години, в които работим заедно, в този момент ти вече трябваше да ръководиш най-забитото полицейско управление в най-загубеното селце на Сардиния, докато аз щях да съм най-малко заместник-началник на полицията. Ти, Салво, знаеш ли какъв си? Гевгир, през който водата изтича през многото дупки. А аз не правя друго, освен да запушвам колкото се може повече от твоите дупки.

Имаше пълно право и Монталбано, който вече си беше излял душата, смени тона:

— Поне ме информирай.

— Направих рапорта, там е описано всичко. Моторен риболовен кораб „Сантопадре“ от Мадзара дел Вало, плаващ в открито море, с шест души екипаж, от които единият тунизиец, който за пръв път се качва на палубата, горкичкият. Обичайният сценарий, какво да ти кажа... Катерът на бреговата охрана на Тунис им заповядва да спрат, но риболовният кораб не се подчинява и онези стрелят. Този път обаче нещата са се развили по по-различен начин, защото е убит по грешка човек, и най-огорчени от това ще бъдат тунизийците. Защото тях ги интересува само да задържат риболовния кораб и да поискат от собственика му, който преговаря с тунизийското правителство, цяла лодка с пари, за да го пуснат.

— А нашето?

— Нашето какво?

— Нашето правителство няма ли да се намеси?

— За бога! Трябва да изгуби безкрайно много време, за да разреши въпроса по дипломатически път. А разбираш ли, че колкото повече риболовният кораб стои задържан, толкова по-малко печели собственикът му!

— Ама от цялата тази работа какво влиза в джоба на тунизийския екипаж?

— Получават комисиони, както общинските полицаи в някои наши градове. Неофициално обаче. Капитанът на „Сантопадре“, който вероятно е и собственик на кораба, казва, че го е атакувал „Рамех“.

— Какво е това?

— Тунизийски катер, чието име е „Рамех“ и е под командването на някакъв офицер, който се държи като истински пират. Тъй като този

път има убит, нашето правителство ще бъде принудено да се намеси. Префектът поиска много подробен рапорт.

— Защо дойдоха да ни досаждат на нас, вместо да се върнат в Мадзара?

— Тунизиецът не е умрял на място, а пристанището във Вигата е било най-близкото, но горкият човечец не е устискал.

— Поискали ли са помощ?

— Да. От катера „Светкавица“, онзи, който винаги е закотвен на нашето пристанище.

— Какво каза, Мими?

— Какво съм казал?

— Каза: „е закотвен“. Може би си го написал и в рапорта до префекта. Представи си само, онзи какъвто е дребнав! Със собствените си ръце си се прецакал, Мими.

— И как трябваше да го напиша?

— Акостирал, Мими. „Закотвен“ означава, че е в открито море. Разликата е фундаментална.

— О, боже!

Беше ясно, че префектът Дитрих, от Болцано, не можеше да различи рибарска лодка от крайцер, но Ауджело се беше хванал и Монталбано се забавляваше.

— Хайде, прояви смелост. Как приключиха нещата?

— Нямало и петнайсет минути, и катерът „Светкавица“ пристигнал на мястото, но след като бил вече там, не видял нищо. Кръстосал наоколо, но никакъв резултат. Това е всичко, което бреговата охрана е чула по радиостанцията. При всички положения тази нощ катерът ще се върне и ще се разберат повече подробности около случката.

— Хъм! — отрони изпълненият със съмнение комисар.

— Какво има?

— Не разбирам само нас и нашето правителство какво ни засяга, ако тунизийците убият тунизиец.

Мими Ауджело го погледна със зяпнала уста.

— Салво, аз може би от време на време изричам по някоя щуротия, но когато ти ги изстрелваш, са направо по-зле и от канонада.

— Хъм! — повтори Монталбано, недотам убеден, че е издумал някаква щуротия.

— А за мъртвия тук, онзи в асансьора, какво ще ми кажеш?

— Нищо няма да ти кажа. Този мъртвец е мой. Ти взе ли си убития тунизиец? Тогава аз ще си взема този от Вигата.

„Надявам се времето да се оправи — помисли Ауджело. — Иначе с този тук кой ли ще се бори?“

* * *

— Ало, комисар Монталбано? Аз съм Марнити.

— Кажете, майоре.

— Исках да ви уведомя, че нашето командване реши, при това с право по мое мнение, че със случая с риболовния кораб ще се заеме бреговата охрана от Мадзара. Затова „Сантопадре“ трябва незабавно да отплава. Вие имате ли да правите още огледи по плавателния съд?

— Не мисля. Считаю обаче, че ние също трябва да се съобразим с мъдрата разпоредба на вашето командване.

— Не смеех да ви го подсказва.

* * *

— Монталбано съм, господин началник. Моля да ме извините, ако...

— Новини?

— Не, нищо. Става дума за една, как да кажа, процедурна подробност. Току-що ми се обади майор Марнити от бреговата охрана и ме информира, че тяхното командване е наредило разследването за простреляния при автоматичен огън тунизиец да се премести в Мадзара. Затова се питам дали ние...

— Разбрах, Монталбано. Мисля, че имате право. Ще се обадя незабавно на колегата си от Трапани, за да му кажа, че ние се освобождаваме от разследването. Струва ми се, че в Мадзара има един много свестен заместник-началник на тамошната дирекция на полицията. Да се нагърбят с всичко те. Вие лично ли се занимавахте с този случай?

— Не, моят заместник, господин Ауджело.

— Уведомявам ви, че протоколът от аутопсията и балистичната експертиза ще изпратим в Мадзара. Копие от тях ще отиде и при господин Ауджело.

* * *

Отвори с ритник вратата на стаята на Мими Ауджело, протегна дясната си ръка, стисна юмрук и постави лявата си ръка направо върху дясната.

— Хац, Мими.

— Какво означава това?

— Означава, че разследването за мъртвия на рибарския кораб се прехвърля в Мадзара. Ти оставаш с празни ръце, а аз ще си държа моя убит от асансьора. Едно на нула.

Почувства се в по-добро настроение. В действителност вятърът беше утихнал, а небето започваше да се прояснява.

Към три следобед полицай Гало, изпратен да охранява апартамента на покойния Лапекора в очакване на вдовицата му, видя вратата на дом Куликия да се отваря. Счетоводителят се приближи към полицаия и му съобщи на един дъх:

— Съпругата ми заспа.

Гало не знаеше какво да каже, след като чу новината.

— Аз съм Куликия, комисарят ме познава. Яли ли сте нещо?

Гало, чиито черва къркореха, тоест изпитваше силен глад, от който стомахът му се свиваше, кимна с глава отрицателно.

Счетоводителят влезе вкъщи и след малко се върна с чиния, в която имаше хлебче, дебело парче кашкавал, пет парченца салам и чаша вино.

— Това е бяло вино „Корво“. Купи ми го комисарят.

Върна се след около половин час.

— Донесох ви и вестник, с него по-бързо минава времето.

В седем и половина вечерта, като по сигнал, не остана балкон или прозорец от страната на кооперацията, на която се намираще входната врата, на които да няма хора, чакащи завръщането на госпожа Антониета Палмизано, все още незнаеща, че е станала вдовицата Лапекора. Представлението щеше да бъде разделено на две действия.

Първо действие: госпожа Палмизано, слязла от автобуса от Фиака, този в седем и двайсет и пет, щеше да се появи пет минути покъсно в началото на улицата, показвайки на всички своята обичайна и отблъскваща скромност, без дори да ѝ мине през ум, че не след дълго бомба ще избухне над главата ѝ. Това първо действие беше необходимо, за да може да се насладиш по-добре и на второто (след бързото преместване на зрителите от прозорците и балконите на стълбищните площадки), което се състоеше в това да чуе от полицаия на пост причината, поради която нямаше да може да влезе в апартамента си. Тогава вече вдовицата Лапекора щеше да започне като Магдалина да си скубе косите, надавайки писъци, да се бие по гърдите, напразно възпирана от изказващите ѝ съболезнования, които щяха бързо да се притекат.

Представлението обаче не се проведе.

Частният охранител и съпругата му си казаха, че няма да е справедливо горката госпожа Палмизано да научи за убийството на мъжа си от някаква чужда уста. Облечени за случая с тъмносив костюм — той, и черно костюмче — тя, те я причакаха близо до спирката на автобуса. Когато госпожа Антониета слезе, застанаха пред нея, съчетавайки израженията на лицата си с цвета на дрехите си: сиво — той, черно — тя.

— Какво става? — попита разтревожено госпожа Антониета.

Няма сицилианска жена от което и да е съсловие, благородно или селско, която след като е минала петдесетте, да не очаква най-лошото. Кое най-лошо? Каквото и да е, но винаги най-лошото. Госпожа Антониета спазва правилото:

— Със съпруга ми ли се е случило нещо?

Тя правеше всичко необходимо, та на Козентино и половинката му не им остана друго, освен да изпълнят второстепенните си роли, разпервайки безутешно ръце.

На това място госпожа Антониета изтърси нещо, което според логиката не трябваше да казва:

— Убили ли са го?

Съпрузите Козентино пак разпериха широко ръце. Вдовицата се олюля, но се задържа върху краката си.

Затова показалите се по прозорците и балконите присъстваха само на разочароващата сцена, в която госпожа Лапекора, между

господин и госпожа Козентино, говореше спокойно. Обясняваше им с изобилие от подробности за операцията, която сестра ѝ беше претърпяла във Фиака.

В пълно неведение за това, което се беше случило, полицаят Гало, когато чу в седем и трийсет и пет асансьорът да спира на етаж, се надигна от стълбата, на която беше седнал, преговаряйки си онова, което трябваше да каже на горката жена, и направи крачка напред. Вратата на асансьора се отвори, но оттам излезе някакъв господин.

— Джузепе Козентино, частен охранител. Тъй като госпожа Лапекора трябва да изчака, ще я настаня у дома. Вие уведомете комисаря. Аз живея на шестия етаж.

* * *

Апартаментът на Лапекора беше съвършено подреден. Трапезария с хол, спалня, кабинет, кухня и баня: нищо, което да не е на мястото си. На масата в кабинета беше портфейлът на покойника с всичките документи в него и сто хиляди лири. Монталбано си каза, че следователно Аурелио Лапекора се е приготвил да излиза, за да отиде на място, на което не му трябваха нито документи, нито пари. Седна на стола, който беше зад бюрото, и отвори едно след друго чекмеджетата в него. В първото вляво имаше печати, стари писма, адресирани до фирма „Аурелио Лапекора — внос-износ“, моливи, химикалки, гуми за изтриване, марки извън обращение и две връзки ключове. Вдовицата обясни, че това са дубликатите на ключовете за дома им и офиса. В долното чекмедже — само пожълтели писма, завързани с канап. Първото чекмедже вдясно обаче пазеше изненада: в него имаше нов пистолет „Берета“ с два резервни пълнителя и пет кутии с муниции. Господин Лапекора е могъл, ако е искал, да направи масово избиване. В последното чекмедже се мъдреха лампички, ножчета за бръснене, кълбета канап и ластици.

Комисарят каза на Галуцо, който беше заместил Гало, да занесе в полицейското управление оръжието и боеприпасите.

— Провери след това дали пистолетът е бил законно притежаван.

В кабинета се усещаше някакъв натрапчив дъх на подпалена слама, въпреки че веднага щом влезе, комисарят отвори широко

прозореца.

Вдовицата беше отишла да седне на фотьойла в хола. Изглеждаше напълно безразлична, все едно се намираше в чакалнята на гара в очакване на влака.

Монталбано седна в другия фотьойл. В този момент на вратата се позвъни и госпожа Антониета се надигна инстинктивно, но комисарят направи жест, с който я спря.

— Галуцо, отиди ти.

Отвори вратата, чу се мърморене и после полицаят се върна:

— Има някакъв отвън, който казва, че живее на шестия етаж. Искане да говори с вас. Каза също, че е частен охранител.

Козентино беше облякъл униформата си, беше време да отива на работа.

— Извинете ме, че ви безпокоя, но тъй като ми дойде на ум едно нещо...

— Казвайте.

— Вижте, госпожа Антониета, едва слязла от автобуса, като разбра, че мъжът ѝ е мъртъв, веднага ни попита дали е убит. И така, ако на мен ми кажат, че жена ми е мъртва, ще си помисля за всичко друго, от което може да е умряла, но не и че са я убили. Освен ако преди това не съм обмислял евентуално тази възможност. Не знам дали добре се изразих.

— Много добре се изразихте. Благодаря — каза Монталбано и се върна в хола. Госпожа Лапекора изглеждаше като препарирана. — Госпожо, имате ли деца?

— Да.

— Колко?

— Едно.

— Тук ли живее?

— Не.

— Какво работи?

— Лекар е.

— На колко години е?

— Трийсет и две.

— Ще трябва да го уведомите.

— Ще го направя.

Гонг. Край на първия рунд. При подновяването на двубоя вдовицата поде инициативата.

— Застреляли ли са го?

— Не.

— Удушили ли са го?

— Не.

— Ами как са успели да го убият в асансьора?

— С нож.

— Кухненски?

— Вероятно.

Госпожата се изправи и отиде в кухнята, а комисарят я чу да отваря и затваря едно чекмедже, след това се върна и седна отново.

— Оттам не липсва нищо.

Комисарят премина в контранастъпление.

— Защо си помислихте, че този нож може да е ваш?

— Просто така.

— Какво прави съпругът ви вчера?

— Това, което правеше всяка сряда. Отиде в офиса. Ходеше в понеделник, сряда и петък.

— Какво му беше работното време?

— Сутрин от десет до един, идваше да се нахрани, почиваше си малко и се връщаше в три и половина до шест и половина.

— Вкъщи какво правеше?

— Настаняваше се пред телевизора и там си оставаше.

— А в дните, в които не ходеше в офиса?

— По същия начин седеше пред телевизора.

— Значи, тази сутрин, с оглед на това, че е четвъртък, съпругът ви е трябвало да си остане вкъщи?

— Точно така.

— Вие имате ли представа къде е трябвало да отиде?

— Не ми каза нищо.

— Когато излязохте от вкъщи, съпругът ви буден ли беше, или спеше?

— Спеше.

— Не ви ли се струва странно, че веднага щом сте излезли, съпругът ви изведнъж се е събудил, приготвил се е бързешком и...

— Може да са му се обадили.

Чиста точка в полза на вдовицата.

— Вашият съпруг имаше ли все още много служебни дела?

— Сделки? От години беше приключил с търговската си дейност.

— Тогава защо е ходил редовно в офиса?

— Когато го питах, ми отговаряше, че ходи, за да брои мухите.

Така казваше той.

— Значи, госпожо, вие твърдите, че вчера, след като съпругът ви се е върнал от офиса вкъщи, не се е случило нищо неестествено?

— Нищо. Поне до девет вечерта.

— Какво е станало след девет вечерта?

— Взех две успокоителни хапчета. И съм заспала толкова дълбоко, че дори и къщата да се беше срутила, нямаше да отворя очи.

— Следователно, ако на господин Лапекора някой му се е обадил или го е посетил след девет часа вечерта, вие не сте могли да разберете.

— Разбира се.

— Съпругът ви имаше ли врагове?

— Не.

— Сигурна ли сте?

— Да.

— Приятели?

— Един. Кавалер Пандолфо. Чуваха се по телефона във вторник и отиваха да си говорят в кафене „Албанезе“.

— Госпожо, вие имате ли някакви подозрения кой би могъл да е...

Беше прекъснат.

— Подозрение — не. Сигурност — да.

Монталбано направо подскочи на стола, а Галуцо каза: „Бре!“, но полугласно.

— И кой ли би могъл да е?

— Кой е бил ли, комисарю? Неговата любовница. Казва се Карима. Тунизийка. Срещаха се в офиса — в понеделник, сряда и петък. Курвата ходеше там с извинението, че трябва да чисти.

4

Първата неделя на миналата година се падаше на пети и вдовицата каза, че тази фатална дата се е запечатала в главата ѝ.

И така, на излизане от църквата, в която беше отишла за светата литургия по обяд, към нея се доближила госпожа Колура, която имаше магазин за мебели.

— Госпожо, кажете на съпруга си, че онова нещо, което очакваше, пристигна вчера.

— Какво нещо?

— Разтегателният диван.

Госпожа Антониета благодарилa и се върнала вкъщи, но все едно свредел или бормашина пробивала главата ѝ. За какво ли му е потрябвал този разтегателен диван на съпруга ѝ? Въпреки че любопитството я разяждало отвътре, не попитала нищо Аурелио. Казано накратко, тази мебел никога не пристигнала в дома им. След две недели госпожа Антониета спряла продавачката на мебели.

— Знаете ли, че цветът на разтегателния диван не се връзва с този на стените?

Халосен изстрел, който обаче уцелил мишената.

— Госпожо моя, на мен той ми каза, че цветът трябва да е тъмнозелен, като тапетите.

Втората стая в офиса беше тъмнозелена, ето къде беше казал да му докарат разтегателен диван този нещастник!

На тринайсети юни, пак миналата година, дори и тази дата се беше запечатала в главата ѝ, получила първото анонимно писмо. Между юни и септември ѝ изпратили общо три.

— Може ли да ми дадете да ги видя? — попита Монталбано.

— Изгорих ги. Не съхранявам гадости.

Трите анонимни писма били съставени с изрязани от вестниците букви, както повелява традицията, и във всичките било написано едно и също нещо: вашият съпруг Аурелио три пъти в седмицата, понеделник, сряда и петък, се вижда с една тунизийка, на име Карима,

която е всеизвестна курва. Тази жена ходела там или сутрин, или следобед, но през ден. Понякога купувала препаратите, които ѝ трябвали за почистването, от магазина на същата улица, но всички знаели, че тя отивала в офиса само за да се вижда с господин Аурелио и да прави непристойни неща.

— Имахте ли възможност да направите... проверка? — попита я дипломатично комисарят.

— Дали съм дебнала, за да видя кога онази кучка влиза и излиза от работата на съпруга ми ли?

— Да, и това.

— Не се унижавам да правя подобни неща — каза горделиво госпожата. — Но съм имала други доказателства. Една изцапана носна кърпичка.

— С червило?

— Не — каза вдовицата с определено усилие, като лицето ѝ леко се зачерви. — И дори чифт гащи — добави след кратка пауза тя, изчервявайки се още повече.

* * *

Монталбано и Галуцо пристигнаха на „Салита Гранет“, когато и трите магазина на тази къса улица бяха вече затворени. На номер двайсет и осем се намираше малка сграда с партер, повдигнат три стъпала над улицата, и още два етажа. До входната врата имаше три табели, на първата пишеше: „Аурелио Лапекора, внос-износ, партер“, на втората: „Орацио Канатело, нотариална кантора“, а на третата: „Анджело Белино, счетоводител, последен етаж“. Влязоха с ключовете, които комисарят беше взел от масата в кабинета в дома на Лапекора. Първата стая без съмнение беше истински офис: голямо бюро от черен махагон от деветнайсети век, масичка, върху която имаше пишеща машина „Оливети“ от четирийсетте години, четири големи метални шкафа, пълни със стари лични досиета. Върху бюрото имаше телефон. В офиса се виждаха и пет стола, но единият от тях беше счупен и избутан в един от ъглите. В съседната стая... Съседната стая с вече известните си тъмозелени тапети изглеждаше така, сякаш не принадлежеше към същия апартамент. Беше изчистена до блясък, с

широк разтегателен диван, телевизор, телефон, свързан с другия, стереоуредба, масичка с бутилки с различни ликьори, малък хладилник, а над дивана някаква ужасна картина на жена по гол задник. До дивана имаше ниско нощно шкафче с някакво светило върху него в стил арт нуво, но фалшификат, а чекмеджето му беше препълнено с всякакви модели презервативи.

— На колко години е бил мъртвият? — попита Галуцо.

— На шейсет и три.

— Ама че работа! — каза агентът и възхитено подсвирна.

Банята, също като стаята, беше в тъмнозелено: блестяща, снабдена с анатомично биде, сешоар на стената, вана с душ телефонче и огледало, в което можеше да се огледаш от главата до петите.

Върнаха се в първата стая. Разтършуваха се из чекмеджетата на бюрото, отвориха няколко досиета. Най-скорошната кореспонденция датираше поне отпреди три години.

Чуха стъпки на горния етаж, в кантората на нотариус Канатело. Той не беше там, съобщи им неговият секретар, мършав и вял трийсетгодишен мъж. Каза им, че горкият господин Лапекора отварял офиса само за да му минава времето. В дните, в които го отварял, идвала една красива тунизийка да почиства апартамента. Изахка и каза, че за малко щял да забрави да им съобщи, че през последните месеци доста често идвал да го навестява и неговият племенник, поне така го беше представил горкият господин Лапекора онзи път, когато се бяха срещнали тримата на входната врата. Касаяше се за трийсетгодишен мъж, кестеняв, висок, добре облечен, който шофирал беемве сив металик. Племенникът трябва дълго време да е бил в чужбина, защото говореше италиански с любопитен акцент. Не, не знаел нищо за номера на беемвето, просто не бил обърнал внимание. После внезапно придоби изражението на човек, който вижда къщата си разрушена от земетресение, и им каза, че за това престъпление има точно определено мнение.

— Тоест? — попита го Монталбано.

Трябва да е бил обичайният хулиган в търсене на пари за дрога.

Слязоха отново и от телефона в офиса комисарят се обади на госпожа Антониета:

— Извинете ме, но защо не ми казахте, че имате племенник?

— Защото такъв нямаме.

* * *

— Да се върнем в офиса — рече Монталбано, когато бяха вече стигнали на две крачки от полицейското управление.

Галуцо не дръзна да го попита нито защо, нито за какво.

В банята на тъмнозелената стая комисарят завря нос в пешкира и го помириша, вдишвайки дълбоко, а след това започна да търси нещо в шкафчето до умивалника. В него имаше флакон с парфюм Volupte, който подаде на Галуцо.

— Напарфюмирай се.

— Какво да си напарфюмирам?

— Задника — беше неизбежният отговор.

Галуцо си сложи малко Volupte на едната буза. Монталбано залепи носа си върху нея и я подуши. Съвпаднаше, беше същият аромат на изгоряла слама, който усети в кабинета на дом Лапекора. За да е сигурен, повтори движението си.

Галуцо се усмихна:

— Комисарю, ако ни видят тук, в тази поза... кой знае какво ще си помислят.

Комисарят не му отговори, а отиде при телефона.

— Ало, госпожо? Извинете ме, че пак ви безпокоя. Съпругът ви използваше ли някакъв парфюм? Не? Благодаря.

В кабинета на Монталбано влезе Галуцо.

— Беретата на Лапекора е регистрирана на осми декември миналата година. Тъй като не е имал разрешително за оръжие, е можел да си я държи само вкъщи.

Комисарят си помисли, че трябва нещо да го е разтревожило точно в този период, след като се е решил да си купи оръжие.

— Какво ще правим с пистолета?

— Ще го държим тук. Галуцо, ето ти ключовете от офиса. Утре рано сутринта ще отидеш в него, ще влезеш и ще чакаш вътре. Направи така, че никой да не те види. Ако тунизийката не знае нищо за това, което се е случило, утре е петък и както обикновено ще се появи.

Галуцо направи гримаса.

— Едва ли не е научила нищо.

— Защо? Кой трябва да й го каже?

На комисаря му се стори, че Галуцо отчаяно се опитваше да върне думите си назад.

— Ама нали знаете как е, мълвата се носи...

— Случайно да не си казал на зет си, журналиста? Виж, ако си го направил...

— Комисарю, заклевам се. Не съм му казал нищо.

Монталбано му повярва. Галуцо не беше от хората, които говорят небивалици.

— При всички положения трябва да отидеш в офиса.

* * *

— Монталбано? Якомуци съм. Искан да те осведомя за резултатите от нашите анализи.

— О, боже, Якомуци, почакай за момент, сърцето ми бие като лудо. О, господи, какво вълнение! Ето, сега вече съм малко по-спокоен. Осведоми ме, както казваш ти на твоя неповторим бюрократичен език.

— Започвайки с това, че ти си неспасяем заядливец, ще ти кажа, че фасът е обикновен, от цигари „Национал“ без филтър, а в прахта, събрана от пода на асансьора, нямаше нищо неестествено, а що се отнася до дървената тресчица...

— ... Била е само една кибритена клечка от кухнята.

— Точно така.

— Останах без дъх, на практика съм в прединфарктно състояние! Направо ми предадохте убицеца!

— Монталбано, що не ходиш да се переш.

— Пак ще е по-добре, отколкото да стоя и да те слушам. Какво е имал в джоба си?

— Носна кърпичка и връзка ключове.

— За ножа какво ще ми кажеш?

— Кухненски и много използван. Между острието и дръжката намерихме една рибена люспа.

— И не се ли понапъна още малко? От какво беше люспата — от барбун или от мерлуза? Продължи да разследваш, не ме дръж под напрежение.

— Защо толкова си го слагаш на сърце?

— Якомуци, опитай се да задвижиш мозъка си. Ако предположим, че сме в пустинята Сахара и ти дойдеш да ми кажеш, че е имало една рибена люспа на ножа, с който е убит някакъв турист, това би могло, но само казвам — би могло, да има някакъв смисъл. Но какво, по дяволите, значение има в градче като Вигата, където от двайсет хиляди жители деветнайсет хиляди деветстотин и седемдесет ядат риба?

— А останалите трийсет защо не я ядат? — попита впечатлен и изпълнен с любопитство Якомуци.

— Защото са кърмачета.

* * *

— Ало? Монталбано съм. Ще извикате ли, ако обичате, доктор Паскуано?

— Изчакайте на линията.

Имаше време да започне да си припява: „Искам да ти го кажа, че бях аз...“

— Ало, комисарю? Докторът се извинява, но прави аутопсия на онези двамата с вързаните зад гърба ръце и крака от Костабианка. Каза да ви предам, че относно мъртвия, който ви интересува, същият е бил здрав като бик и ако не го бяха убили, е щял да живее сто години. Само пробождане с нож, направено с твърда ръка. Случката е станала между седем и осем часа тази сутрин. Нещо друго?

* * *

В хладилника намери макарони с броколи, които сложи във фурната, за да ги притопли, а за основно домашната му помощница Аделина беше приготвила ролета от риба тон. Преценявайки, че на обяд беше хапнал съвсем малко, прие като свой дълг да изяде всичко. След това пусна телевизора, превключи на „Свободна мрежа“, добра местна телевизия, в която работеше приятелят му Николо Дзито, на когото не само косата, но и мисълта му беше червена. Дзито коментираше случката с убития тунизиец на кораба „Сантопадре“,

докато операторът спираше камерата си върху дупките, които бяха пробили руля, и върху едно тъмно петно в дървото, което можеше да е от кръв. Изведнъж в кадър се появи коленичилият Якомуци, който се визираше в нещо през една лупа.

— Смешник! — каза Монталбано и превключи канала на „Телевигата“ — телевизията, в която работеше Престия, зетят на Галуцо. Дори и тук се появи Якомуци, само че вече не беше на риболовния кораб, а се правеше, че взема отпечатъци вътре в асансьора, където беше убит Лапекора. Монталбано започна да богохулства, изправи се и запрати някаква книга към стената. Ето защо Галуцо му беше говорил с недомлъвки, знаел е, че новината се е разнесла, но не му беше стигнала смелост да му го каже. Със сигурност Якомуци е бил този, който е уведомил журналистите, за да може да се покаже. Не е възможно да е иначе, екхибиционизмът на този човек достигаше върхове, които можеха да се срещнат само у някой посредствен актьор или писател, чиято книга има тираж сто и петдесет бройки. Сега вече на екрана се виждаше Пипо Рагонезе, политически коментатор в същата телевизия. Каза, че иска да говори за подлото тунизийско нападение срещу нашия моторен риболовен кораб, който мирно е ловял риба в наши териториални води, тоест в свещената земя на родината. Със сигурност не беше земя, защото се касаеше за море, но винаги си оставаше родина. Едно не толкова малодушно правителство като настоящото, което беше в ръцете на крайната левица, щеше със сигурност да реагира твърдо на провокация, която...

Монталбано загаси телевизора.

* * *

Нервността, която го обзе заради „умното решение“ на Якомуци, не даваше никакъв знак, че скоро ще премине. Седнал на обърнатата към плажа веранда, гледайки морето под лунната светлина, изпуши три цигари една след друга. Може би гласът на Ливия щеше да го успокои поне да успее да си легне и да заспи.

— Ало, Ливия, как си?

— Горедолу.

— Имах тежък ден.

— Ах, така ли?

Какво ѝ ставаше на Ливия? След това си спомни, че телефонният им разговор от сутринта не свърши добре.

— Обаждам ти се, за да ти поискам прошка за моята грубиянщина. И не само за това... Ако знаеш само колко ми липсваш... — заподозря, че прекалява.

— Наистина ли ти липсвам?

— Да, много.

— Слушай, Салво, в събота сутринта ще взема самолета и малко преди обяд ще съм във Вигата.

Издавна в потрес, само Ливия му липсваше в този момент.

— Ама не, любов моя, за теб това е такова неудобство...

Но когато Ливия се заинатеше, ставаше по-лоша и от калабрийка. Беше му казала „събота сутринта“ и в събота сутринта щеше да дойде. Монталбано си напомни, че на следващия ден трябва да се обади на началника на полицията. Сбогом, макарони със сепия и черен секрет от жлезата ѝ!

* * *

Към единайсет часа на следващата сутрин, тъй като в полицейското управление не се случваше нищо, комисарят мързеливо пое по „Салита Гранет“. Първият магазин на улицата беше хлебарница, която си беше там от шест години. Хлебарят и неговият помощник, да, бяха разбрали, че господинът, който имаше офис на номер двайсет и осем, е бил убит, но не го познаваха и никога не го бяха виждали. Не беше възможно, затова Монталбано стана по-настоятелен с въпросите си, като все повече придобиваше изражението на ченге, докато най-накрая си даде сметка, че за да отиде от дома си до офиса, господин Лапекора е минавал по обратната страна на улицата. И наистина, в магазина за хранителни стоки, който се намираше на номер двайсет и шест, го познаваха — и още как! — горкият господин Лапекора. Познаваха дори тунизийката, как се казваше, Карима, красива жена, като между собственика и неговите продавачи прелетяха няколко намигвания и усмивчици. О, боже, не можеха да гарантират с главата

си за това, но комисарят щеше да ги разбере, че едно толкова хубаво момиче, сама в офиса с мъж като горкия господин Лапекора, на когото годинките изобщо не му личаха... Да, имаше племенник, нахален и надменен човек, който често оставял колата си направо прилепена към вратата на магазина и веднъж госпожа Мичике, която тежи сто и петдесет кило, останала заклещена между автомобила му и вратата на магазина... Не, номера на колата — не. Ако беше като тези от едно време, в които ПА означаваше Палермо, а МИ — Милано, отговорът им щеше да е съвсем друг.

В третия и последен магазин на „Салита Гранет“ се продаваха електроуреди. Господин Анджелио Дзирконе, собственикът — както указваше табелата, стоеше зад тезгяха и четеше вестник. Разбира се, че познавал горкия човечец, магазинът му бил там от десет години. Когато господин Лапекора минавал, напоследък само в понеделник, сряда и петък, винаги поздравявал. Бил толкова добър човек. Да, виждали дори и тунизийката, красива жена. Да, също и племенника понякога. Племенникът и приятеля на племенника.

— Какъв приятел? — попита стреснатият изведнъж Монталбано.

Оказа се, че господин Дзирконе бил виждал този негов приятел поне три пъти: идвал е с племенника и заедно с него е влизал на номер двайсет и осем. Трийсетгодишен, русоляв, по-скоро дебеличък. Повече от това не можеше да му каже. Номерът на колата? Бъзикате ли се с мен? С тези номера, от които не се разбира дали са на турчин, или на християнин? Беемве, сив металик и само дума, добавена в повече, ще се окаже измислена.

Комисарят позвъни на вратата на офиса. Никой не дойде да му отвори, защото Галуцо, който стоеше зад вратата, очевидно мислеше как по-правилно да реагира.

— Монталбано съм.

Вратата незабавно се отвори.

— Тунизийката все още не се е появявала — каза Галуцо.

— Няма и да се появи. Галуцо, ти имаше право.

Полицаят объркано наведе очи.

— Кой е съобщил новината?

— Господин Якомуци.

Галуцо се беше организиран добре, за да му минава по-бързо времето. Присвоил си беше купчината със стари броеве от „Ил

венерди ди република“, които господин Лапекора беше събирал надлежно на един от рафтовете в шкафа, този с най-малко папки в него. Беше ги разпръснал на бюрото и търсеше страниците, на които представяха голи или по-малко голи жени. Като му беше омръзнало да ги гледа, беше започнал да решава кръстословицата в някакво пожълтяло списание.

— Цял ден ли ще трябва да стоя тук? — попита натъжено той.

— Мисля, че да, трябва да се стегнеш. Слушай, аз отивам отгатак, ще се възползвам от банята на господин Лапекора.

Не му се случваше често да има позив извън определеното време, може би ядът, който го обзе предната вечер, виждайки Якомуци да се прави на палячо по телевизията, беше променил ритъма на храносмилането му.

Седна на тоалетната чиния, изпусна ритуалната си въздишка на облекчение и точно в този момент мисълта му се фокусира върху нещо, което беше видял няколко минути преди това и на което не беше отдал никакво значение.

Скочи на крака, затича се към съседната стая, държейки с едната си ръка наполовина смъкнатите си гащи и панталони.

— Не мърдай! — заповяда на Галуцо, който от уплаха пребледня като мъртвец и инстинктивно вдигна ръцете си нагоре.

Ето я там, точно до лакътя на Галуцо, една удебелена черна буква Р, старателно изрязана от някоя вестникарска страница. Не, не от вестник, от списание, защото хартията беше гланцирана.

— Какво става? — успя да произнесе Галуцо.

— Може би всичко, но може и нищо — отговори комисарят, като че ли беше Сибилата от Куме^[1].

Вдигна си панталоните, закопча колана, като забрави дюкяна си отворен, и взе телефона:

— Извинете, че ви безпокоя, госпожо. На коя дата казахте, че сте получили първото анонимно писмо?

— На тринайсети юни миналата година.

Благодари и затвори телефона.

— Помогни ми, Галуцо. Да прегледаме всички броеве от това списание и да видим дали липсват страници.

Намериха това, което търсеха: броя от седми юни, единствения от този месец, от който бяха откъснати две страници.

— Да продължаваме напред — каза комисарят.

В броя от трийсети юли липсваха две страници, същото беше и с броя от първи септември.

Трите анонимни писма бяха съставени там, в офиса.

— С твое позволение — каза вежливо Монталбано.

Галуцо го чу да си пее в тоалетната.

[1] Пророчица от епохата на Древния Рим. — Б.р. ↑

5

— Господин началник? Монталбано съм. Обаждам се, за да ви кажа с голямо огорчение, че утре няма да мога да дойда на вечеря у вас.

— Огорчен сте, защото не можем да се срещнем, или заради макароните с черния секрет, отделян от жлезите на сепия?

— И заради двете.

— Ако се касае за служебен ангажимент, аз не мога...

— Не е служебен ангажимент... Проблемът е, че за двацет и четири часа ще дойде да ме навести моята...

Годеница? Стори му се дума от деветнайсети век. Момиче? На тази възраст, на която бяха и двамата?

— Жена? — подсказа му началникът.

— Точно така.

— Госпожица Ливия Бурландо трябва много да ви обича, за да предприеме толкова дълго и досадно пътуване.

Никога не беше говорил за Ливия пред своя началник, официално той би трябвало да не знае за нейното съществуване. Дори когато беше в болницата, след като го бяха простреляли, двамата не се бяха срещнали.

— Слушайте — каза началникът. — Защо не ни запознаете с нея? На съпругата ми ще ѝ бъде много приятно. Доведете я и нея утре вечер.

Вечерята в събота беше спасена.

* * *

— Говоря с господин комисаря ли? С него лично?

— Да, госпожо, аз съм.

— Бих искала да ви съобщя нещо за господина, когото убиха вчера сутринта.

— Вие познавахте ли го?

— И да, и не. Никога не съм говорила с него. Дори разбрах как се казва от информационната емисия по телевизията вчера вечерта.

— Слушайте, госпожо, вие считате ли, че това, което искате да ми кажете, е важно наистина?

— Мисля, че да.

— Добре. Минете през кабинета ми днес следобед към пет часа.

— Не мога.

— Хъм, тогава утре.

— Също и утре. Аз съм парализирана.

— Разбирам. Да дойда при вас още сега?

— Винаги съм си у дома.

— Къде живеете, госпожо?

— „Салита Гранет“, номер двайсет и три. Казвам се Клементина Вазиле Коцо.

Докато вървеше по улицата на път за срещата, чу, че някой го вика. Беше майор Марнити, седеше на една маса в кафене „Албанезе“ с някакъв офицер с по-нисък чин от неговия.

— Да ви представя лейтенант Пиовезан, командир на катера „Светкавица“ от бреговата охрана, онзи, който...

— Монталбано, приятно ми е — каза комисарят, но изобщо не му беше приятно, тъй като беше успял да се освободи от онзи случай с риболовния кораб. Защо тогава пак се опитваха да го замесват в него?

— Изпийте едно кафе с нас.

— Наистина имам ангажимент.

— Само пет минути.

— Добре, но без кафе.

Седна.

— Говорете вие — каза Марнити на Пиовезан.

— За мен нищо от това не е вярно.

— Какво не е вярно?

— На мен тази история с риболовния кораб не може да ми излезе от главата. Получихме сигнал за помощ от „Сантопадре“ в един часа през нощта. Дадоха ни координатите си и ни казаха, че ги преследва катерът „Рамех“.

— Какви им бяха координатите? — информира се мимо волята си комисарят.

— Малко извън нашите териториални води.

— И вие сте се притекли.

— В действителност беше ред на катера „Мълния“, който беше по-наблизо.

— И защо тогава „Мълния“ не е отишъл?

— Защото само час преди това имаше сигнал SOS от някакъв риболовен кораб, който се пълнеше с вода през образувала се пробойна. След „Мълния“ веднага потегли и „Гръм“ и затова голям отрязък от морето се оголи.

„Светкавица, мълния, гръм: все лошо време в морския флот“ — помисли си Монталбано, но каза:

— Но не намират, естествено, някакъв риболовен кораб в беда.

— Естествено. Аз също, когато пристигнах на мястото, не намерих следа нито от „Сантопадре“, нито от „Рамех“, който, между другото, със сигурност през онази нощ не е бил на смяна. Не знам какво да кажа, но на мен тази работа ми намирисва.

— На какво? — попита го Монталбано.

— На контрабанда — отговори Пиовезан.

Комисарят се изправи, разпери ръце и повдигна рамене:

— Какво да се прави? Онези от Трапани и Мадзара се натовариха със следствието.

Монталбано беше блестящ актьор.

— Комисарю! Комисар Монталбано! — викаше го пак някой.

Дали щеше да стигне преди полунощ при госпожа или госпожица Клементина? Обърна се — беше Гало, който го следваше.

— Какво става?

— Нищо не става. Видях ви и реших да ви се обадя.

— Къде отиваш?

— Обади ми се Галуцо от офиса на Лапекора. Тръгнал съм да му купя няколко сандвича и да му правя компания.

Номер двайсет и три на „Салита Гранет“ се намираще точно срещу номер двайсет и осем, двете къщи бяха еднакви.

* * *

Клементина Вазиле Коцо беше седемдесетгодишна, много добре облечена госпожа. Седеше в инвалидна количка. Апартаментът ѝ беше много чист, направо светеше. Последвана от Монталбано, тя се придвижи и спря близо до прозореца с перденца. Направи знак на комисаря да си вземе стол и да се настани пред нея.

— Вдовица съм — започна тя, — но синът ми Джулио прави така, че да не ми липсва нищо. Преди да се пенсионирам, работех като начална учителка. Синът ми плаща на прислужница, която да се грижи за мен и за дома ми. Тя идва три пъти през деня — сутрин, обед и вечер, когато си лягам. Снаха ми, която ме обича като истинска дъщеря, минава отгук поне веднъж на ден, същото прави и Джулио. Освен нещастieto, което ме сполетя преди шест години, от друго не мога да се оплача. Слушам радио, гледам телевизия, но най-вече чета. Виждате ли? — посочи му тя двете лавици, отрупани с книги.

Госпожата, а не госпожицата, вече беше доказано, кога ли щеше да се реши да заговори по същество?

— Направих цялото това предисловие, за да ви накарам да разберете, че аз не съм някаква клюкарка, която си убива времето, като гледа какво правят другите. Понякога обаче виждаш неща, които не си искал да видиш.

Звънна безжичният ѝ телефон, който госпожата държеше на поставка, закрепена за подлакътниците на инвалидния ѝ стол.

— Джулио? Да, комисарят е при мен. Не, нямам нужда от нищо. До скоро.

Погледна усмихнато Монталбано.

— Джулио беше против срещата ни. Не искаше да се забърквам в неща, които според него не ме засягат. Десетилетия наред свестните хора отгук не правеха друго, освен да повтарят, че мафията не ги засяга и това си е нейна работа. Но аз учех моите ученици, че „Нищо не съм видял, нищо не съм чул“ е най-лошият от смъртните грехове. А сега, когато ми е ред на мен да кажа това, което съм видяла, да отстъпя от думите си ли? — замълча и въздъхна. Госпожа Клементина Вазиле Коцо все повече започваше да се харесва на Монталбано. — Моля да ме извините, че се отклонявам. Четирийсет години като учителка не съм правила нищо друго, освен да говоря и говоря. Остана ми като навик. Станете.

Монталбано се подчини като добър ученик.

— Застанете зад гърба ми и се наведете на височината на главата ми.

Когато комисарят беше толкова близо, че изглеждаше все едно й шепнеше нещо на ухо, госпожата отмести перденцето.

Виждаше се сякаш се намираха в първата стая от офиса на господин Лапекора, защото муселинът, сложен направо върху стъклата на прозорците, беше твърде ефирен, за да попречи на чуждото око да проникне през него. Гало и Галуцо ядяха сандвичи, всеки колкото половин хляб. Между тях имаше бутилка вино и две картонени чаши. Прозорецът на госпожа Клементина беше малко по-нависоко от другия и заради странния ефект на перспективата двамата полицаи и предметите, които бяха в стаята, изглеждаха леко увеличени.

— През зимата, когато палехме лампите, се виждаше по-добре — уточни госпожата, пускайки перденцето.

Монталбано се върна да седне.

— И така, госпожо, какво сте видели? — попита я той.

Клементина Вазиле Коцо му каза.

* * *

След разказа ѝ, когато вече се сбогуваха, комисарят чу да се отваря и затваря вратата на дома ѝ.

— Пристигна домашната помощница — каза госпожа Клементина.

Влезе едно двайсетгодишно момиче, ниско и мълчаливо, и със сериозното си изражение сурово погледна натрапника.

— Всичко наред ли е? — попита тя с подозрение.

— Да, всичко е наред.

— Тогава отивам в кухнята, за да сложа водата — каза то и излезе, но никак не беше убедено, че всичко е наред.

— Хъм, госпожо, аз ви благодаря и... — започна комисарят, ставайки.

— Защо не останете да хапнете с мен?

Монталбано усети, че стомахът му се сви. Госпожа Клементина беше добра и мила, но сигурно се хранеше с грис и варени картофи.

— Наистина имам много...

— Пина, помощницата ми, е отлична готвачка, вярвайте ми. Днес пригответи макарони „Норма“^[1], знаете ли, тези с пържените патладжани и солената извара.

— Боже господи! — каза комисарят, сядайки.

— А като основно ястие — задушено телешко с целина, лук, дафинов лист, розмарин, чесън, карамфил, зехтин и чер пипер.

— Боже господи! — повтори Монталбано.

— Защо се учудвате толкова?

— Не е ли малко тежка тази храна за вас?

— Защо? Аз имам стомах, който не е като на някое момиче, от онези двайсетгодишните, които са бодри по цял ден само с половин ябълка и чаша сок от моркови. Може би сте на същото мнение като сина ми Джулио?

— Нямам удоволствието да го знам.

— Казва, че на моята възраст не е прилично да ям такива неща. Счита ме за леко безсрамна. Според него би трябвало да карам на кашички. И така, какво решихте, ще останете ли?

— Оставам — отвърна решително комисарят.

* * *

Пресече улицата, изкачи трите стълби и почука на вратата на офиса. Отвори му Гало.

— Смених Галуцо — обясни той. А после попита: — Комисарю, вие от полицейското управление ли идвате?

— Не, защо?

— Фацио се обади тук, за да пита дали сме ви виждали. Търси ви. Има нещо важно да ви каже.

Комисарят се затича към телефона.

— Комисарю, позволих си, защото мисля, че се отнася за сериозна новина. Спомняте ли си, че вчера вечерта ми казахте да пусна една фонограма за проучване на онази Карима? И така, точно преди половин час ми се обади от Монтелуза господин Манкузо от дирекция „Чужденци“. Каза, че съвсем случайно е успял да разбере къде живее тунизийката.

— Казвай.

— Живее във Виласета, на улица „Гарибалди“, номер седемдесет.

— Пристигам веднага и отиваме.

* * *

На вратата на полицейското управление беше спрял от някакъв четирийсетгодишен добре облечен мъж.

— Вие ли сте комисар Монталбано?

— Да, но нямам време.

— Цели два часа ви чакам. Вашите сътрудници не знаеха дали ще се върнете, или не. Аз съм Антонио Лапекора.

— Синът? Лекарят?

— Да.

— Моите съболезнования. Елате вътре. Но само пет минути.

Фацио го пресрещна:

— Колата е готова.

— Тръгваме след пет минути. Първо ще поговоря с този господин.

Влязоха в стаята, комисарят настани медика и след това седна зад бюрото си.

— Слушам ви.

— Вижте, комисарю, аз живея във Валедолмо почти от петнайсет години, където упражнявам и професията си. Педиатър съм. Женен съм във Валедолмо. Това го казвам, за да разберете, че връзката с родителите ми неизбежно е отслабнала. Впрочем открай време ние никога не сме били достатъчно близки. Прекарвали сме заедно задължителните празници и, разбира се, на всеки петнайсет дни сме се чували по телефона. Затова останах много изненадан, когато в първите дни на октомври миналата година получих писмо от татко. Ето това — пъхна ръка в джоба, извади оттам едно писмо и го подаде на комисаря.

Скъпи мой Нино,

Знам, че това писмо ще те изненада. Опитах се да направя така, че да не разбереш за историята, в която се

оказах въввлечен, а сега заплашва да се превърне в нещо доста сериозно за мен. В този момент обаче вече си давам сметка, че не мога повече да продължавам така. Имам належаща нужда от помощта ти. Ела веднага. И не казвай нищо за тези редове на майка ти. Целувки.

Татко

— И вие какво направихте?

— Хъм, вижте, след два дена трябваше да отпътувам за Ню Йорк... Бях извън страната цял месец. Когато се върнах, се обадох на татко, като го попитах дали все още има нужда от мен, той ми каза, че не. След това се видяхме лично, но не подхвана повече този въпрос.

— Вие създадохте ли си някаква представа каква може да е била тази опасна история, за която баща ви е намекнал?

— Тогава си помислих, че може да е свързана с фирмата, която той поиска да отвори отново, въпреки твърдото ми несъгласие. Дори се скарахме. Но не беше само това, мама ми беше загатнала за връзката на татко с някаква жена, която го принуждавала да прави огромни разходи...

— Спрете дотук. Значи, вие сте убеден, че помощта, за която баща ви е помолил, се е състояла основно в това да му дадете заем или нещо подобно?

— Ако трябва да бъда искрен — да.

— И не сте се отзовали въпреки разтревожения и разтревожващия тон на писмото.

— Хъм, вижте...

— Добре ли печелите, докторе?

— Не мога да се оплача.

— Бихте ли задоволили любопитството ми: защо държахте да ми покажете писмото?

— Защото след убийството мнението ми се промени. Мисля, че може да бъде полезно за разследването.

— Не, няма да е — каза спокойно Монталбано. — Вземете си го и го пазете добре. Вие имате ли деца, докторе?

— Едно. Калоджерино, на четири години.

— Пожелавам ви никога да не ви се налага да имате нужда от своя син.

— Защо? — попита неуравновесено доктор Антонио Лапекора.

— Защото, ако крушата не пада по-далече от дървото, ще бъдете прецакан.

— Ама как си позволявате?

— Ако не се махнете оттук до десет секунди, ще накарам да ви арестуват, под какъвто и да е предлог.

Докторът така стремглаво избяга, че бутна стола, на който го бяха настанили.

Аурелио Лапекора отчаяно беше молил сина си да му помогне, а онзи между себе си и баща си беше поставил океана.

* * *

Преди трийсет години Виласета се е състояла от двайсетина къщи, или по-точно къщурки, разположени по десет от двете страни на междуградското шосе, точно по средата — между Вигата и Монтелуза. В годините на икономическия бум обаче, по време на строителната истерия (на която, изглежда, по конституция е била базирана нашата държава: „Италия е република, основаваща се на правото на (строителен) труд“), се добавил и пътностроителният делириум и затова Виласета се оказала точката на пресичане на една магистрала, една така наречена „тиранта“, или свързващ път, две междуградски шосета и три пътя, свързващи отделните провинции. Някои от тези пътища криеха за невнимателния чуждоземен пътешественик, след няколкото километра красиви пейзажи, мантинели, уместно боядисани в червено на местата, където са били убити съдии, полицаи, карабинери, служили във Финансовата гвардия, и дори затворнически надзиратели, изненадата да се забие необяснимо (или съвсем обяснимо) в някой хълм, толкова пуст, че да предизвика въпроса дали там някога изобщо е стъпвал човешки крак. Другите пътища пък изведнъж свършваха на брега на морето, на плажа с жълтия и фин пясък, без постройка по него докдето ти стига погледът, нито кораб на хоризонта, от което неопитният турист бързо изпаднаше в положението на Робинзон Крузо.

Виласета, която винаги се е подчинявала на своя първичен инстинкт да разполага къщите си от двете страни на което и да е шосе, за кратко се беше превърнала в обширно селище, наподобяващо лабиринт.

— Ха сега, иди намери тази улица „Гарибалди“! — оплака се Фацио, който шофираше.

— Коя е най-крайната част на Виласета? — осведоми се комисарят.

— Тази до пътя за Бутера.

— Отиваме там.

— Откъде знаете, че улица „Гарибалди“ е по тези места?

— Моли се да е там.

Знаеше, че не е сбъркал. От преките му наблюдения се оказваше, че през недалечните отминали години на гореизложеното икономическо чудо в централните райони на всяко едно село или град имаше улици, които заради необходимостта да се помнят имената на бащите на отечеството носеха имената на Мадзини, Гарибалди, Кавур, на старите политици Орландо, Сонино, Криспи, на класиците Данте, Петрарка и Кардучи, като Леопарди се срещаше по-рядко. След бума обаче топонимията се беше променила и бащите на отечеството, старите политици и класиците бяха останали в периферията, а в центъра сега се бяха озовали Пазолини, Пирандело, Де Филипо, Толиати, Де Гаспери и никога нелипсващият Кенеди (подразбиращо се — Джон, а не Боб, въпреки че Монталбано в едно забравено от бога селце в планинската верига Неброди се беше натъкнал веднъж и на площад „Братя Кенеди“).

* * *

Комисарят обаче, от една страна, отгатна, но от друга — сбърка. Отгатна, защото по пътя за Бутера беше настъпила, както се предполагаше, промяната на историческите имена на центробежния принцип. Сгреси облаче, защото улиците на този, така да се каже, квартал, носеха имената не на бащите на отечеството, а иди разбери защо — на Верди, Белини, Росини и Доницети. Обезсърчен, Фацио реши да попита за информация някакъв възрастен селянин, който беше

яхнал магаре, натоварено със сухи клонки. Но тъй като магарето реши, че няма да спре, на Фацио му се наложи да се движи до него, превключвайки на най-ниската предавка.

— Извинете, улица „Гарибалди“?

Старецът, изглежда, не го чу.

— Via^[2] Garibaldi? — повтори му по-силно Фацио.

Възрастният човек се обърна и погледна чуждоземеца с ядосано изражение.

— Via Garibaldi? И вие сте тръгнали да казвате via на Гарибалди с цялата тази бъркотия, която се случва по нашата земя? Какво ти via? Гарибалди трябва по най-бързия начин да се върне, за да им скъса задниците на цялата тази глутница кучи синове!

[1] Сицилиански специалитет, наречен на прочутата опера на Белини. — Б.пр. ↑

[2] Via (итал.) означава „улица“, но и „махай се“. Игра на думи. — Б.пр. ↑

6

Улица „Гарибалди“, най-накрая намерена, граничеше с прегарялото от слънцето и запуснато поле, накъсано тук-там от зелените петна на някоя и друга градинка с хилави зеленчуци в нея. На номер седемдесет се намираше една неизмазана къщурка, изградена от седиментна скала. В нея имаше две стаи: в тази отдолу се влизаше през доста ниска врата с прозорче, а в тази отгоре, която разполагаше и с балконче, се стигаше по една външна стълба. Фацио потропа на вратичката и след малко дойде да им отвори стара жена, облечена в дълга ориенталска туника, износена, но чиста. Виждайки двамата мъже на вратата, започна да нарежда някакви арабски думи, често накъсвани от пискливите ѝ крясъци.

— Добре де! — отбеляза ядосано, падайки духом, Монталбано. (Небето беше започнало леко да се заоблачава.)

— Почакай, почакай — каза Фацио на старицата, докато вдигаше дланите си пред нея, което беше международен жест и означаваше да спреш.

Тя го разбра и изведнъж млъкна.

— Ка-ри-ма? — попита я Фацио и опасявайки се, че не е произнесъл добре името, започна да се движи, поклащайки бедра и приглаждайки веещата се, но въображаема коса. Възрастната жена се засмя.

— Карима! — каза тя и с вдигнат показалец им посочи стаята отгоре.

Фацио начело, след него Монталбано и в края на колоната старицата, която неразбираемо крещеше, се изкачиха по външната стълба. Фацио потропа на вратата, но никой не отговори. Крясъците на старата жена станаха още по-силни. Фацио почука отново. Жената решително отмести комисаря, изпревари го, дръпна Фацио, облегна се с гръб на вратата и започна да го имитира, приглаждайки косите си и поклащайки бедра, а мимиките ѝ бяха последвани от жест, който означаваше, че някой си е тръгнал, след това отпусна дясната си ръка с

изпъната длан, повдигна я отново, разпери пръсти и повтори с нея жеста за тръгването.

— Имала е дете? — удиви се комисарят.

— Тръгнала е със сина си, който е на пет години, ако добре съм схванал — потвърди Фацио.

— Искам да разбера повече за това — каза Монталбано. — Обади се в Монтелуза в дирекция „Чужденци“ и им кажи да ти изпратят някого, който говори арабски. Колкото е възможно по-бързо.

Фацио се отдалечи, последван от старата жена, която продължаваше да му говори. Комисарят седна на едно стъпало, запали си цигара и започна да се състезава с един гущер кой по-дълго ще издържи, без да се помръдне.

* * *

Бускаино, полицаят, който знаеше арабски, защото беше роден и живял в Тунис до петнайсетата си година, пристигна след по-малко от четирийсет и пет минути. Старицата, като чу, че новодошлият говори нейния език, реши веднага да им сътрудничи.

— Казва, че тя би искала да разкаже всичко на чичото — преведе Бускаино.

След детето излизаше найве също и някакъв чичо?

— И кой, по дяволите, е той? — попита го смаяно Монталбано.

— Чичото, хъм, трябва да сте вие, комисарю — обясни полицаят, — това за тях е уважително обръщение. Казва, че вчера сутринта към девет часа Карима се е върнала дотук, взела е сина си и тичешком пак си е тръгнала. Казва също, че е изглеждала много разтревожена и уплашена.

— Има ли ключове за стаята на горния етаж?

— Да — каза полицаят, след като я попита.

— Поискайте да ви ги даде, за да направим оглед.

Докато се качваха по стълбите, старицата бърбореше непрекъснато, но Бускаино бързо превеждаше. Синът на Карима бил на пет години, майка му ѝ го оставяла всеки ден, когато отивала на работа, момченцето се казвало Франсоа и било от някакъв преминаващ през Тунис французин.

В стаята на Карима, която беше образцово почистена, имаше двойно легло, креватче за момченцето, заслонено с перде, масичка с телефон и телевизор, по-голяма маса с четири стола около нея, тоалетка с чекмедженца и гардероб. Две от чекмедженцата бяха пълни със снимки. В единия ъгъл имаше килерче, затворено с пластмасова врата хармоника, в което се помещаваха тоалетната чиния, бидето и умивалникът. Тук ароматът от парфюма *Volupte*, който комисарят беше усетил в офиса на Лапекора, беше много силен. Освен балкончето имаше и прозорец, който се отваряше към задния двор, над добре поддържана зеленчукова градинка.

Монталбано взе една снимка, на която се виждаше красива трийсетгодишна мургава жена с огромни трескави очи и детенце на ръце.

— Попитай я дали това са Карима и Франсоа.

— Да — каза Бускаино.

— Къде са ходели да се хранят? Тук не виждам печка. Старата жена и полицаят разговаряха оживено, после Бускаино съобщи, че момченцето винаги ядяло при нея, както и Карима, когато си била вкъщи, нещо, което понякога се случвало, но предимно вечер.

— Приемала ли е мъже вкъщи?

Веднага щом чу превода, старицата очевидно се възмути. Малко липсвало Карима да се превърне в джин, свещена жена, нещо средно между човек и ангел, и тя никога не би направила харам, непозволени неща, защото си изкарвала прехраната като слугиня с пот на челото, чистейки мръсотията на хората. Била добра и щедра, давала ѝ за пазаруване, за гледане на детето и за поддържане на ред в къщата много повече, отколкото тя можела да похарчи за това, но никога не си искала остатъка обратно. Чичото, тоест Монталбано, със сигурност беше справедлив и честен човек, затова как изобщо можеше да си помисли подобно нещо за Карима?

— Кажи ѝ — каза комисарят, докато разглеждаше снимките от чекмеджето, — че Аллах е велик и милостив, но ако ми разказва небивалици, със сигурност той ще се обиди, тъй като заблуждава правосъдието, и тогава ще си има проблеми с него.

Бускаино съвестно преведе думите му и тогава старицата замлъкна, все едно пружината ѝ се беше развила. След това обаче някакъв неин вътрешен ключ я нави отново и тя започна пак безспирно

да говори. Чичото, който бил много мъдър човек, имал право, видял бил правилно. Много пъти през последните две години идвал да я търси някакъв млад мъж с голям автомобил.

— Попитай я какъв му е бил цветът.

Диалогът между старата и Бускаино беше дълъг и труден.

— Струва ми се, че казва сив.

— Какво са правили този младеж и Карима?

— Това, което правят мъжът и жената, чичо.

Старицата чувала над главата си как леглото скърца.

— Оставал да спи с Карима ли?

— Само веднъж, а на следващата сутрин я закарал на работа с колата си.

Но бил лош човек. Една нощ се вдигнала голяма врява.

Карима викала и плачела, след това лошият мъж си отишъл.

Тя изтичала горе и заварила Карима да хлипа, цялата в следи от ударите, които ѝ бил нанесъл по голото тяло. За късмет Франсоа не се събудил.

— Случайно лошият мъж да е идвал в сряда вечерта да я търси?

— Чичото как ли го е отгатнал? Да, дошъл, но не правил нищо с Карима, а я закарал нанякъде с колата.

— В колко часа?

— Може би е било към десет вечерта. Карима свалила Франсоа при нея и ѝ казала, че ще прекара нощта извън вкъщи. И наистина се върнала на следващата сутрин към девет часа, а после изчезнала с детето.

— Лошият мъж ли я придружавал?

— Не, дошла си с автобус. Лошият мъж обаче дошъл петнайсет минути след като Карима и синът ѝ вече били тръгнали. Веднага щом разбрал, че жената я няма, се качил в колата си и отпрашил да я търси.

— Карима беше ли ви казала къде има намерение да отиде?

— Не, не беше говорила за това.

Тя ги била видяла да отиват пеша към старата част на Виласета, защото оттам минавали автобуси.

— Носела ли е куфар?

— Да, много малък.

— Нека старицата прегледа наоколо. И да каже дали липсва нещо от стаята.

Възрастната жена отвори гардероба и от него се разнесе ароматът на Volupte, издърпа няколко чекмеджета, поразрови се в тях.

Накрая каза, че Карима е сложила в малкия си куфар чифт панталони, блузка, пликчета, тя не носела сутиен. В него била напъхала също дрехи и бельо за смяна за малкия.

— Да погледне внимателно. Липсва ли друго?

— Да, голямата книга, която държала до телефона.

Оказа се, че въпросната книга е нещо като дневник. Със сигурност Карима го беше взела със себе си.

— Не мисли да стои дълго извън къщи — уточни Фацио.

— Попитай я — каза комисарят на Бускаино — дали Карима е прекарвала често нощите си навън.

— Не често, само понякога. Но винаги предупреждавала.

Монталбано благодари на Бускаино и го попита:

— Можеш ли да закараш Фацио до Вигата?

Фацио погледна изумено своя началник:

— Защо, вие какво ще правите?

— Аз ще остана тук още малко.

Сред многото снимки, които комисарят започна да разглежда, имаше голям жълт плик, а вътре в него двайсетина фотографии на Карима — гола, в предизвикателни пози, а някои направо безсрамни, нещо като каталог на стоката, която беше определено екстра качество. Чудно как такава жена като нея не беше успяла да си намери съпруг или богат любовник, който да я издържа, без да е принудена да проституира. Имаше и една снимка на Карима в напреднала бременност, която гледаше влюбено висок и рус мъж, на когото буквално се беше увесила на врата, вероятно бащата на Франсоа, преминаващият през Тунис французин. На другите снимки се виждаше Карима като дете с едно момченце, малко по-голямо от нея, приличаха си много, очите им бяха еднакви, без никакво съмнение бяха брат и сестра. Имаше твърде много снимки с брат си, правени през годините. Последната трябва да беше тази, на която Карима носи в ръце няколкомесечния си син и е с брат си, облечен в нещо като униформа и с автомат в ръце. Взе тази последна снимка и слезе по стълбите. Старицата мачкаше в едно хаванче кайма, към която добавяше зърна от варена пшеница. В друга чиния имаше готови за пържене шишчета с месо, всяко едно обвито в лозов лист. Монталбано събра пръстите си

нагоре, във формата на артишок или ангинар, раздвижи ги от горе на долу и обратно. Старицата разбра въпроса. Посочи първо хавана:

— Кибех — взе след това в ръката си едното шишче. — Кебап.

Комисарят ѝ показа снимките и сложи пръста си върху мъжа. Старата жена му отговори нещо неразбираемо. Монталбано се ядоса на себе си: защо ли му трябваше така спешно да отпраца Бускаино? След това си спомни, че тунизийците бяха делили с години живота си с французите. Затова опита на френски:

— Брат?

Очите на старицата се озариха.

— Да, това е брат ѝ Ахмед.

— Къде е той?

— Не знам — каза възрастната жена, разпервайки ръце.

След този разговор, като диалог от учебник, Монталбано се качи отново по стълбите и взе снимката на Карима като бременна, на която беше с русия мъж.

— Това нейният съпруг ли е?

Старицата направи пренебрежителен жест:

— Просто е бащата на Франсоа. Лош човек.

Красивата Карима беше срещнала много лоши мъже и продължаваше да ги среща.

— Казвам се Айша — каза неочаквано старицата.

— Моето име е Салво — каза Монталбано.

* * *

Качи се в колата, намери сладкарницата, която видя на идване, купи дванайсет каноли^[1] и се върна. Айша беше подредила масата под малкия навес зад къщурката, в началото на зеленчуковата градина. Полето беше безлюдно. Комисарят най-напред разопакова подноса със сладкишите и възрастната жена изяде два от тях като предястие.

Кибехът не въодушеви Монталбано, но кебапът имаше вкус на тръпчива трева, който го правеше профирен, поне така го определи според своя несъвършен начин за образуване на прилагателни.

Докато се хранеха, Айша вероятно му разказваше за своя живот, но се замота с френския и заговори само на арабски. Въпреки това

комисарят активно участваше в разговора — ако старицата се смееше, и той се смееше, ако се натъжаваше, той също придобиваше скръбно изражение същото като това в Деня на мъртвите, втори ноември.

В края на вечерята Айша вдигна масата, а Монталбано, в мир със себе си и със света, изпуши една цигара. След това старицата се върна със загадъчна и заговорническа физиономия. Държеше в ръката си черна, дълга и плоска кутийка, вероятно съхранявала огърлица или нещо подобно. Айша я отвори, а вътре в нея имаше спестовна книжка на приносител, издадена от Народната банка в Монтелуза.

— Карима — каза старата жена и сложи пръста върху устните си, което означаваше, че това е тайна и такава трябваше да остане.

Монталбано взе книжката от кутията и я отвори.

В нея имаше кръгли петстотин милиона италиански лири.

* * *

Госпожа Клементина Вазиле Коцо му разказа, че миналата година я беше обзело ужасно безсъние, което не можела да пребори, но за голям късмет, то беше продължило само няколко месеца. Прекарвала по-голямата част от нощта, като гледала телевизия или слушала радио. Не, не четяла, не можела дълго да го прави, защото след определен период от време очите ѝ започвали да се премрежват. Веднъж, може би е било четири сутринта или по-рано, чула крясъците на двама пияни, които спорели точно под прозореца ѝ. Отместила пердето, така, от любопитство, и видяла, че в офиса на господин Лапекора свети. Какво ли правел господин Лапекора в този час на нощта? А всъщност господин Лапекора не бил там, нямало никого, стаята на офиса била празна. Госпожа Вазиле Коцо помислила, че просто са забравили да загасят осветлението. Изведнъж обаче изникнал младеж, излизайки от другата стая, за която тя знаела, че съществува, но не можела да я види, който от време на време идвал в офиса дори и когато Лапекора не бил там. Този младеж, напълно гол, отишъл при телефона, вдигнал слушалката и започнал да говори. Очевидно телефонът е звъннал, но госпожата не можела да го чуе. Малко след това, пак от другата стая, излязла Карима. Тя също била гола и се заслушала в младежа, който оживено разговарял. После

разговорът приключил, младият мъж хванал Карима и се върнали оттатък, за да довършат това, което правели, когато позвъняването ги прекъснало. После пак се появили, този път облечени, загасили лампата и си тръгнали с големия автомобил сив металик на мъжа.

През миналата година това нещо се повторило три или четири пъти. Обикновено стояли с часове, без да правят или да си казват нещо, и ако той я хващал за ръката и я отвеждал оттатък, било само за да си убият времето. Понякога мъжът пишел или четял, а тя дремела на стола с глава, опряна в масата, в очакване на обаждането. В някои от случаите след позвъняването той на свой ред се обаждал веднъж или два пъти. Онази жена, Карима, в понеделник, сряда и петък почиствала офиса — но какво ли толкова имало да се почиства, свети боже! — и понякога отговаряла на телефона, но никога не прехвърляла обажданията на господин Лапекора, дори и той лично да бил там, а само я слушал как говори, стоял с наведена глава и гледал в пода, все едно това не го засяга или пък е обиден.

Според госпожа Клементина Вазиле Коцо прислужницата, тунизийката, била мизерница и лоша жена.

Това, което правела със смуглия младеж, не го правела само с него, но понякога отивала да провокира и клетия Лапекора, който неминуемо отстъпвал пред нея, оставяйки се да го отведе в другата стая. Веднъж, когато Лапекора бил седнал на масичката с пишещата машина, четейки вестник, тя коленичила пред него, разкопчала панталоните му и все така на колене... На това място госпожа Вазиле Коцо, изчервявайки се, престана да разказва.

Беше ясно, че младежът и Карима притежаваха ключ от офиса, независимо дали го бяха получили от Лапекора, или си бяха направили дубликат. Също така беше ясно, дори и за това да нямаше страдащи от безсъние свидетели, че Карима е прекарала няколко часа в къщата на жертвата в нощта преди Лапекора да бъде убит, защото парфюмът *Volupte* го доказваше. Притежавала е и ключове от къщата му, или самият Лапекора я е пуснал да влезе, възползвайки се от възможността, че съпругата му беше взела голяма доза приспивателни? От която и страна да се погледнеше, всичко това изглеждаше безсмислено. Защо да рискува да бъде изненадана от госпожа Антониета, когато можеха спокойно да се срещат в офиса? Само

заради някакъв каприз ли? Или за да подправи с тръпката от опасността една връзка, която иначе беше предвидима?

Освен това стоеше неразгадан и въпросът за трите анонимни писма, без съмнение съставени в офиса. Защо Карима и мургавият младеж го бяха направили? Защо е трябвало да поставят в затруднено положение Лапекора? Нещо в цялата тази работа не се връзваше. Нищо не печелеха. Напротив, рискуваха да не могат повече да използват телефонния номер или това, в което се беше превърнала фирмата.

За да се разбере повече, трябваше да се изчака завръщането на Карима, която — Фацио имаше право — беше избягала, за да не се налага да отговаря на опасни въпроси, и щеше да се появи, когато всичко се забравеше. Комисарят беше убеден, че Айша щеше да удържи думата, която му беше дала. Той ѝ беше обяснил на съмнителен френски, че Карима се е забъркала в някаква грозна игра и със сигурност този лош човек и неговите другари рано или късно щяха да убият не само нея, но и Франсоа, а дори и самата Айша. Стори му се, че успя достатъчно да я убеди и изплаши.

Договориха се веднага щом Карима се появи, старата жена да му се обади, беше достатъчно само да попита за Салво и да каже името си — Айша. Остави ѝ номерата на служебния и домашния си телефон, като ѝ препоръча да ги скрие добре, така както правеше със спестовната книжка.

Естествено, разговорът им се основаваше на едно просто условие — че Карима не е убийцата. Но колкото и да размишляваше над това, комисарят не я виждаше с нож в ръка.

Погледна часовника си под светлинката от запалката — беше почти полунощ. Повече от два часа седеше на малката веранда на тъмно, за да избегне мушиците и комарите да го изядат жив, премисляйки безброй пъти това, което беше научил от госпожа Клементина и от Айша.

Нуждаеше се обаче все още от едно уточнение. Удобно ли беше да се обади в този час от нощта на Вазиле Коцо? Госпожата му беше обяснила, че всяка вечер, след като прислужницата ѝ сервираше, за да се нахрани, я събличаше и я слагаше на инвалидната количка. Но дори и да беше готова за спане, тя не си лягаше, оставаше чак до късно да

гледа телевизия. От инвалидната количка в кревата и обратно можеше и сама да се справи.

— Госпожо, знам, че е непростимо.

— Ама моля ви, комисарю! Бях будна, гледам филм.

— И така, госпожо, вие ми казахте, че смуглят младеж понякога четял или пишел. Какво четеше? Какво пишеше? Успяхте ли по някакъв начин да разберете?

— Четеше вестници, писма. И пишеше писма. Не използваше обаче пишещата машина, която беше в офиса, носеше със себе си една портативна. Нещо друго?

* * *

— Здравей, любов моя, спиш ли? Не? Наистина ли? Ще тръгна към теб утре сутринта и ще пристигна към един следобед. Не се притеснявай по никакъв начин за мен. Идвам и ако те няма, ще те чакам. Така или иначе имам ключ.

[1] Сицилиански десертни пурички. — Б.пр. ↑

Вероятно насън някаква част от мозъка му беше продължила да работи върху случая Лапекора и затова към четири сутринта в главата му изплува някакъв спомен, стана и започна тягостно да рови между книгите. Изведнъж си спомни, че книгата, която търсеше, му я беше поискал назаем Ауджело, защото беше гледал по телевизията филма, направен по нея. От шест месеца обаче книгата беше у него и все още не беше решил да му я върне обратно. Подразни се.

— Ало, Мими? Монталбано съм.

— О, боже, какво става? Какво се е случило?

— У теб ли е все още онзи роман от Льо Каре — „Събуждане за мъртвеца“? Сигурен съм, че ти го дадох на теб.

— Ама ти луд ли си?! Четири часът сутринта е!

— И какво от това? Искам да ми го върнеш.

— Салво, като брат, който ти желае доброто, ти го казвам, защо не отидеш да се лекуваш?

— Искам го веднага.

— Ама аз спях! Успокой се, утре сутринта ще ти го донеса на работата. Сега трябва да си обувам гащите, да го търся, да се обличам...

— Изобщо не ми пука. Търси го, намери го, качвай се в колата дори и само по гащи и ми го донеси.

Шля се из вкъщи половин час, правейки безполезни неща като това да се опита да проумее сметката за телефона или да разчете етикета на бутилка минерална вода, след това чу пристигането с бясна скорост на някаква кола, глухия удар по вратата и автомобила, който потегляше отново. Отвори, книгата беше на земята, а светлините от колата на Ауджело вече се отдалечаваха. Обзе го желание да позвъни анонимно на карабинерите. „Аз съм просто гражданин. Някакъв луд шофира по гащи...“

Отказа се. Започна да прелиства романа.

Историята беше точно както си я спомняше. Страница петнайсега:

— Смайли, обажда се Мастън. В понеделник сте разговаряли със Самюъл Артър Фенън във Форин Офис, нали не греша?

— Да... разговарях.

— Какъв беше случаят?

— Анонимно писмо, обвиняващо го в членство в партията, когато е бил в Оксфорд...^[1]

И ето, на страница сто осемдесет и седма, началото на заключенията, до които достига Смайли в своя рапорт:

Възможно е обаче да е загубил вяра в това дело и поканата му да обядва с мен да е била първата стъпка към самопризнанието. Ако е имал подобни намерения, възможно е той самият да е авторът и на анонимното писмо, с цел да влезе в контакт с нашия отдел.^[2]

Следвайки логиката на Смайли, значи, беше възможно самият Лапекора да е написал анонимните писма против себе си. Но ако той беше авторът, защо под някакъв друг претекст не се беше обърнал към полицията или карабинерите?

Току-що беше формулирал въпроса и вече му идваше да се размее на собствената си наивност. Анонимното писмо до полицията и карабинерите, което беше в състояние да подбуди започването на разследване, щеше да доведе до доста по-сериозни последствия за самия Лапекора. Адресирайки го до съпругата си, Лапекора се е надявал да предизвика някаква реакция, как да я наречем, по домашному, но достатъчна, за да го извади от ситуацията, която е била опасна за него или му е тежала, защото вече не е бил в състояние да я понася. Искал е да се измъкне от тази каша и писмата му са били като зов за помощ, но съпругата му беше погледнала на тях буквално, тоест като на някакви си анонимни писма, които са разобличавали посредствената и просташка любовна история. Обидена, тя не е реагирала, затваряйки се в пренебрежителното си мълчание. Тогава Лапекора, отчаян, е писал на сина си, без да се прикрива зад анонимността. Но онзи, заслепен от егоизъм и страх да не изгуби някоя и друга лира, беше избягал в Ню Йорк.

Благодарение на Смайли всичко си пасваше. Отиде да спи.

* * *

Комендатор Балдасаре Мардзаки, директор на пощата във Вигата, беше публично известен като надменен глупак. Дори и този път той не опроверга това мнение.

— Не мога да се съглася с вашето искане.

— Извинете, ама защо?

— Защото нямате заповед от прокурора.

— И защо трябва да имам? Който и да е служител от вашата поща щеше да ми даде информацията, за която ви питам. Става дума за нещо, което няма голямо значение.

— Това вие го казвате. Ако моите служители ви бяха дали сведението, щяха да допуснат нарушение, подлежащо на мъмрене.

— Комендаторе, нека се опитаме да мислим с главите си. Питам ви само за името на пощальона, който обслужва зоната, в която се намира улица „Салита Гранет“. Това е всичко.

— Аз обаче няма да ви го кажа, разбрахме ли се? Но ако предположим, че ви го кажа, вие какво бихте направили?

— Бих задал няколко въпроса на пощальона.

— Виждате ли?! Искате да нарушите пощенската тайна.

— Как така?

Той беше истински кретен, един от тези, които беше трудно да се открият в днешно време, когато кретените се маскираха на умни. Комисарят реши да прибегне до трагична сценка, с която щеше да унижи своя противник. Внезапно тялото му се отпусна назад, прилепи гърба си към облегалката на стола, престори се, че е обзет от нещо като тремор в ръцете и краката, и отчаяно се заопитва да разкопчае яката на ризата си.

— О, боже... — изхриптя той.

— О, боже... — повтори като негово свършено ехо комендатор Мардзаки, ставайки и насочвайки се задъхано към комисаря. — Зле ли се чувствате?

— Помогнете ми — каза измъчено Монталбано.

Онзи се спусна към него, опита се да разтвори яката му и тогава комисарят започна да му крещи:

— Оставете ме! За бога, оставете ме!

В същия момент хвана ръцете на Мардзаки, който инстинктивно се опита да ги махне от него, и ги задържа на височината на врата си.

— Ама какво правите? — запелтечи Мардзаки, напълно объркан, защото не разбираше какво се случва.

Монталбано отново се разкрещя:

— Оставете ме! Как си позволявате! — Прегракна от викане, но продължаваше да стиска ръцете на комендатора.

Вратата се отвори и се появиха двама ужасени служители, мъж и жена, които ясно видяха как техният началник се опитва да удуши комисаря.

— Излизайте! — извика Монталбано на двамата. — Махайте се! Нищо не се е случило! Всичко е наред!

Служителите се отдръпнаха, затваряйки вратата. Монталбано спокойно си оправи яката и погледна Мардзаки, който веднага след освобождението си се беше облегал на стената.

— Прецаках те, Мардзаки. Тези двамата видяха. И тъй като те мразят, както впрочем и всичките ти останали служители, са готови да свидетелстват. Нападение над представител на закона. Какво ще правим сега, а? Искаш ли да бъдеш обвинен, или не?

— Защо искате да ме съсипете?

— Защото те смятам за отговорен.

— И за какво, свети боже?

— За най-лошото. За писмата, които се налага два месеца да пътуват, за да стигнат от Вигата до Вигата, за пакетите, които ми пристигат изтърбушени с половината от съдържанието в тях, а ти си тръгнал да ми говориш за пощенска тайна, която можеш да си я завреш в задника, за книгите, които трябваше да получа, но никога няма да пристигнат... Ти си само лайно, което се гизди с честолубие, за да прикрие цялата тази клоака. Достатъчно ли ти е?

— Да — каза съкрушено Мардзаки.

* * *

— Разбира се, че пристигаше поща за него. Не много, но идваше. Пишеше му само някаква фирма извън Италия.

— Откъде?

— Не съм обърнал внимание. Но марката беше чуждестранна. Мога обаче да ви кажа как се казваше фирмата, защото върху плика беше напечатано името ѝ. „Асланидис“. Спомням си го, защото баща ми, който е покойник, е участвал във войната с Гърция, там, по тия земи, се запознал с някаква жена, която се казваше Галатея Асланидис. Винаги ни говореше за нея.

— На плика беше ли напечатано какво продава тази фирма?

— Да, господине. Dattes, което означава фурми.

* * *

— Благодаря ви, че дойдохте така бързо — каза госпожа Антониета Палмизано, отскоро вдовица Лапекора, веднага щом му отвори вратата.

— Защо? Искате да ме видите ли?

— Да. Не ви ли казаха от полицейското управление, че съм се обаждала?

— Все още не съм ходил там. Дойдох на своя глава.

— Тогава е случай на клептомания — заключи госпожата.

За миг комисарят се учуди, но после разбра, че тя искаше да каже телепатия.

„Рано или късно ще я запозная с Катарела — помисли си Монталбано, — а след това ще запиша диалозите им. Йонеско нищо не струва пред тях!“

— Защо искате да ме видите, госпожо?

Антониета Палмизано размаха лукаво пръстчето си.

— А, не! Вие сте на ред да започнете пръв, на вас ви е хрумнало за мен.

— Госпожо, бих искал да ми покажете какво точно направихте онази сутрин, когато се подготвихте да отидете да навестите сестра си.

Вдовицата се слиса, отвори и затвори уста.

— На подбив ли ме вземате?

— Не, не ви вземам на подбив, нито се шегувам.

— Ама какво искате, да си облека нощницата ли? — попита го, изчервявайки се, госпожа Антониета.

— За нищо на света.

— Тогава... Оставете ме да помисля. Станах от леглото веднага щом будилникът звънна. Взех...

— Не, госпожо, може би не се изразих добре. Не трябва да ми разказвате какво сте направили, трябва да ми го покажете. Да отидем оттатък.

Преместиха се в спалнята. Гардеробът беше отворен, а куфарът — поставен върху леглото, беше пълен с женски дрехи. На едно от нощните шкафчета имаше червен будилник.

— Вие от тази страна ли спите? — попита я Монталбано.

— Да. Какво да правя, да си легна ли?

— Няма нужда, достатъчно е да седнете на ръба на леглото.

Вдовицата се подчини, но избухна:

— Но всичко това каква връзка има с убийството на Аурелио?

— Бъдете спокойна, важно е. Още пет минути и ще ви оставя на мира. Кажете ми: съпругът ви също ли се събуди от извънпяването на будилника?

— Обикновено спеше много леко. Ако вдигнех и най-малкия шум, отваряше очи. Сега обаче, когато ме карате да се замисля, си спомних, че миналата сутрин не го чу. Дори напротив, трябва да е бил леко настинал и носът му запушен, защото започна да хърка, въпреки че почти никога не го правеше.

Горкият Лапекора, бил е много лош актьор, направо самодеец. Но поне веднъж нещата му се бяха получили добре.

— Продължавайте.

— Станах, взех си дрехите, които бях оставила на този стол, и отидох в банята.

— Да се преместим.

Смутена, госпожата тръгна пред него. Когато вече бяха в банята, поглеждайки свенливо към пода, вдовицата го попита:

— Всичко ли трябва да направя?

— Ама не! От банята излязохте облечена, нали?

— Да, напълно, винаги правя така.

— А след това какво направихте?

— Отидох в кухнята, за да хапна.

Вече си беше научила урока и тръгна натам, последвана от комисаря.

— Взех чантата, която си бях приготвила на това диванче от предната вечер, отворих вратата и излязох на стълбищната площадка.

— Сигурна ли сте, че затворихте вратата на излизане?

— Напълно сигурна. Извиках асансьора...

— Достатъчно, благодаря. Колко беше часът, спомняте ли си?

— Шест и двайсет и пет. Закъснявах, затова се наложи да се затичам.

— Какво непредвидено ви се беше случило?

Госпожата го погледна въпросително.

— Каква беше причината да закъснеете? Ще ви обясня по-добре: ако човек знае, че на следващата сутрин трябва да пътува, и си е навил будилника, преценява колко време ще му е необходимо за...

Госпожа Антониета се усмихна:

— Болеше ме един мазол — каза тя. — Сложих му мехлем, превързах го и загубих време, което не бях пресметнала.

— Благодаря ви още веднъж и моля да ме извините. Приятен ден.

— Почакайте! Ама какво правите? Тръгвате ли си?

— Ах, да. Трябваше да ми кажете нещо.

— Седнете за момент.

Монталбано се подчини. Така или иначе, вече беше разбрал това, което искаше да узнае: вдовицата Лапекора не беше влизала в кабинета, където, почти сигурно, се е криела Карима.

— Както забелязахте — започна госпожата, — се подготвям да отпътувам. Веднага щом успея да организирам погребението на Аурелио, си тръгвам оттук.

— Къде отивате, госпожо?

— При сестра ми. Има голяма къща и е болна, както знаете. Тук, във Вигата, дори умряла, кракът ми повече няма да стъпи.

— Защо не отидете да живеете при сина си?

— Не искам да го притеснявам. А пък и не се разбирам със съпругата му, която харчи като луда, а горкият ми син винаги се оплаква, че парите не стигат. Впрочем исках да ви съобщя, че докато подреждах нещата, които повече няма да ми трябват, за да ги изхвърля, намерих плика, в който беше първото анонимно писмо. Мислех, че съм го изгорила, но всъщност се вижда, че съм унищожила само

написаното. Тъй като вие ми се сторихте особено заинтересован... Адресът беше написан на машина.

— Може ли да го задържа?

— Разбира се. Това е всичко. — Изправи се и комисарят също, но тя отиде към бюфета, върху който имаше някакво писмо, взе го и го размаха пред Монталбано.

— Погледнете, комисарю. Няма и два дена, откакто Аурелио е умрял, а вече започвам да плащам борchoвете заради неговите егоистични капризи. Вчера тук пристигнаха — вижда се, че от пощата вече са разбрали за убийството му — две сметки и от офиса: двеста и двайсет хиляди лири за осветление и триста и осемдесет хиляди лири за телефон! Но знаете ли, този, който се е обаждал, не е бил мъжът ми. Той на кого да се обажда? Била е онази тунизийска курва, която е звъняла, сигурна съм, може и на своите роднини в Тунис. А тази сутрин пристигна и това. Вижте тази голяма кучка, с която този глупак, моят съпруг, се е срещал, с какво му е пълнила главата, за да я слуша толкова!

Висока степен на съчувствие проявяваше госпожа Антониета Палмизано, сега вече вдовицата Лапекора. Пликът не беше облепен с марки, бяха го доставили на ръка. Монталбано реши да не се показва твърде любопитен, а само толкова, колкото е необходимо.

— Кога са го донесли?

— Казах ви — тази сутрин. Фактура от печатница „Мулоне“ за сто седемдесет и седем хиляди лири. Между другото, комисарю, може ли да ми дадете ключовете от офиса?

— Спешно ли ви е?

— Наллежаща спешност няма, но искам да започна да го показвам, дано се намери някой да го купи. Ще ми се да продам и къщата. Пресметнах, че само погребението с всичките необходими разходи за него ще ми струва над пет милиона лири.

Каквато майката — такъв и синът.

— С парите от офиса и къщата — каза със зловна нотка в гласа Монталбано — можете да платите двайсет погребения.

* * *

Емпедокле Мулоне, собственикът на печатницата, потвърди, че горкият Лапекора му е бил поръчал бланки и пликове с малко по-различно изписване на името на фирмата в сравнение със старите. От двайсет години господин Аурелио си поръчвал при него, дори се били сприятелили.

— Каква промяна искаше?

— „Експорт-импорт“ на мястото на „внос-износ“. Аз обаче го разубедих.

— Да не прави промяната ли?

— Нямах предвид изписването, а идеята, която му беше хрумнала — да започва отново дейност. Бяха минали пет години, откакто се беше оттеглил, а междувременно нещата се промениха — фирмите започнаха да фалират, моментът е лош. И знаете ли какво направи, вместо да ми благодари? Ядоса се. Каза ми, че четете вестници, гледа телевизия и е наясно как се развиват нещата.

— Къде изпратихте пакета с отпечатаните материали — в дома му или в офиса?

— Беше ми поръчано да го изпратя в офиса, така и направих, в нечетен ден от седмицата. Сега не си спомням точния ден, но ако искате...

— Няма значение.

— Фактурата обаче изпратих на госпожата, тъй като на господин Лапекора вече ще му е много трудно да намери начин да мине през офиса си, не ви ли се струва?

Засмя се.

* * *

— Комисарю, еспресото ви е готово — каза барманът от кафе „Албанезе“.

— Слушай, Тото. Господин Лапекора идваше ли понякога тук с приятели?

— Как не? Всеки вторник. Бъбреха си, играеха карти. Винаги бяха едни и същи.

— Кажи ми имена им.

— И така, бяха... счетоводителят Пандолфо...

— Почакай. Дай ми телефонния указател.

— Защо ви трябва да му се обаждате? Онзи, седналият на масичката господин, който яде скрежината, е той.

Монталбано взе чашата си и отиде при счетоводителя.

— Може ли да седна?

— Заповядайте, комисарю.

— Благодаря. Познаваме ли се?

— Вие мен — не, но аз вас — да.

— Счетоводителю, обичайно с покойника ли играехте карти?

— Както винаги! Играех само във вторник. Защото, вижте, понеделник, сряда и...

— Петък е бил в офиса — завърши Монталбано вече познатото дълго и отегчително изброяване.

— Какво искате да знаете?

— Защо господин Лапекора е искал да започва отново търговската си дейност?

Счетоводителят изглеждаше искрено учуден.

— Да започва отново? Ама кога? На нас нищо не ни е казал. Всички знаехме, че ходеше в офиса по навик, за да му минава времето.

— Говорил ли ви е за жената, наречена Карима, която ходела в офиса да чисти почасово?

За миг зениците му се разшириха, недоловимо се поколеба и всичко това щеше да мине незабелязано, ако Монталбано не го беше държал под око.

— И по какви съображения е трябвало да ми говори за чистачката си?

— Вие добре ли познавахте Лапекора?

— Кой е този, когото можеш да опознаеш добре? Преди трийсетина година живеех в Монтелуза и имах много остроумен, интелигентен, духовит, буден и уравновесен приятел, с бистър ум. Притежаваше всички необходими качества. Освен тях не му липсваше и щедрост, ангел — каквото имаше, беше и за всеки, изпаднал в нужда. Една вечер сестра му го оставила да наглежда невръстния ѝ син, който нямал и шест месеца. Ставало дума най-много за два часа. Веднага щом сестра му излязла, той взел ножа, изкормил мъничето и го сготвил на супа с малко магданоз и скилидка чесън. Вижте, не се шегувам. Същия ден бях с него и той, както винаги, беше любезен и с бистър ум.

Но да се върнем към горкия Лапекора — да, познавах го достатъчно, толкова, че да мога да усетя, че през последните една-две години много се беше променил.

— В какъв смисъл?

— Хъм, беше станал сприхав, не се усмихваше, напротив — правеше кавги и досаждаше при най-малкия повод. А преди това не беше такъв човек.

— Имате ли представа каква е била причината?

— Един ден го попитах. Отговори ми, че има здравословен проблем, начало на атеросклероза, така му бил казал докторът.

* * *

Първото нещо, което направи в офиса на Лапекора, беше да седне пред пишещата машина. Отвори чекмеджето на масичката и в него намери пликове и бланки, надписани по стария начин и пожълтели от времето. Взе една бланка, извади от джоба си плика, който му беше дала госпожа Антониета, и преписа адреса на машината. Доказателство, което не будеше никакво съмнение, въпреки че нямаше нужда от него. Буквите „р“ излизаха над реда, „а“-тата обаче падаха по-ниско, а „о“-то беше като черна топка. Адресът върху плика на анонимното писмо беше написан на тази машина. Погледна навън. Прислужницата на госпожа Вазиле Коцо, покачена на малка дървена стълба, почистваше стъклата. Отвори прозореца и извика:

— Хей, госпожата там ли е?

— Почакайте — каза прислужницата Пина, поглеждайки го накриво. Очевидно комисарят не ѝ допадаше.

Слезе от стълбичката и изчезна, не след дълго на нейно място се появи главата на госпожата на нивото на перваза. Нямаше нужда да извисява много гласа си, защото разстоянието помежду им беше по-малко от десетина метра.

— Госпожо, извинете ме, но ако не съм запомнил погрешно, ми казахте, че понякога онзи младеж, спомняте ли си...

— Разбирам за кого говорите.

— Онзи младеж е пишел на машина. Така ли?

— Но не с тази в офиса. С една портативна.

— Сигурна ли сте? Да не е бил компютър?

— Не, беше портативна пишеща машина.

По дяволите, що за методи използваше, за да води разследването? Изведнъж си даде сметка, че той и госпожата изглеждаха като две стринки, които клюкарстват през балконите.

След като каза „довиждане“ на госпожа Вазиле Коцо, за да възвърне пред себе си загубеното си достойнство, се захвана като истински професионалист да прави педантичен обиск на стаята, за да открие пакета, изпратен от печатницата. Не го намери, както и не намери нито бланка, нито плик с новите надписи на английски.

Бяха направили така, че всичко да изчезне.

А обяснението, което си даде относно портативната пишеща машина, която псевдоплеменникът на Лапекора е мъкнел със себе си, вместо да използва машината в офиса, му се стори приемливо. Просто клавиатурата на старата „Оливети“ не е вършела работа на младежа. Явно се е нуждаел от друга азбука.

[1] Джон льо Каре. „Събуждане за мъртвеца“. Бургас: Делфин прес, 1990. Превод от английски език Васил Антонов. — Б.пр. ↑

[2] Пак там. ↑

8

Излезе от офиса, качи се в колата и отиде в Монтелуза. В управлението на Финансовата гвардия попита за капитан Алиота, негов приятел. Веднага го пуснаха да влезе.

— Откога не сме прекарвали една вечер заедно? Не обвинявам само теб, но и себе си — каза Алиота, прегръщайки го.

— Да си простим взаимно и да се опитаме скоро да поправим нещата.

— Съгласен съм. Мога ли да ти бъда полезен с нещо?

— Да. Кой е старшината, който миналата година ми даде точна информация за супермаркета във Вигата? Трафикът на оръжия, спомняш ли си?

— Как не! Казва се Лагана.

— Може ли да говоря с него?

— За какво става дума?

— Ако може да дойде най-много за половин ден, поне така си мисля. Иска ми се да разгледа документацията на фирмата, собственост на онзи, убития в асансьора.

— Ще го повикам.

Старшината беше петдесетгодишен мъж, здравеняк, с равномерно подстригани коси и златни очила. На Монталбано му стана симпатичен веднага.

Обясни му с подробности какво иска от него и му даде ключовете от офиса. Старшината погледна часовника си.

— В три часа следобед ще мога да сляза във Вигата, ако господин капитанът е съгласен.

* * *

След като приключи разговора си с Алиота, помоли за разрешение да използва телефона и добросъвестно се обади в

повереното му полицейско управление, където не беше стъпвал от предната вечер.

— Комисерийо, вие ли сте точно?

— Катаре, точно аз съм. Имаше ли обаждания?

— Да, господине, комисерийо. Две за господин Ауджело, едно за...

— Катаре, не ме засягат обажданията за другите!

— Ама, след като вие ме попитахте току-що!

— Катаре, имаше ли обаждания точно за мен, към мен?

Привеждайки начина си на изразяване в съответствие с този на Катарела, може би щеше да получи някой смислен отговор от него.

— Да, да, комисерийо. Едно. Но не се разбра.

— Какво означава, че не се е разбрало?

— Нищо не се разбра. Трябва обаче да бяха роднини.

— На кого?

— Ваши, на вие, комисерийо. Обаждаше се по име, казваше: Салво, Салво.

— А после?

— Оплакваше се, изглежда, имаше болки, казваше: Ай, ай, ша, ша.

— Мъж ли беше, или жена?

— Стара жена, комисерийо.

Айша! Побягна, като дори забрави да каже довиждане на Алиота.

* * *

Айша, седнала пред къщата си, плачеше разстроено. Не, Карима и Франсоа не бяха идвали, но причината, заради която му се беше обадила, беше друга. Надигна се и го покани да влезе. Стаята ѝ беше обърната наопаки, бяха разпорили дори матрака. Дали бяха взели спестовната книжка на приносител? Успокоителният отговор на Айша беше, че нея не я бяха намерили.

На горния етаж, където живееше Карима, беше още по-зле. От пода бяха изтръгнати няколко плочки, а една играчка на Франсоа, някакво пластмасово камионче, беше на парчета. Снимките вече ги нямаше, включително тези, които разкриваха прелестите на Карима.

Слава богу, че комисарят беше отнесъл няколко от тях. Трябва обаче да са вдигали заплашителен шум, а Айша къде ли е била избягала през това време? Старата жена му обясни, че не е била избягала, а предния ден отишла да навести приятелката си в Монтелуза. Тъй като позакъсняла, останала да спи там. Голям късмет, защото, ако я бяха намерили вкъщи, със сигурност щяха да я заколят. Трябва да са имали ключове, защото двете врати не бяха разбити. Разбира се, дошли са само за да откраднат снимките, искали са да изчезне дори споменът за това как е изглеждала Карима.

Монталбано каза на старицата да си приготви нещата, а той лично щеше да я придружи до приятелката ѝ в Монтелуза. По-благо разумно щеше да е да остане няколко дни при нея.

Айша се съгласи неохотно. Комисарят ѝ показа със знаци, че докато тя се подготвя, той ще отскочи до най-близкия магазин за тютюневи изделия, което е въпрос на десет минути.

* * *

Малко преди магазинчето за цигари, пред началното училище на Виласета, се беше струпало гръмогласно множество от ръкомахащи майки и плачещи деца. Двамата общински охранители от Вигата, изпратени във Виласета, които Монталбано познаваше, се намираха под обсада. Продължи, купи си цигари, но на връщане любопитството му се оказа твърде силно и той авторитетно си проби път към тях, оглушен от виковете на протестиращите.

— И вас ли ви обезпокоиха заради тази щуротия? — попита го смаяно единият от охранителите.

— Не, тук съм случайно. Какво става?

Майките, които бяха чули въпроса му, отговориха в хор, но резултатът беше такъв, че комисарят не разбра нищо.

— Тишина! — извика той.

Майките млъкнаха, но децата, изплашени, започнаха да реват още по-силно.

— Комисарю, това е смешна работа — каза му охранителят, с когото говори преди малко. — Изглежда, че вчера сутринта се е

появило някакво детенце, което напада идващите на училище, краде им закуските и бяга. Тази сутрин отново го е направило.

— Погледнете тук, погледнете тук — намеси се една майка, показвайки на Монталбано детето си, чиито очи бяха подути от ударите. — Синът ми не е искал да му даде закуската си и той го натупал. Наранил го е!

Комисарят се наведе и погали детето по главата.

— Как се казваш?

— Антонио — отговори момченцето, гордо, че е било избрано сред другите.

— Ти познаваш ли го този, който ти открадна закуската?

— Не, господине.

— Има ли някой, който да го е разпознал? — попита комисарят на висок глас.

Чу се хорово „не“.

Монталбано се наведе на височината на Антонио:

— Какво ти каза, за да разбереш, че иска закуската ти?

— Говореше странно. Не го разбирах. Тогава ми издърпа раничката и я отвори. Поисках да си я взема обратно, но той ме удари два пъти, грабна ми закуската и избяга.

— Продължавайте с разследването — нареди Монталбано на двамата охранители, като по чудо успя да остане сериозен.

* * *

В епохата на мюсюлманите в Сицилия, когато Монтелуза се е казвала Керкент, арабите си били построили в покрайнините на селището квартал, в който всички те живеели заедно. Когато мюсюлманите избягали след разгрома, в техните къщи се настанили хората от Монтелуза, а името на квартала „сицилианизирани“ в Рабату. През втората половина на дваисети век една гигантска вълна от кал го беше погълнала. Малкото оцелели къщи били повредени, изкривени и пазели някакво абсурдно равновесие. Арабите, които този път се били върнали в ролята на бедняци, започнали пак да ги обитават, поставяйки на мястото на керемидите ламаринени листове, а на мястото на зиданите стени — стени от картон.

Монталбано придружи дотам Айша с нейната мизерна бохча. Старицата, все така продължавайки да го нарича „чичо“, поиска да го прегърне и целуне.

* * *

Беше три часът следобед и червата на Монталбано, който все още не беше намерил време да яде, се бунтуваха от глад. Отиде в гостилницата „Сан Калоджеро“ и се настани:

— Остана ли нещо за ядене?

— За вас винаги.

Точно в този момент си спомни за Ливия. Напълно му беше изхвъркнала от ума. Втурна се към телефона, докато трескаво търсеше наум някакво оправдание: Ливия беше казала, че ще пристигне на обяд. Сигурно беше бясна.

— Ливия, любов моя!

— Току-що дойдох, Салво. Самолетът излетя с два часа закъснение, не ни дадоха никакво обяснение за това. Тревожеше ли се, любов моя?

— Разбира се, че се тревожех — излъга без никакъв срам Монталбано с оглед на това, че обстоятелствата работеха в негова полза. — Обаждах се вкъщи на всеки петнайсет минути и никой не ми отговаряше. Преди малко реших да позвъня и на летище „Пунта Раизи“ и оттам ми казаха, че самолетът е пристигнал с два часа закъснение. Така най-накрая се успокоих.

— Прости ми, любов моя, но вината не е моя. Кога ще си дойдеш?

— Ливия, за съжаление, не мога веднага. На събрание съм в Монтелуза и ще ми трябва със сигурност поне още час. След това веднага съм при теб. Ах, слушай: тази вечер сме поканени на вечеря у началника на полицията.

— Но аз не съм си взела никакви подходящи дрехи!

— Ще идеш по дънки. Виж във фурната или в хладилника, сигурно Аделина е приготвила нещо.

— Ама не, ще те чакам да хапнем заедно.

— Вече свърших тази работа, изядох един сандвич. Не съм гладен. До скоро.

Върна се да седне на масата, където вече го очакваха половин кило пържени хрупкави барбуни.

* * *

Ливия си беше легнала, леко уморена от пътуването. Монталбано се съблече и се мушна до нея. Целунаха се, но изведнъж тя се отмести и започна да го души.

— Миришеш на пържено.

— Разбира се. Представяш ли си, цял час стоях в магазинче за пържени ястия, за да разпитвам някакъв.

Любиха се бавно и спокойно, знаейки, че имат на разположение всичкото време, което им е нужно. След това седнаха в леглото, облегнали гърбове на възглавниците, и Монталбано ѝ разказа за убийството на Лапекора. Мислейки, че ще я развесели, не пропусна да ѝ каже, че беше накарал да задържат двете Пичирило, майка и дъщеря, които много държаха на своята почтеност. Разказа ѝ дори как беше купил бутилка вино за счетоводителя Куликия, който бе загубил своята, тъй като се беше изтърколила при мъртвия. Вместо да започне да се смее, както той очакваше, Ливия го погледна студено:

— Гадняр.

— Моля? — попита Монталбано със самоувереност, достойна за английски лорд.

— Гадняр и женомразец. Плюеш онези злощастни жени, а на счетоводителя, който не се колебае да пътува нагоре-надолу в асансьора с мъртвеца, купуваш бутилка вино. Кажи ми, не е ли това постъпка на малоумник.

— Хайде, Ливия, не го приемай така.

Но всъщност Ливия продължи да го приема все така. Вече беше станало шест часът, когато успя да я укроти. За да я разсее, ѝ разказа историята за момченцето от Виласета, което крадеше закуските на децата като него.

Дори сега Ливия не се засмя. Напротив, изглежда, се натъжи.

— Какво има? Какво пак казах? Отново ли сгрехих?

— Не, но се замислих за горкичкото дете.

— Това, което е било набито ли?

— За другото. Трябва наистина да е много изгладняло и отчаяно. Каза, че не говорело италиански? Може би е син на човек, който не е от страна от Европейската общност, а те нямат пари за храна. Или може би е изоставено.

— Господи! — каза Монталбано, поразен от разкритието, извиквайки толкова силно, че Ливия подскочи.

— Какво те прихваща?

— Господи! — повтори комисарят с облепени очи.

— Ама какво казах? — попита го разтревожено Ливия.

Монталбано не ѝ отговори, както си беше гол, се втурна към телефона.

— Катарела, махай се оттам и незабавно ме прехвърли на Фацио. Фацио? Най-много след час ви искам всички, казвам всички, в полицейското управление. Не трябва да липсва никой или ще вдигна голяма гюрултия.

Затвори и набра друг номер.

— Господин началник? Монталбано съм. Срамувам се да ви го кажа, но тази вечер не мога да дойда. Не, не е свързано с Ливия. Служебен е въпросът, ще ви докладвам по-късно. Утре на обяд? Да, разбира се. И ме извинете пред госпожата.

Ливия беше станала и се опитваше да разбере защо думите ѝ бяха предизвикали такава неовладяна реакция у него.

Вместо отговор Монталбано се хвърли в леглото и я повлече със себе си. Неговите намерения бяха твърде ясни.

— Ама не каза ли, че след час трябва да бъдеш в полицейското управление?

— Четвърт час повече или по-малко, какво значение има?

* * *

В кабинета на Монталбано, естествено — неголям, се бяха наблъскали Ауджело, Фацио, Торторела, Гало, Джермана, Галуцо и Грасо, който беше започнал работа в полицейското управление преди по-малко от месец. Катарела се беше опрял на касата на вратата, като

надаваше ухо и към телефонната централа. Монталбано беше взел със себе си Ливия въпреки съпротивата ѝ.

— За какво да идвам и аз?

— Повярвай ми, може да се окажеш много полезна.

Без обаче да ѝ даде никакво обяснение.

В най-дълбоко мълчание комисарят начерта недодялана, но достатъчно точна топографска карта, която показва на присъстващите.

— Това е къщурката на улица „Гарибалди“ във Виласета. В момента е необитаема. Отзад има зеленчукова градина...

Продължи, обяснявайки им всеки детайл, близките къщи, кръстопътищата, пресечните точки на пътеките. Беше запечатал всичко това в съзнанието си, прекарвайки следобеда сам в стаята на Карима. С изключение на Катарела, който щеше да остане на пост, всички бяха ангажирани в операцията, като на всеки от тях посочи върху картата мястото, което трябваше да заеме. Заповяда да стигнат до мястото на действието поотделно, без никакви сирени, униформи, дори полицейски коли, по никакъв начин не трябваше да бият на очи. Ако някой искаше да отиде със собствената си кола, трябваше да я остави поне на половин километър от къщата. Можеха да вземат със себе си каквото поискат — сандвичи, кафе, бира, защото вероятно работата щеше да се проточи, може би трябваше да останат притаени през цялата нощ, но дори и тогава резултатът нямаше да е сигурен, тъй като бе твърде вероятно онзи, когото трябваше да хванат, да не се появи наоколо. Запалването на уличните лампи щеше да отбележи началото на операцията.

— Оръжия? — попита Ауджело.

— Оръжия? Какви оръжия? — изуми се за миг Монталбано.

— Хъм, не знам, тъй като работата ми изглежда сериозна, мислех...

— Ама кого трябва да хванем? — намеси се Фацио.

— Един крадец на закуски.

Всички в стаята затаиха дъх. По челото на Ауджело изби пот.

„От една година му повтарям да се прегледа“ — помисли си той.

* * *

Нощта беше спокойна, осветена от луната и неподвижна заради липсата на вятър. В очите на Монталбано тя имаше само един недостатък: изглеждаше все едно никога не иска да свърши, всяка минута по някакъв загадъчен начин се разширяваше и увеличаваше с други пет. Под светлината на запалката Ливия сложи един изтърбушен матрак върху пружината, легна и полека-лека се унесе в сън. Сега спеше като къпана.

Комисарят, седнал на стол близо до прозореца, който гледаше към задния двор, можеше ясно да види зеленчуковата градина и полето зад нея. От тази страна трябваше да се намират Фацио и Грасо, но колкото и да напругаше погледа си, дори помен нямаше от двамата, скрити сред бадемовите дръвчета. Чувстваше се удовлетворен от професионализма на своите хора: бяха се постарали, след като им обясни, че може би детето е синът на Карима, Франсоа. Дръпна от четирийсетата цигара и под светлинката ѝ погледна часовника: беше четири без двайсет. Реши да изчака още половин час, а после щеше да каже на хората си да се разотиват по домовете си. Точно тогава забеляза много леко движение точно там, където зеленчуковата градина свършваше и започваше полето, някакво моментно изчезване на отражението на лунната светлина върху сламата и пожълтелите храсти. Не можеше да е Фацио, нито Грасо, защото комисарят беше поискал нарочно да оставят тази зона неохраняема, за да улесни детето, да му подсказе някакъв вход. Движението, или каквото беше, се повтори още веднъж, а Монталбано различи малката тъмна фигурка, която бавно напредваше. Нямаше никакво съмнение, че това е детенцето.

Внимателно се спусна към Ливия, като се ориентира по дишането ѝ къде се намира.

— Събуди се, идва.

Върна се към прозореца, а Ливия застана веднага до него. Монталбано започна да ѝ шепти на ухото:

— Веднага щом го хванат, тичай долу. Ще бъде изплашено до смърт, но с жена до себе си вероятно ще се почувства по-спокойно. Погали го, целуни го, кажи му каквото искаш.

Момченцето беше вече до къщата, виждаше се ясно, че държи главата си изправена и гледа към прозореца. В един момент изникна

фигурата на мъж, който с два скока връхлетя върху него и го сграбчи. Беше Фацио.

Ливия полетя по стълбите. Франсоа риташе и надаваше дълги и сърцераздирателни писъци, като животинче, хванато в капан. Монталбано запали лампата и се надвеси през прозореца.

— Донесете го тук. А ти, Грасо, отивай да предупредиш другите и им кажи да дойдат тук.

Междувременно крясъците на детето бяха утихнали и преминали в хлипане. Ливия го беше взела на ръце и му говореше.

Все още беше твърде напрегнато, но вече не плачеше. С бляскави зеници и трескав поглед наблюдаваше лицата, които стояха около него, и лека-полека възвръщаше увереността си. Седеше на масата, където само няколко дни преди това до него беше майка му, и може би затова държеше Ливия за ръка и не искаше да се откъсне от нея.

Мими Ауджело, който се беше отдалечил, се върна с някакъв пакет в ръцете и всички разбраха, че е единственият, който беше постъпил правилно. Вътре в пакета имаше сандвичи с шунка, банани, шарени портокалово-бадемови сладки и две кутийки кока-кола. Ливия възнагради с трогнатия си поглед Мими, заради който, естествено, Монталбано се раздразни, а той запелтечи:

— Приготвих го вчера вечерта... Помислих си, че щом ще си имаме работа с гладно дете...

Докато се хранеше, Франсоа заспиваше от умора. Затова и не успя да довърши сладките: изведнъж главата му клюмна напред върху масата, угасна, все едно някакъв прекъсвач беше изключил енергията му.

— А сега къде ще го водим? — попита Фацио.

— У дома — каза решително Ливия.

Монталбано остана поразен от това „у дома“. И докато вземаше чифт дънки и тениска за детето, не успя да установи дали трябваше да е недоволен, или развеселен от казаното.

Момченцето не отвори очи нито по време на пътуването до Маринела, нито когато Ливия го съблече, след като му беше приготвила импровизирано легло на дивана в трапезарията.

— Ами ако докато ние спим, се събуди и избяга? — попита я комисарят.

— Не мисля, че ще го направи — увери го Ливия.

За всеки случай Монталбано взе предохранителни мерки, като затвори прозореца, дръпна капаците и превъртя два пъти ключа на входната врата.

Отидоха и те да спят, но въпреки умората сън не ги хващаше: присъствието на Франсоа, когото чуваха да диша в другата стая, ги караше, необяснимо защо, да се чувстват неловко.

* * *

Към девет сутринта, твърде късен час за комисаря, той се събуди, стана внимателно, за да не безпокои Ливия, и отиде да нагледа Франсоа. Момченцето го нямаше на дивана и в банята също. Беше избягало, както се беше опасявал. Но как, по дяволите, го беше направило, след като вратата беше заключена, а капаците на прозорците все още спуснати? Тогава започна да се оглежда навсякъде, където можеше да се потули, да се скрие. Нищо, все едно се беше изпарило. Трябваше да събуди Ливия и да ѝ каже как стоят нещата, да чуе съвета ѝ. Протегна ръката си и в този момент видя главата на момченцето на нивото на гърдите на своята любима. Спяха прегърнати.

9

— Комисарю? Извинете ме, че ви безпокоя вкъщи. Може ли да се видим тази сутрин, така ще ви докладвам?

— Разбира се, идвам в Монтелуза.

— Аз ще сляза във Вигата. Ще се срещнем след около час в офиса на „Салита Гранет“.

— Окей, благодаря, Лагана!

* * *

Отиде в банята, опитвайки се да вдига възможно най-малко шум. И все така, за да не обезпокои Ливия и Франсоа, си облече дрехите от предния ден, още по-измачкани заради нощта на засадата. Остави им бележка: в хладилника има много неща, със сигурност щеше да се върне за обяд. Веднага щом написа бележката, си спомни, че началникът на полицията ги беше поканил на обяд. Не беше работа да идат с Франсоа. Реши веднага да се обади по телефона, иначе щеше да забрави. Знаеше, че началникът прекарваше неделната сутрин със семейството си, освен ако нямаше извънредна ситуация.

— Монталбано? Не ми казвайте, че няма да дойдете и на обяд!

— Всъщност да, господин началник, за съжаление.

— За някаква сериозна история ли се касае?

— Достатъчно сериозна. Фактът е, че от ранни зори тази сутрин съм станал, как да кажа, нещо като татко.

— Поздравления! — беше коментарът на началника на полицията. — Значи, госпожица Ливия... Ще го кажа на жена ми, ще остане много доволна. Но не разбирам как това може да ви попречи все пак да дойдете. Ах, да: събитието е предстоящо.

Буквално потресен от недоразумението, в което беше изпаднал неговият висшестоящ, Монталбано непредпазливо се вкара в дълго, объркано и изпълнено с мънкане обяснение, в което се смесиха убити

мъртъвци със закуски, парфюмът Volupte с печатницата „Мулоне“. Началникът на полицията се обезсърчи:

— Добре, добре, след това ще ми докладвате по-добре. Слушайте, кога си тръгва госпожица Ливия?

— Тази вечер.

— Значи, няма да имаме възможност да се запознаем с нея. Търпение, ще има и друг път. Слушайте, Монталбано, нека направим така: когато решите, че имате няколко свободни часа, ми се обадете.

Преди да излезе, отиде да погледне Ливия и Франсоа, които все още спяха. И кой ли щеше да ги откъсне от тази прегръдка? Помръкна, обзе го някакво мрачно предчувствие.

* * *

Комисарят се удиви: в офиса всичко беше както го беше оставил последния път, нито един лист, нито един кламер не бяха преместени, всичко си стоеше там, където го беше видял. Лагана разбра.

— Не се наложи да обискирам, комисарю. Не беше нужно да обръщам всичко наопаки.

— Какво ще ми кажете?

— И така, фирмата е създадена от Аурелио Лапекора през 1965 година. Преди това той е работил някъде като служител. Фирмата се е занимавала с износ на тропически плодове и е имала склад на улица „Виторио Емануеле Орландо“, близо до пристанището, снабден с хладилни камери. Изнасял е обаче зърнени култури, леблебия, бакла, дори шамфъстък, такива неща. Добър обем от сделки, поне до втората половина на осемдесетте години. След това започва прогресивен спад. Накратко, през януари 1990 Лапекора е принуден да закрие фирмата, извършвайки всичко по законен начин. Дори продава склада с добра печалба. Всичките му документи са в папките, господин Лапекора е бил подреден човек, ако му бях направил ревизия, нямаше да открия нищо нередно. Четири години по-късно, все така през януари, му е позволено да започне отново дейност с фирмата, чието име винаги е пазил. Не закупува обаче отново магазина или склада, съвсем нищо. Искате ли да узнаете една подробност?

— Мисля, че вече я знам. Не сте намерили следа от каквато и да е сделка от 1994-та до днес.

— Точно така. Ако Лапекора е имал желание да прекара няколко часа в офиса, и се позовавам на това, което видях в съседната стая, за какво му е трябвало да подновява дейността на фирмата?

— Намерихте ли скорошна поща?

— Не, господине. Цялата му кореспонденция е стара, отпреди четири години.

Монталбано взе от писалището пожълтелите плик и го показва на старшината.

— Намерихте ли пликове като този, но нови, с надписи на английски?

— Нито един.

— Слушайте, старшина. Миналия месец от тукашната печатница са изпратили на Лапекора в този офис пакет с бланки за писма. Ако вие не сте намерили дори сянка от тях, изглежда ли ви възможно в рамките на четири седмици да се е изчерпал целият запас?

— Не вярвам. Дори когато работите му са вървели добре, не може да е писал толкова много.

— Намерихте ли писма от чуждестранната фирма „Асланидис“, която изнася фурми?

— Никакви.

— Въпреки че ги е получавал, така ми каза пощальонът.

— Комисарю, добре ли потърсихте в къщата на Лапекора?

— Да. Няма нищо, което да бъде свързано с неговите нови сделки. Искате ли да узнаете още нещо? Тук според свидетелските показания, които са повече от достоверни, в определени нощи, в отсъствието на Лапекора, е кипяла дейност.

Продължи, като му разказа за Карима, за смуглия младеж, представящ се за негов племенник, който се е обаждал и е приемал обаждания, пишел е писма, но само със своята портативна пишеща машина.

— Разбрах — каза Лагана. — А вие?

— И аз, но би ми било приятно да чуя първо вас.

— Фирмата е била параван, прикритие, някакъв адрес за кой знае какъв трафик. Със сигурност не е служела, за да се внасят фурми.

— Съгласен съм — каза Монталбано. — И когато са убили Лапекора, или поне предишната нощ, са дошли тук и са се погрижили всичко да изчезне.

* * *

Мина през офиса. Катарела беше в помещението с телефонната централа и решаваше кръстословица.

— Задоволи ми любопитството, Катаре, колко време ти е нужно, за да решиш една от тези?

— Комисерийо, трудни са, доста трудни. Върху тази работя от около месец, но не става.

— Има ли някакви новини?

— Нищо, на което да се погледне сериозно, комисерийо. Запалили са гаражите на Себастиано ло Монако, пожарникарите огнеборци са отишли и са загасили пожара. Петте коли, които са били в гаражите, са изгорели. После, стреляли са по един, който по собствено име се казва точно Филипо Куарантино, но са го сбъркали и са нацелили прозореца, на който обитава госпожа Саверия Пицучо, която от обзелата я уплаха е трябвало да отиде в болницата. След това, станал е още един палеж, със сигурност предумишлен, пожар с огън. Всъщност, комисерийо, щуротии, подигравки, неща без важност.

— Кой е в полицейското управление?

— Никой, комисерийо. Всички са навън заради тези работи.

Влезе в своя кабинет. Върху бюрото му имаше пакет, завит в хартия от сладкарница „Пипитоне“. Отвори го. Каноли, бухти с крем и сусамки.

— Катаре!

— На вашите заповеди, комисерийо.

— Кой е сложил тук тези сладкиши?

— Господин Ауджело. Каза, че ги е купил за малкото детенце от тази нощ.

Колко беше станал внимателен и грижовен към изоставеното дете господин Мими Ауджело! Надява се на още един поглед от Ливия!

Телефонът звънна.

— Комисерийо? Господин съдебният следовател Ло Бианко е, който каза, че иска да ви говори с вас.

— Прехвърли ми го.

Съдебният следовател Ло Бианко преди петнайсет дни беше изпратил на комисаря като подарък първия том от седемстотин страници с произведението, на което се беше посветил от години: „Животът и делото на Риналдо и Антонио ло Бианко, заклетите учители в Университета на Акрагент по времето на крал Мартин I Млади (1402–1409)“, които си беше наумил, че са негови предци. Монталбано беше прелистил книгата в една от безсънните си нощи.

— Хей, Катаре, ще ми прехвърлиш ли съдебния следовател?

— Факт е, комисерийо, че не мога да ви го прехвърля, защото той като личност е лично тук.

Ругаейки всички светци, Монталбано се втурна и покани съдебния следовател да влезе, като му се извини. Съвестта на комисаря не беше чиста пред него, защото му се беше обаждал само веднъж за убийството на Лапекора и после буквално беше забравил за неговото съществуване. Той сигурно беше дошъл да му натрие сол на главата.

— Само да ви поздравя, скъпи ми комисарю. Минавах оттук на път към майка ми, която е в къщата на приятели в Дуруели. Казах си, все пак защо да не опитам? И се оказах късметлия, тъй като ви открих.

„И какво искаш от мен?“ — запита се Монталбано. Но от изпълнения с надежда поглед на другия не му трябваше много, за да разбере.

— Знаете ли, господин съдебен следовател? Прекарвам безсънни нощи.

— Ах, така ли? Защо?

— За да чета вашата книга. По-увлекателна е от криминален роман, а пък и толкова богата на детайли!

Смъртоносна скука: само дати, дати, дати, имена, имена, имена. Само за сравнение — влаковото разписание беше по-богато на измислици и изненади.

Спомни си за една случка, описана от съдебния следовател, в която, когато Антонио ло Бианко, отивайки в Кастроджовани във връзка с някаква дипломатическа мисия, паднал от коня и си счупил крака. На този незначителен факт съдебният следовател беше посветил

двайсет и две страници, маниакално подробни. За да му покаже, че наистина е прочел книгата, Монталбано непредпазливо го цитира.

И съдебният следовател се задържа при него два часа, допълвайки и други детайли — колкото излишни, толкова и подробни. Накрая, когато реши да се сбогува с комисаря, него вече започваше да го боли главата.

— А, слушай, скъпи приятелю, не забравяй да ме осведомяваш за престъплението Лакапра^[1].

* * *

Пристигна в Маринела, но нито Ливия, нито Франсоа бяха у дома. Видя ги на брега на морето — Ливия с бански, а момченцето по гащички. Бяха направили огромен пясъчен замък. Смееха се, говореха си. Разбира се, на френски, който Ливия знаеше както италианския. Впрочем тя знаеше и английски. Дори немски, ако трябва да изредим всички. Невежата в къщата беше той, който знаеше пет думи на кръст от френския, научени в училище. Пригответи масата, в хладилника намери макарони на фурна и ролетата от предния ден. Сложи ги във фурната да се подгриват на бавен огън. Бързо се съблече, обу си банския и отиде при двамата. Първото нещо, което забеляза, бяха кофичката, лопатката, греблото и формичките с рибки и звезди. Естествено, той нямаше такива къщи, а Ливия не би могла да ги е купила, защото беше неделя. На плажа освен тях тримата нямаше жива душа.

— А тези?

— Тези какво?

— Лопатката, кофичката...

— Ауджело ни ги донесе тази сутрин. Колко е мил! Били на неговия племенник, който миналата година...

Не искаше да слуша повече. Ядосан, се хвърли в морето.

Влязоха у дома и Ливия забеляза пълната със сладкиши кутия.

— Защо си ги купил? Не знаеш ли, че сладкишите могат да навредят на децата?

— Аз го знам, но твоят приятел Ауджело не го знае. Той ги е купил. А сега ги изяжте, ти и Франсоа.

— Между другото, обади се твоята приятелка Ингрид, шведката. Атака, отбиване на удара, контраатака. А пък и защо това „между другото“?

Тези двамата се харесваха. Беше ясно. Нещата бяха започнали предишната година, когато Мими развежда Ливия цял ден напред-назад. И продължаваха. Какво ли правеха, когато него го нямаше? Разменяха ли си погледи, усмивчици, комплименти?

Започнаха да се хранят с Ливия и Франсоа, които от време на време разговаряха полугласно, като съучастници, затворени в някаква невидима сфера, от която Монталбано беше напълно изключен. Хубавото ястие обаче не му позволяваше да се ядоса, както би искал.

— Отлично е това bruscìuluni — каза той.

Ливия подскочи, а лъжицата ѝ остана да виси някъде по средата.

— Какво каза?

— Роле с месо.

— Почти се изплаших. Имате едни такива думи в Сицилия...

— И в Лигурия не се шегувате. Между другото, самолетът ти в колко часа излита? Мисля, че ще мога да те закарам с колата.

— Ах, бях забравила. Отказах резервацията и се обадох на Адриана, моята колежка, тя ще ме замести. Ще остана още няколко дни. Помислих си, че ако не бях аз, ти на кого щеше да оставиш Франсоа?

Лошото предчувствие от сутринта, когато ги видя, че спят прегърнати, започваше да се усилва. Кой ли щеше да ги откъсне един от друг?

— Изглеждаш ми разочарован, раздразнен, не знам какво.

— Аз?! Ама какво говориш, Ливия!

* * *

Веднага щом се нахрани, очите на момченцето започнаха да се притварят, спеше му се, изглежда, все още беше твърде измъчено. Ливия го занесе в спалнята, съблече го и го сложи да си легне.

— Каза ми нещо — каза тя, оставяйки вратата наполовина отворена.

— Разкажи ми.

— В един момент, докато правехме пясъчния замък, ме попита дали мисля, че майка му ще се върне. Отговорих му, че не знам нищо за цялата тази история, но съм сигурна, че един ден майка му ще се появи, за да си го вземе. Направи гримаса и аз не добавих нищо друго. След малко пак се върна към темата, каза ми, че не се надява на това завръщане. Не продължи разговора. Това дете има някаква черна сянка в съзнанието си за нещо ужасяващо. След това изведнъж заговори отново. Разказа ми, че онази сутрин майка му дошла тичешком, изплашена. Каза ми, че трябва да тръгват. Запътили се към центъра на Виласета, трябвало да вземат някакъв рейс, така ми каза майка му.

— Закъде?

— Не знае. Докато чакали, спряла кола, която то познавало добре, защото била тази на лошия човек, който няколко пъти бил налагал майка му. Фахрид.

— Как го каза?

— Фахрид.

— Сигурна ли си?

— Повече от сигурна. Дори ми уточни, че се пише с х между а и р.

И така, скъпият племенник на господин Лапекора, собственикът на сивото беемве металик, беше с арабско име.

— Продължавай.

— Този Фахрид слязъл и хванал за ръката Карима, защото искал да я принуди да се качи в колата му. Жената оказала съпротива и извикала на Франсоа да бяга. Мъничето побягнало, Фахрид бил твърде зает с Карима и трябвало да избере кого да задържи. Франсоа се скрил, уплашен до смърт. Не посмял да се върне при тази, която той наричаше баба.

— Айша.

— За да преживява, подтикнат от глада, крадял закуските на децата. Нощем се доближавал до къщата, но като я виждал в тъмното, се опасявал, че Фахрид се е притаил и го чака. Спял на открито, страхувайки се, че е преследван. Миналата сутрин не могъл повече да издържи, искал на всяка цена да се върне у дома. Ето защо се е приближил толкова.

Монталбано остана мълчалив.

— И така, какво мислиш?

— Че у дома си имаме сираче.

Ливия пребледня, а гласът ѝ се разтрепери.

— Защо мислиш така?

— Ще ти обясня каква мисъл се оформи в главата ми на основата и на това, което ти сега ми разказа за цялата тази история. И така, преди около пет години тази красива и привлекателна тунизийка идва по нашия край с много малкото си дете. Търси си работа като сервитьорка и я намира лесно, защото при поискване предлага и прелестите си на възрастни мъже. Така се запознава с Лапекора. Но в един момент в живота ѝ нахълтва този Фахрид, който може би е сводник. Казано накратко, Фахрид измисля плана да бъде принуден Лапекора да поднови дейността на старата си фирма за внос-износ, за да я използва като параван, за прикритие на някакъв съмнителен трафик, нямам представа дали на наркотици, или за проституция. Лапекора, който дълбоко в душата си е честен човек, се изплашва, защото предугажда нещо и се опитва да излезе от трудната ситуация с доста наивни средства. Представи си: пише анонимни писма до съпругата си срещу себе си. Така нещата продължават, но изведнъж, не знам по какви причини, Фахрид е принуден да се оттегли. Но на този етап трябва да премахне Лапекора. Прави така, че Карима да прекара нощта в дома на Лапекора, скрита в кабинета му. Съпругата на Лапекора на следващия ден трябва да отиде във Фиака, където живее болната ѝ сестра. Кой знае, може би преди това Карима е накарала Лапекора да си представи луди съвкупления върху брачното ложе в отсъствието на съпругата му. Рано на следващата сутрин, когато госпожа Лапекора е излязла, Карима е отворила вратата на Фахрид, който е влязъл и е убил стареца. Може би Лапекора се е опитал да избяга, ето защо е бил намерен в асансьора. Освен ако — от това, което току-що ми каза — Карима не е трябвало да знае за ужасните намерения на Фахрид. Когато е видяла, че нейният съучастник е намушкарал с ножа Лапекора, е избягала. Но не е отишла далече, Фахрид я е открил и я отвлякъл. Затова със сигурност я е убил, за да не проговори. Доказателство за това е връщането му в къщата на Карима, за да заличи следите от всичките ѝ снимки, тъй като не е искал тя да бъде идентифицирана.

Ливия тихичко започна да плаче.

* * *

Остана сам, Ливия беше отишла да си легне при Франсоа. Монталбано не знаеше какво да прави, затова отиде и седна на верандата. В небето се провеждаше нещо като дуел между гларуси. На плажа една двойка се разхождаше, като от време на време си разменяха по някоя целувка, но вяло, сякаш изпълняваха сценарий. Влезе вътре, взе последния роман на горкия Буфалино^[2], онзи за слепия фотограф, и се върна пак да седне на верандата. Погледна корицата, после — титула, и го затвори. Не успяваше да се съсредоточи. Чувстваше как бавно в него започваше да расте някакво силно притеснение. Изведнъж разбра причината.

Ето това беше вкусването, въведението към спокойните семейни неделни следобеди, които го очакваха — може би вече не във Вигата, а в Бокадасе. С дете, което, събуждайки се, щеше да го нарича татко, подканяйки го да си поиграе с него...

Паническата атака го хвана за гушата.

[1] Вместо Лапекора. Съдебният следовател обърква фамилията на убития Лапекора, която означава „овцата“, с Лакапра, която означава „козата“. — Б.пр. ↑

[2] Джезуалдо Буфалино (1920–1996) — италиански писател, поет и автор на афоризми. Романът е „Томазо и слепият фотограф“, издаден в годината, в която Буфалино умира при автомобилна катастрофа. — Б.пр. ↑

10

Трябваше да избяга незабавно, да се изплъзне от тази къща, която му подготвяше семейни засади. Докато се качваше в колата си, му се прииска да се разсмее заради шизофреничната атака, която преживяваше. Рационалното в него му подсказваше, че може много добре да овладее новата ситуация, която впрочем живееше само в неговото въображение, но ирационалното го подтикваше към бягство — така, без много размишления.

Пристигна във Вигата и отиде в полицейското управление.

— Има ли новини?

Вместо да му отговори, Фацио на свой ред го попита:

— Как е момченцето?

— Много добре — отговори му, леко отегчен. — И така?

— Нищо сериозно. Безработен с тояга влязъл в супермаркета и започнал да чупи витрините...

— Безработен? Ама какво говориш? При нас има ли все още безработни?

Фацио се смая:

— Разбира се, че има, комисарю, не го ли знаете?

— Честно казано, не. Мислех си, че всички вече са си намерили работа.

Фацио вече съвсем не успяваше да следва мисълта му:

— И къде смятате, че ще си намерят работа?

— В разкаянието, Фацио. Този безработен, който чупи витрините, е бил гадняр още преди да стане безработен. Спря ли го?

— Да, господине.

— Отиди да го намериш и му кажи от мое име да се разкае.

— И за какво?

— Да си измисли нещо. Да покаже обаче, че се е разкаял. Каквато и да е щуротия, може би и ти ще можеш да му я подскажеш. Веднага щом се разкае, всичко ще му е наред. Ще започнат да му

плащат, ще му намерят безплатно и дом, ще пратят децата му на училище. Кажете му го.

Фацио дълго го гледа, без да каже нищо. След това проговори.

— Комисарю, денят е ведър и въпреки това сте нервен.

Какво става?

— Това си е моя работа.

* * *

Собственикът на дюкяна за ядки и семки, в който Монталбано обикновено пазаруваше, беше измислил гениална система, за да заобиколи задължителното затваряне на магазина в неделя: пред спуснатите му кепенци беше сложил себе си и много добре заредената си сергия.

— Имам американски фъстъци, току-що изпечени, топли-топли — съобщи му дюкянджията.

А комисарят му каза да добави два пъти в кесията, в която вече имаше леблебия и тиквени семки.

Този път продължи по-дълго от обикновено, чак след залеза, предвкващата си самотна разходка до края на източния кей.

* * *

— Това дете е много интелигентно! — каза възбудено Ливия веднага щом видя Монталбано да влиза вкъщи. — Само преди три часа му обясних как се играе на дама и, гледай, вече ме победи една игра, а и тази е на път да ме бие.

Комисарят остана прав до тях, за да изгледа последните ходове в играта им. Ливия сбърка ужасно и Франсоа ѝ грабна двете оцелели дами. Съзнателно или не, Ливия беше поискала момченцето да победи, но ако на мястото на Франсоа беше той, дори умряла нямаше да му даде възможността да я победи. Веднъж беше стигнала до низостта да се престори, че внезапно ѝ е прилошало, благодарение на което бутна фигурите на земята.

— Гладен ли си?

— Мога да почакам, ако искаш — отговори ѝ комисарят, съгласявайки се с подразбиращото се искане да закъснеят с вечерята.

— С удоволствие ще си направим една разходчица.

Тя и Франсоа, естествено, хипотезата, че той може да се присламчи към тях, изобщо не ѝ беше минала през главата.

Монталбано приготви масата, подреди всичко по нея и когато приключи, отиде в кухнята, за да види какво беше сготвила Ливия. Нищо, арктическа пустота, съдовете и чиниите блестяха непокътнати. Увлечена в грижите по Франсоа, дори не беше помислила за вечерята. Монталбано направи колкото бърза, толкова и тъжна инвентаризация: за предястие можеше да спретне малко макарони със зехтин и чесън; за второ щеше да се оправи със солени сардини, маслини, кашкавал и риба тон от консерва. Най-лошото обаче щеше да се случи на следващия ден, когато Аделина, идвайки, за да почисти къщата и да сготви, щеше да завари Ливия с детето. Двете жени не си допадаха. Заради някои забележки на Ливия веднъж Аделина внезапно беше зарязала всичко по средата и беше изчезнала, за да се върне едва когато беше сигурна, че нейната съперница е отпътувала отново на стотици километри разстояние.

Беше време за новинарската емисия и той пусна телевизора на канала на „Телевигата“. На екрана се появи лицето с уста като кокоше дупе на Пипо Рагонезе, коментатора. Тръгна да сменя канала, когато първите думи на Рагонезе го вцепениха.

— Какво се случва в полицейското управление във Вигата? — попита коментаторът себе си и Вселената така, че тонът, който е използвал Торквемада^[1] в най-добрите си моменти, би прозвучал като тона на някого, който просто разказва виц.

Продължи, твърдейки, че според него Вигата вече можеше да се побратими с Чикаго от времето на Сухия режим: престрелки, кражби, умишлени палежи, животът и свободата на обикновения честен гражданин са поставени непрекъснато в опасност. А телевизионните зрители знаеха ли на какво се е посветил в разгара на тази трагична ситуация превъзходният комисар Монталбано? Въпросителният знак беше подчертан с такава сила, че на комисаря направо му се стори, че го вижда да се показва отпечатан върху устата като кокоше дупе на коментатора. Рагонезе, поемайки си дъх, за да може да изрази както трябва учудването и възмущението си, процеди през зъби:

— На го-лям лов на кра-дец на за-кус-ки!

Господин комисарят не беше отишъл сам, а беше завел със себе си и своите хора, оставяйки в полицейското управление само един неподготвен телефонист. А откъде той, Рагонезе, разбрал за тази случка, може би комична, но със сигурност трагична? Наложило се да говори със заместник-комисар Ауджело, за да получи някакво сведение, потърсил го по телефона, но телефонистът му дал този нечуван отговор. Най-напред помислил, че това е някаква неуместна шега, естествено, и продължил да настоява, разбирайки най-накрая, че не става дума за подигравчийски номер, а за невероятната истина. Даваха ли си сметка драгите зрители от Вигата в какви ръце се намираха?

„Какво лошо съм направил, за да ми се мотае из краката Катарела?“ — запита се горчиво комисарят, докато сменяше канала.

По „Свободна мрежа“ показваха картини от Мадзара и церемонията по погребението на тунизийския моряк, застрелян на палубата на риболовния кораб „Сантопадре“. След края на репортажа говорителят коментира нещастното стечение на обстоятелствата при трагично загиналия тунизиец, за когото това било първо качване на кораба и който всъщност бил пристигнал скоро в градчето и почти никой не го познавал. Нямаше семейство или поне не беше имал време да го изтегли, за да дойде при него в Мадзара. Беше роден преди трийсет и две години в Сфакс и се казваше Бен Дхахаб. Появи се снимката на тунизиеца, а в този момент в стаята влязоха Ливия и момченцето, връщайки се от разходката. Франсоа, виждайки лицето на екрана, се усмихна и протегна пръстчето си към него:

— Моят чичо.

* * *

Ливия тъкмо се канеше да каже на Салво да спре телевизора, защото ѝ досаждаше по време на хранене, а той от своя страна да я порицае, че не е приготвила нищо за вечеря. Останаха обаче със зяпнала уста и показалци, насочени един срещу друг, докато един трети показалец, този на детето, все още продължаваше да сочи екрана. Изглеждаха, сякаш бе минал ангелът, който казва „амин“, и

всеки застива в позата, в която се намира. Комисарят се съвзе и потърси потвърждение, защото се съмняваше в своя лош френски:

— Какво каза?

— Каза „моят чичо“ — отговори му Ливия, силно пребледняла.

Веднага щом образът изчезна, Франсоа отиде и седна на своето място на масата, нетърпелив да започне да се храни, като изобщо не беше впечатлен от това, че е видял чичо си по телевизията.

— Попитай го дали този, когото видя, наистина е чичо му.

— Ама що за тъп въпрос е това?

— Не е тъп. Мен също ме наричаха чичо, но изобщо не съм им такъв.

Франсоа обясни, че този, който беше видял, е чичо му, по-точно вуйчо му, защото е брат на майка му.

— Трябва веднага да дойде с мен — каза Монталбано.

— Къде искаш да го водиш?

— В полицейското управление, искам да му покажа една снимка.

— Дума да не става, снимката никой няма да ти я открадне. Франсоа най-напред трябва да се нахрани. А след това ще дойда и аз в управлението, защото ти си способен да изгубиш детето по пътя.

Макароните бяха преварени, на практика не ставаха за ядене.

* * *

Катарела стоеше на пост и като видя, че в този час се появява новообразуваната фамилия, и забелязвайки изражението на началника си, се изплаши и застана мирно:

— Комисерийо, всичко е спокойно, пълен покой е тук.

— Но в Чечня — не.

Извади от чекмеджето снимките, които беше избрал от останалите на Карима, взе една от тях и я подаде на детето. То, без да каже нищо, я поднесе към устните си и целуна изображението на майка си.

Ливия едва удържа изхлипването си. Нямахше нужда да му задава въпроси, така или иначе, приликата между показания по телевизията мъж и този с униформата от снимката на Карима беше очевидна. Но комисарят въпреки това попита:

— Това твоят вуйчо ли е?

— Да.

— Как се казва? — правейки си автокомплимент за своя френски на турист, който минава покрай Айфеловата кула или „Мулен руж“.

— Ахмед — каза момченцето.

— Само Ахмед ли?

— А, не. Ахмед Муса.

— А майка ти? Как се казва?

— Карима Муса — каза Франсоа, повдигайки рамене и смеейки се заради баналността на въпроса му.

Монталбано си изкара яда на Ливия, която не очакваше такава яростна атака от негова страна:

— И какво, по дяволите! Стоиш с детето ден и нощ, играеш си с него, учиш го на дама и да не го попиташ как се казва! Беше достатъчно само да го попиташ, нали? А онзи другият лайнар, Мими! Големият детектив! Носи кофичка, лопатка, формички, сладкишчета, вместо да говори с детето, говори само с теб!

Ливия не реагира и Монталбано незабавно се изчерви и се засрами за изблика си.

— Извинявай, Ливия, но съм изнервен.

— Виждам.

— Накарай го да ти каже дали някога е виждал лично този негов вуйчо, и по-специално напоследък.

Поговориха си на снижен глас, а после Ливия обясни, че наскоро не го бил виждал, но когато Франсоа бил на три години, майка му го завела в Тунис и се срещнал с вуйчо си, който бил с други мъже. Но спомените му бяха объркани и разказваше за преживяването си само защото за него бил слушал от майка си.

Монталбано си извади заключението, че е имало нещо като среща на високо равнище преди две години, на която по някакъв начин е била решена съдбата на горкия Лапекора.

— Слушай, заведи Франсоа на кино, ще успеете за последната прожекция, след това се върнете тук. Трябва да работя.

* * *

— Ало, Бускаино! Монталбано съм. Току-що разбрах цялото име на онази тунизийка, която живее във Виласета, спомняш ли си за нея?

— Как не! Карима.

— Казва се Карима Муса. Би ли могъл да направиш проучване за нея там при вас, в дирекция „Чужденци“?

— Комисарю, майтап ли си правите?

— Не, не се шегувам. Защо?

— Ама как?! С опита, който имате, да ми задавате такъв въпрос?

— Изразявай се по-ясно.

— Вижте, комисарю, дори и да ми кажете името на баща ѝ и майка ѝ, на бабите и дядовците ѝ по бащина и на тези по майчина линия, мястото и датата на раждането ѝ, такава справка не може да се направи.

— Пълна мъгла ли е?

— И как би могло да е различно? В Рим могат да коват каквито си искат закони, но тук при нас тунизийци, мароканци, либийци, онези от Зелени нос и Шри Ланка, нигерийци, руандийци, албанци, сърби, хървати влизат и излизат както им е угодно и както им харесва. Като в Колизеума е — няма нито една врата, която да се затваря. Фактът, че онзи ден узнахме адреса на тази Карима, се причислява към чудодейните явления, а не към делничната работа.

— Ти обаче за всеки случай опитай.

* * *

— Монталбано? Каква е тази история, че сте ходили да залавяте някакъв крадец на закуски? За някакъв маниак ли става дума?

— Ама не, господин началник, отнася се за едно дете, което от глад започнало да краде закуските на другите деца. Това е всичко.

— Как така „това е всичко“! Знам много добре, че вие от време на време, как да кажа, се измъквате по тангентата, но този път откровено ми се струва, че...

— Господин началник, уверявам ви, че това повече няма да се повтори. Беше абсолютно наложително да го заловя.

— Хванахте ли го?

— Да.

— И какво направихте с него?
— Заведох го вкъщи, Ливия се грижи за него.
— Монталбано, полудели ли сте? Веднага го върнете на родителите му!
— Няма такива, може би е сираче.
— Какво означава „може би“? Направете проучване, свети боже!
— Правя го, но Франсоа...
— О, боже, кой е този?
— Детето се казва така.
— Не е италианче?
— Не, тунизийче е.
— Слушайте, Монталбано, нека да приключим засега, разсеян съм. Но утре елате в Монтелуза, за да ми обясните всичко.
— Не мога, трябва да бъда извън Вигата. Повярвайте ми, много е важно, но не е защото искам да се измъкна.
— Тогава ще се видим следобед. Препоръчвам ви да не отсъствате. Изгответе си план за защита, ще бъде и народният представител Пенакио...
— Онзи, който е обвинен за съучастничество с мафията?
— Същият. Подготвя запитване до министъра. Иска главата ви.
Ама, разбира се, защото точно той, Монталбано, беше водил следствието срещу депутата.

* * *

— Николо? Монталбано съм. Трябва да те помоля за една услуга.
— Няма да ти е за пръв път. Казвай.
— Още дълго ли ще се задържиш в „Свободна мрежа“?
— Ще прочета новините в полунощ и след това се прибирам вкъщи.
— Сега е десет часът. Ако до половин час съм при теб и ти донеса една снимка, ще успеете ли да я излъчите в последната информационна емисия?
— Разбира се, чакам те.

* * *

Инстинктивно веднага беше усетил, че историята с моторния риболовен кораб „Сантопадре“ не беше читава, и направи всичко възможно, за да остане встрани от нея. Сега обаче случаят го беше хванал за косата и удари главата му със сила, както се наказват котките, за да се отучат да пикаят където не трябва. Щеше да е достатъчно Ливия и Франсоа да се бяха върнали малко по-късно, детенцето нямаше да види снимката на вуйчо си, вечерята им щеше да протече спокойно и всичко щеше да тръгне в правилната посока. И прокле своя неотменен характер на ченге. Някой друг на негово място щеше да каже: „А, така ли? Детето разпознало вуйчо си? Гледай ти, какъв любопитен случай!“.

И щеше да поднесе към устата си първата вилица с набодената на нея храна. А всъщност той не можеше да не отиде, нямаше как да не си счупи рогата. „Инстинкт за лов“, го беше нарекъл Хамет^[2], който разбираше от тези работи.

— Къде е снимката? — попита го Дзито веднага щом го видя.

Беше тази на Карима със сина й.

— Цялата ли трябва да се види? Искаш ли да се наблегне на някакъв детайл?

— Така, както е.

Николо Дзито излезе, след малко се върна без снимката и се разположи удобно.

— Разкажи ми всичко. И най-вече ми кажи за тази история с крадеца на закуски, която Пипо Рагонезе смята за щуротия, но аз — не.

— Николо, нямам време, трябва да ми повярваш.

— Не, не ти вярвам. Един въпрос: детето, което е крадяло закуските, е онова от снимката, която ми даде сега, нали?

Николо беше опасно интелигентен. По-добре беше да задоволи интереса му.

— Да, то е.

— А майката коя е?

— Тя със сигурност е въввлечена в убийството от оня ден на онзи, когото са намерили в асансьора. И тук спираш с въпросите. Обещавам

ти, че веднага щом самият аз успея да разбера нещо, най-напред ще съобщя на теб.

— Искаш ли поне да ми кажеш с какъв текст да придружа снимката?

— Ах, да. Трябва да преправиш гласа си като човек, който разказва болезнена и патетична история.

— Вече и от режисьорство ли започна да разбираш?

— Трябва да кажеш, че при теб е дошла разплакана възрастна тунизийка, умолявайки те да покажеш снимката по телевизията. Старицата от три дни няма информация нито за жената, нито за детето. Казват се Карима и Франсоа. Който и да ги е видял и така нататък, анонимността му е гарантирана и така нататък, да се обади в полицейското управление и така нататък, и така нататък.

— Заври си го отзад това „и така нататък“ — каза му Николо Дзито.

* * *

Ливия отиде веднага да си легне, отвеждайки със себе си и детето. Монталбано обаче остана да чака информационната емисия в полунощ. Николо изпълни своето задължение, като показва снимката възможно по-дълго. Когато приключи с емисията, комисарят му се обади, за да му благодари:

— Можеш ли да ми направиш и една друга услуга?

— Почти съм на път вече да поискам да ми плащаш абонамент за тях. Какво искаш?

— Може ли да покажеш отново материала утре в информационната емисия в един часа? Знаеш ли, мисля си, че в този късен час малцина са го видели.

— На вашите заповеди.

Отиде в спалнята, откъсна Франсоа от прегръдката на Ливия, взе на ръце момченцето, занесе го в трапезарията и го сложи да спи на дивана, който Ливия вече беше приготвила. Взе си душ и се напъха в леглото. Ливия, дори спяща, го усети до себе си и се доближи с гръб, но с цялото си тяло към него. В просъница, в тази приятна ничия земя между селото на сънищата и градът на съзнанието, винаги ѝ харесваше

да прави така. Този път обаче веднага щом Монталбано започна да я гали, бързо се отдръпна.

— Не. Франсоа може да се събуди.

За миг Монталбано се вцепени, защото не беше сложил в сметката тази страна на семейните радости.

Изправи се, така или иначе, сънят му беше преминал. Докато се връщаха към Маринела, си беше наумил да направи нещо. Сега си го спомни.

— Валенте? Монталбано съм. Извини ме за часа и затова че те безпокоя вкъщи. Трябва да те видя, крайно ми е належащо. Ако утре сутринта към десет часа дойда при теб в Мадзара, добре ли ще е?

— Разбира се. Можеш ли да ми кажеш нещо предварително...

— Става въпрос за една заплетена и объркана история. Напредвам в нея с предположения. Отнася се и за онзи тунизиец, когото простреляха.

— Бен Дхахаб.

— Ето, колкото да има с какво да започнем, казвал се е Ахмед Муса.

— Мамка му!

— Точно така.

[1] Томас де Торквемада (1420–1498) — първият велик инквизитор на Испанската инквизиция. — Б.пр. ↑

[2] Дашиъл Хамет (1894–1961) — американски писател, автор на детективски романи и разкази. — Б.пр. ↑

— Не е задължително да има връзка — отбеляза заместник-началникът Валенте в края на разказа на Монталбано.

— Щом си на това мнение, направи ми една голяма услуга. Разследвай защо тунизиецът е използвал фалшиво име, а аз ще търся причините за убийството на Лапекора и изчезването на Карима — така всеки ще остане на своето становище. Ако случайно пътищата ни се пресекат, ще се престорим, че не се познаваме, и дори няма да се поздравим. Съгласен ли си?

— Ех, как бързо се засягаш!

Комисар Анджели Томазино, трийсетгодишен мъж с вид на банков касиер — от тези, които броят парите на ръка десет пъти, преди да ти ги дадат, извади асото в подкрепа на своя шеф.

— А пък и не е казано, знаете ли?

— Какво не е казано?

— Че Бен Дхахаб е фалшиво име. Възможно е да се казва Бен Ахмед Дхахаб Муса. Иди ги разбери тези арабски имена!

— Няма да ви безпокоя повече — каза Монталбано, изправяйки се.

Кръвта се беше качила в главата му. Валенте го познаваше добре и го разбра.

— Какво трябва да направим според теб? — попита го простичко.

Комисарят отново седна.

— Да се разбере например кой го е познавал тук, в Мадзара. Как е получил работата на риболовния кораб. Дали документите му са били редовни. Да се направи обиск на мястото, където е живеел. Все неща, които аз ли трябва да ти казвам?

— Не — каза Валенте. — Но ми беше приятно да ги чуя от теб.

Взе един хартиен лист, който беше на бюрото му, и го подаде на Монталбано. Беше заповед за обиск на жилището на Бен Дхахаб с подпис и печат.

— Тази сутрин събудих съдията в ранни зори — каза, смеейки се, Валенте. — Искаш ли да си направиш една разходка с мен?

* * *

Госпожа Ернестина Пипия, вдовица Лочичеро, държеше да отбележи, че занятието ѝ не е да дава стаи под наем. Притежаваше оставен от покойния ѝ съпруг сутерен, стаичка на приземния етаж, която някога е била бръснарница, как се казва сега, фризьорски салон. Казва се така, но салон не е бил, впрочем господата след малко щяха да го видят, и каква нужда имаше от нещото, онова там, заповедта за обиск? Беше достатъчно да се представят, да кажат: така и така, госпожо Пипия, и тя нямаше да им създава никакви проблеми. Проблемите ги създава, който има нещо да потулва, да крие, но тя, всички в Мадзара можеха да го потвърдят, всички онези, които не бяха рогоносци или кучи синове, тя продължаваше да води живот, прозрачен като въздуха. Какъв беше горкият тунизиец ли? Никога не би дала под наем стаята на африканец — както на онези, които бяха черни като мастило, така и на онези, чиято кожа не се различаваше от тази на жителите на Мадзара. И така, африканците ѝ правеха лошо впечатление. Защо я била дала под наем на Бен Дхахаб? Изискан, господа мои, истински мъж, с фино възпитание, каквито вече не се намират и сред хората от Мадзара. Да, господине, говорел италиански или поне му се разбирало достатъчно. Показал ѝ паспорта си...

— Момент — каза Монталбано.

— Момент — каза едновременно с него и Валенте.

Да, господа, паспорта. Валиден. Бил написан както пишат арабите и дори имало думи, изписани и на друг чужд език. Английски? Френски? Хъм... Снимката отговаряла на лицето му. И ако наистина господата държали да разберат, тя била направила надлежна декларация за наема, както изисква законът.

— Кога точно дойде? — попита я Валенте.

— Точно преди десет дни.

И за десет дни беше имал време да се приспособи, да си намери работа и да се остави да го убият.

— Каза ли ви колко време смята да остане? — попита Монталбано.

— Още десетина дни. Но...

— Но?

— Ами искаше да ми даде предплата за един месец.

— Вие колко му поискахте?

— Аз веднага му поисках деветстотин хиляди лири. Но знаете какви са арабите, не спират да се пазарят, затова бях готова да намаля цената, знам ли с колко, шестстотин, петстотин хиляди... А всъщност този дори не ме остави да довърша изречението си, сложи ръката си в джоба, извади голяма пачка, навита на руло, голяма колкото широката част на бутилката, махна ластика, който я придържаше, и ми отброи девет банкноти от сто хиляди.

— Дайте ни ключовете и ни обяснете къде се намира сутеренът — погледна я Монталбано.

В очите на вдовицата Пипия любезността и изтънчеността на тунизиеца се състояха в онази голяма като широката част на бутилката, навита на руло пачка.

— Само за минута ще се приготвя, за да ви придружа.

— Не, госпожо, вие останете тук. Ние ще ви върнем ключовете.

* * *

Ръждясало метално легло, окуцяла с единия крак масичка, гардероб с шперплат на мястото на огледалото и три камъшитени стола. Имаше и малко помещение с тоалетна, мивка и мръсен пешкир; на поставката бръснач, течен сапун, гребен. Върнаха се в единствената стая. Върху единия от столовете имаше куфар, направен от някаква синя тъкан. Отвориха го, но беше празен.

В гардероба висяха чифт нови панталони, тъмно и много чисто сако, две ризи, четири чифта чорапи, четири слипа, седем носни кърпи, два потника. Всичко беше току-що купено и все още неизползвано. В единия ъгъл на гардероба имаше чифт сандали в добро състояние, а в противоположната страна — найлонов плик, пълен с мръсно бельо. Изсипаха го на земята, но в него нямаше нищо необичайно. Останаха повече от час, за да претърсят навсякъде. Когато

вече бяха загубили надежда, Валенте се оказа късметлия. Не беше скрит, но, разбира се, паднал и останал заклещен до металната табла на леглото — самолетен билет Рим — Палермо, издаден преди десет дни на името на мистър Дхахаб. Значи, Ахмед беше дошъл в Палермо в десет сутринта и оттам най-много за два часа бе пристигнал в Мадзара. Към кого ли се беше обърнал, за да намери човек, който дава стаи под наем?

— От Монтелуза заедно с трупа предадоха ли ти и личните му вещи?

— Разбира се — отговори Валенте. — Десет хиляди лири.

— Паспорта?

— Не.

— Това ли са били всичките пари, които е имал?

— Ако ги е оставил тук, за тях се е погрижила госпожа Пипия, тази с прозрачния като въздух живот.

— Дори ключ от дома си ли не е имал в джоба?

— Дори ключ. Как да ти го кажа, да ти го изпея ли? Само десет хиляди лири и толкова.

* * *

Извикан от Валенте, преподавателят Рахман, начален учител, на четирийсет години, който изглеждаше като чист сицилианец и изпълняваше официозната роля на посредник между своите сънародници и властите в Мадзара, пристигна за десет минути.

С Монталбано се бяха запознали предната година, когато комисарят беше зает със случая, впоследствие наречен „Теракотеното куче“.

— В час ли бяхте? — попита го Валенте.

В необичаен изблик на здрав разум, без да намесва инспектората, един училищен директор от Мадзара беше преотстъпил зали, в които да се помещава училището за тунизийските деца.

— Да, но помолих да ме заместят. Някакъв проблем ли има?

— Може би ще ни дадете яснота.

— За какво?

— По-добре е да се каже за кого. Бен Дхахаб.

Валенте и Монталбано бяха решили да разкажат на началния учител само половината от историята, а после, в зависимост от неговите реакции, щяха да решат дали да му я доразкажат цялата.

Като чу това име, Рахман не направи нищо, за да прикрие притеснението си.

— Питайте ме.

Полагаше се на Валенте да продължи играта, Монталбано беше само гостенин.

— Познавахте ли го?

— Дойде при мен преди десетина дни. Знаеше името ми и какво работя. Вижте, приблизително миналия януари в тунизийски вестник е излязла статия, в която е пишело за нашето училище.

— Какво ви каза?

— Че е журналист.

Валенте и Монталбано си размениха бързи погледи.

— Искаше да напише материал за живота на нашите сънародници в Мадзара. Но се беше представил на всички като човек, който търси работа. Даже предпочиташе да плава на корабите. Запознах го с моя колега Ел Мадани. Той беше насочил Бен Дхахаб към госпожа Пипия, която му е дала стаята под наем.

— Видяхте ли се отново?

— Разбира се, няколко пъти се срещнахме случайно. Дори присъствахме заедно на един празник. Как да кажа, напълно се беше интегрирал.

— Вие ли му помогнахте да се качи на риболовния кораб?

— Не, нито пък Ел Мадани.

— Кой плати погребението?

— Ние. Учредили сме си малка каса за всякакви случаи.

— Кой е дал на телевизията снимката му и цялата информация, която се отнасяше за Бен Дхахаб?

— Аз. Вижте, на този празник, за който ви казах, пристигна някакъв фотограф. Бен Дхахаб започна да протестира, каза, че не иска да го снимат. Но онзи вече беше направил снимка. Затова, когато пристигна онзи журналист от телевизията, извадих снимката и му я дадох заедно с малкото сведения, които той ми беше дал за себе си.

Рахман си избърса потта. Притеснението му се беше увеличило. А Валенте, който беше способно ченге, го остави да се пържи в

собствената си мазнина.

— Има обаче нещо странно — реши се най-накрая Рахман.

Монталбано и Валенте дори не му показаха, че са го чули, изглеждаха обзети от други мисли, а всъщност бяха твърде внимателни, правеха като котките, когато държат очите си затворени и се правят, че спят, а в действителност броят звездите.

— Вчера се обадох на вестника в Тунис, за да им съобщя за нещастията и да получа разпореждане относно тленните останки. Веднага щом казах на директора, че Бен Дхахаб е мъртъв, той започна да се смее. Каза ми, че това е глупава шега, защото Бен Дхахаб в този момент бил в съседната стая и говорел по телефона, след това прекъсна връзката.

— Не е ли възможно това да е само съвпадение на имена? — провокира го Валенте.

— Ех, не! Съвсем ясно се изрази пред мен! Уточни, че е изпратен от вестника. Значи, ме е излъгал.

— Знаете ли дали е имал роднини в Сицилия? — намеси се за пръв път Монталбано.

— Не знам, не сме говорили за това. Но ако имаше такива в Мадзара, нямаше да се обърне към мен.

Валенте и Монталбано се консултираха един друг, като непрекъснато се споглеждаха. Монталбано мълчаливо даде съгласието си на своя приятел да направи своя пушечен изстрел.

— Говори ли ви нещо името Ахмед Муса?

Не беше пушечен изстрел, а истински оръдеен залп. Рахман подскочи от стола, но се свлече като размякнат върху него:

— Какво... какво... общо има Ахмед Муса? — запелтечи началният учител, на когото започваше да не му стига въздух.

— Простете ни невежеството — продължи неумолимо Валенте. — Но кой е този господин, който толкова ви плаши?

— Терорист. Човек, който... убиец. Жесток човек. Ама какво... какво общо има той?

— Имаме причина да смятаме, че Бен Дхахаб в действителност е бил Ахмед Муса.

— Чувствам се зле — каза полугласно преподавателят Рахман.

От разтърсващите думи на покъртения Рахман разбраха, че Ахмед Муса, чието истинско име повече се прошепваше, отколкото да

се казва на глас, и чието лице на практика беше непознато, от доста време бил основал някаква полувоенна групировка от отчаяни мъже. Във въстанието преди три години се представил с недвусмислената си визитна картичка, вдигайки във въздуха малък киносалон, в който прожектирали френски анимационни филмчета за деца. Сред зрителите били най-щастливи онези, които загинали, защото десетки други ослепели, били осакатени или обезобразени за цял живот. Национализмът, изповядван в групировката, поне чрез проявленията си бил почти абсурден заради своята крайност. На Муса и хората му се гледало с подозрение дори и от страна на най-фанатичните интегралисти. Притежавали купища пари, на практика неограничени, които не се знаело откъде идват. За главата на Ахмед Муса била определена голяма парична награда от правителството. Това беше всичко, което знаеше учителят Рахман, и идеята, че е подпомогнал по един или друг начин терориста, толкова го беше разтревожила, че трепереше и се олюляваше, сякаш беше обзет от жестока маларична треска.

— Ама вие сте били измамани — опита се да го утешаи Монталбано.

— Ако се боите от последствията — добави Валенте, — ние можем да свидетелстваме за вашата чистосърдечност, плод на най-добрите ви намерения.

Рахман поклати глава. Обясни, че не става дума за страхове, а за ужас. Ужас от факта, че животът му дори и за кратко се е кръстосал с този на един хладнокръвен убиец на деца, на невинни създания.

Утешиха го възможно най-добре, сбогуваха се с него, молейки го да не казва нито дума на никого за срещата им, дори на своя колега и приятел Ел Мадани. Ако отново имат нужда от него, щели да му се обадят.

— Също и през нощта, без да се притеснявате — каза началният учител, на когото в този момент му беше трудно да говори италиански.

* * *

Преди да започнат да размишляват върху всичко, което бяха узнали, казаха да им донесат кафе и го изпиха бавно и мълчаливо.

— Ясно е, че този не се е качил на кораба, за да трупя опит — заговори Валенте.

— Нито пък да бъде убит.

— Трябва да чуем какво ще ни разкаже капитанът на риболовния кораб.

— Тук ли искаш да го извикаш?

— Защо не?

— Ще ти повтори това, което вече е казал и на Ауджело. Може би е по-добре първо да се опитаме да разберем какво мислят по въпроса други в тези среди. Дума оттук, дума оттам, възможно е да научим и повече.

— Ще го възложя на Томазино.

Монталбано присви устни. Заместникът на Валенте му беше направо антипатичен, но това не беше добър довод и дори не беше никакъв довод, за да му го каже.

— Според теб не става, нали?

— Според мен? Според теб трябва да става. Хората са си твои и ти ги познаваш по-добре от мен.

— Хайде, Монталбано, не ставай гаден.

— Добре де. Не го намирам за много подходящ. Помисли: човек, като го види пред себе си с това изражение на бирник, дали ще започне да му се изповядва?

— Имаш право. Ще го възложя на Триподи. Той е буден младеж, ловък, а и баща му е рибар.

— Освен това въпросът е да разберем точно какво се е случило в нощта, когато риболовният кораб се е натъкнал на катера от бреговата охрана. Както и да нагласяваш историята, все има нещо, което да не пасва.

— Тоест?

— Засега да оставим как се е качил на кораба, съгласен ли си? Ахмед е тръгнал с някакво точно намерение, което не знаем. Питам се дали е изложил това свое намерение пред капитана и екипажа. И дали го е разкрил, преди да отплават, или по време на самото плаване. Според мен, дори и да не се знае точно кога, намерението е било съобщено и всички са се съгласили, иначе, променяйки курса, са щели да го свалят.

— Може да ги е принудил с оръжие в ръка.

— Ако е било така, пристигнали веднъж във Вигата или в Мадзара, капитанът и екипажът са щели да разкажат как са се развили нещата, нямало е какво да загубят от това.

— Правилно.

— Да продължаваме напред. Като изключим, че намерението на Ахмед е било да бъде убит, прострелян от автоматичен откос в териториалните води на своята родина, не мога да не мисля за две хипотези. Първата е, че е искал да слезе през нощта от кораба на някакво уединено място на брега, за да влезе нелегално в своята страна. Втората е за някаква среща в открито море, разговор, който е трябвало да проведе лично.

— Втората ми звучи по-убедително.

— Може би и на мен. А после се е случило нещо непредвидено.

— Засекли са го.

— Правилно. Но тук има цяла поредица от хипотези. Да предположим, че тунизийският катер не е знаел, че на палубата на риболовния кораб е бил Ахмед. Разминава се с плавателен съд, който лови риба в териториални води, заповядва му да спре, но той бяга и тогава от катера изстрелват картечен откос, с който е убит, при това напълно инцидентно, точно Ахмед Муса. Поне по този начин ми представиха нещата.

Този път Валенте присви устни.

— Не си убеден?

— Изглежда ми като възстановката, която сенатор Уорън прави за убийството на президента Кенеди.

— Ето ти още една хипотеза. Да предположим, че вместо човека, с когото е трябвало да се срещне, Ахмед заварва друг, който го застрелва.

— Или че е бил човекът, с когото е трябвало да се срещне, но са имали разногласия, спор, онзи го е застрелял и всичко е завършило отвратително.

— С картечница на палубата? — запита се, изпълнен със съмнение, Монталбано.

И незабавно си даде сметка за това, което беше казал. Без дори да поиска разрешение от Валенте, ругаейки всички светии, грабна телефона и набра Якомуци в Монтелуза. Докато чакаше да го свържат, попита Валенте:

— В докладите, които ти пратиха, беше ли уточнено какъв калибър са куршумите?

— Споменаваше се общо за изстрели от огнестрелно оръжие.

— Ало? Кой е на телефона? — попита Якомуци.

— Слушай, Баудо...

— Какъв Баудо? Аз съм Якомуци.

— Но би искал да си Пипо Баудо. Можеш ли да ми кажеш с какво, по дяволите, са убили онзи тунизиец на риболовния кораб?

— Огнестрелно оръжие.

— Колко странно! Мислех си, че е бил удушен с възглавница.

— От твоите духовитости ми се повръща.

— Кажи ми точно какво е било оръжието.

— Картечен пистолет, вероятно „Скорпион“. Не съм ли го написал в рапорта?

— Не. Сигурен ли си, че не е картечницата от палубата?

— Разбира се, че съм сигурен. Военното снаряжение на катера е способно да свали дори самолет, това знаеш ли?

— Наистина ли?! Оставам потресен от твоята научна точност, Якому.

— А как искаш да говоря с невежа като теб?

* * *

След като Монталбано запозна Валенте с телефонния си разговор, останаха известно време в мълчание. Когато Валенте заговори, изрази мисъл, която в този момент минаваше и през главата на комисаря.

— Сигурни ли сме, че това е бил тунизийски военен катер?

* * *

Тъй като беше станало късно, Валенте покани колегата си на обяд вкъщи. Монталбано, който вече имаше опит с ужасната кухня на съпругата на заместник-началника на полицията в Мадзара, отхвърли поканата, като му каза, че незабавно трябва да отпътува към Вигата.

Качи се в колата си, но след като измина няколко километра, зърна някаква гостилница точно на брега на морето. Спря, слезе и се настани на една маса. За което не съжали.

12

Минаха часове, откакто не се беше обаждал на Ливия, и изпита угризения. Може би се тревожеше за него. Докато чакаше да му донесат анасонов ликьор за подпомагане на храносмилането (двойната порция лаврак започваше да му тежи), реши да ѝ се обади.

— Всичко наред ли е там?

— Събуди ни с твоето обаждане.

Как не, изобщо не беше разтревожена за него!

— Спите ли?

— Да, къпахме се дълго, а водата беше топла.

Забавлявах се, но без него.

— Яде ли? — попита го Ливия от чиста любезност.

— Сандвич. На половината път съм, най-много след час съм във Вигата.

— Ще се прибиращ ли вкъщи?

— Не, отивам в полицейското управление, ще се видим довечера.

Разбира се, това беше плод на неговото въображение, но му се стори, че почти чу въздишка на облекчение от другата страна на линията.

* * *

Забави се обаче повече от час, за да се върне във Вигата. Точно на влизане в селището, на пет минути път от работата му, колата внезапно реши да стачкува. Нямаше никакъв начин да я накара да тръгне. Монталбано слезе, отвори капака и погледна мотора. Чисто символичен жест, нещо като езотеричен ритуал, тъй като не разбираше нищо от двигатели. Ако му бяха казали, че моторът ѝ е с въже или с усукан ластик, като в някои играчки, може би щеше да повярва. Минаха двама карабинери с кола, продължиха, след това спряха и върнаха на заден, явно се бяха усъмнили в нещо. Единият беше

ефрейтор, а другият, който нямаше нашивки, шофираше. Комисарят никога не ги беше виждал, нито пък те познаваха Монталбано.

— Може ли да направим нещо? — попита го любезно ефрейторът.

— Благодаря. Не разбирам защо автомобилът ми изведнъж изгасна.

Паркираха тяхната кола на ръба на шосето и слязоха. Следобедният автобус Вигата — Фиака спря на малко разстояние от тях и в него се качиха двойка старци.

— Струва ми се, че моторът е наред — направи диагностиката карабинерът. И добави с усмивка: — Искате ли да погледнем бензина?

Нямаше нито капчица, дори за кадем.

— Да направим така, господин...

— Мартинес. Счетоводител Мартинес — каза Монталбано.

Никога не трябваше да се разбира, че комисар Монталбано е бил подпомогнат от карабинерите.

— Да направим така, счетоводителю, изчакайте ни тук. Ще отидем до най-близката бензиностанция и ще донесем гориво, колкото е необходимо, за да стигнете до Вигата.

— Наистина сте много любезни.

Тръгнаха, а Монталбано се качи в колата си, запали цигара и непосредствено след това чу зад гърба си някакъв клаксон, който му свиркаше.

Беше от автобуса Фиака — Вигата, който не можеше да мине. Монталбано слезе и с жестове обясни, че колата му е повредена. Шофьорът с мъка го заобиколи и след като подмина колата на комисаря, спря на същото място, където беше спрял и автобусът, който мина в обратната посока. Слязоха четирима души.

Монталбано остана да се взира в него, докато потегляше към Вигата. След това видя, че карабинерите се връщаха.

* * *

Пристигна в полицейското управление, когато вече беше четири следобед. Ауджело го нямаше, от Фацио подразбра, че му е изпуснал

дирята още от сутринта. Беше се появил към девет и повече никой не го беше виждал. Монталбано се ядоса.

— Тук всеки прави каквото си поиска! Без да му пука за другите! Вероятно Рагонезе имаше право?

Не беше се случило нищо ново. А, обадила се вдовицата Лапекора, за да съобщи на комисаря, че погребението на съпруга ѝ щяло да бъде в сряда сутринта. Освен това тук бил земемерът Финокиаро, който дошъл в два часа и оттогава го чакал, за да говори с него.

— Познаваш ли го?

— По физиономия. Пенсионер е, мъж на възраст.

— Какво иска?

— Не поиска да ми каже. Но ми се струва леко разстроен.

— Покани го да влезе.

Фацио имаше право, земемерът изглеждаше твърде разтревожен. Комисарят го настани да седне.

— Може ли да ми дадете малко вода? — попита земемерът. Личеше си, че гърлото му е пресъхнало.

Като изпи водата, каза, че се казва Джузепе Финокиаро, на шейсет и пет години, ерген, земемер в пенсия, живеещ на улица „Маркони“ трийсет и осем. Неосъждан, без дори някога да му е съставян акт като шофьор.

Спря и доизпи остатъка от водата в чашата.

— Днес в тринайсет часа показаха една снимка по телевизията на жена с дете. Казаха да се обръщаме към вас, ако ги разпознаем.

— Да.

Да, и толкова. В този момент дори само сричка в повече можеше да провокира някакво съмнение или размисъл у земемера.

— Познавам жената. Казва се Карима. Детенцето никога не съм го виждал, напротив дори не знаех, че тя има син.

— Откъде я познавате?

— Веднъж в седмицата идваше да ми почиства къщата.

— В кой ден?

— Вторник сутрин. За четири часа.

— Бихте ли задоволили любопитството ми? Колко ѝ плащайте?

— Петдесет хиляди лири. Но...

— Но?

— Стигах и до двеста хиляди лири, когато правеше и нещо извън това.

— Свирка?

Пресметнатата бруталност във въпроса накара земемера най-напред да пребледнее, а след това да се изчерви.

— Да.

— И така, помогнете ми да схвана. При вас е идвала четири пъти в месеца. Колко пъти е работила допълнително?

— Един. Максимум два.

— Как се запознахте с нея?

— За нея ми каза мой приятел, пенсионер като мен. Учителят Мандрино, който живее с дъщеря си.

— Следователно нищо в повече за учителя Мандрино?

— Въпреки това имаше и за него. Дъщеря му е учителка и всяка сутрин е извън вкъщи.

— В кой ден е ходила при преподавателя?

— В събота.

— Господин земемер, ако нямате нищо друго да ми кажете, може да си тръгвате.

— Благодаря ви за разбирането.

Изправи се сковано. Погледна комисаря:

— Утре е вторник.

— И какво от това?

— Мислите ли, че ще дойде?

Сърце не му позволи да го разочарова.

— Може би. И ако дойде, ме уведомете.

* * *

В този момент шествието потегли. Появи се Антонио, предвождан от майка си, която надаваше вой. Той беше детето, което Монталбано видя във Виласета, онова, натупаното, защото не искало да си даде закуската. От снимката, която се появи по телевизията, Антонио беше разпознал крадеца, нямаше съмнение, че е той. Майката на Антонио, надавайки оглушителни крясъци, ругаейки и проклинайки, предяви своите искания пред смаяния комисар: трийсет

години затвор за крадеца и доживотен затвор за майката; но в случай че земното правосъдие не бъде съгласно, нейното искане пред божията справедливост е скоротечна туберкулоза за майката и дълга и изтощителна болест за детето ѝ.

Синът ѝ обаче, който изобщо не се беше изплашил от истеричната криза на майка си, клатеше глава в знак на несъгласие:

— Може би и ти искаш да го оставиш да умре в зандана? — попита го комисарят.

— Аз не — каза решително Антонио. — Сега, като го видях спокоен, дори ми се стори симпатичен.

* * *

Допълнителната работа, която Карима беше вършила за преподавателя Паоло Гуидо Мандрино, седемдесетгодишен, пенсиониран учител по история и география, се състояла в това да му помага да се изкъпе. В една от четирите съботни сутрини, в които тя идвала, преподавателят я чакал гол под чаршафите. При заповедите на Карима да отиде в банята да се изкъпе Паоло Гуидо се преструвал, че оказва решителна съпротива. Тогава Карима, отмятайки чаршафите от леглото, принуждавала преподавателя да се обърне по корем и го пляскала по задника. Когато най-накрая влизал във ваната, Карима грижливо го насапунисвала, а след това го изплаквала. Това било всичко. Допълнително заплащане: сто и петдесет хиляди лири; заплащане на услугите за почистването: петдесет хиляди лири.

* * *

— Монталбано? Слушайте, обратно на това, което ви казах, днес не можем да се видим. Имам събрание при префекта.

— Тогава вие кажете кога, господин началник.

— Хъм, не е спешно. Впрочем след изявленията по телевизията на господин Ауджело...

— Мими?! — Така изкрещя, че му се стори, че изпълнява ария от „Бохеми“.

— Да. Не го ли знаехте?

— Не. Бях в Мадзара.

— Появи се в информационната емисия в тринайсет часа. Направи твърдо и хладно опровержение. Увери, че Рагонезе не е чул добре. Не ставало дума за крадец на закуски, а на джобни транзистори. Бил опасен тип, наркоман, който, ако го изненадаш, заплашвал със спринцовка. Предяви претенции за извинение към цялото полицейско управление. Беше много убедителен. Затова смятам, че депутатът Пенакио ще бъде спокоен.

* * *

— Ние вече се запознахме — каза счетоводителят Виторио Пандолфо, влизайки в кабинета му.

— Така е — каза Монталбано. — Слушам ви.

Счетоводителят му беше антипатичен, но не защото театралничеше, а защото, явно идвайки да говори с него за Карима, означаваше, че преди го е излъгал, когато отрече да я познава.

— Дошъл съм, защото се появи по телевизията...

— Снимката на Карима, тази, за която нищо не знаехте. Защо не ми споменахте за нея?

— Комисарю, това са деликатни въпроси, от които може би човек се черви и срамува. Вижте, на моята възраст...

— Вие сте клиентът от четвъртък сутрин, така ли е?

— Да.

— Колко ѝ плащате, за да ви чисти къщата?

— Петдесет хиляди лири.

— А за допълнителния труд?

— Сто и петдесет хиляди.

Твърда тарифа. Само че при Пандолфо допълнителната работа е била два пъти в месеца. Този път тази, която е трябвало да се изкъпе, била Карима. След това счетоводителят я слагал гола в леглото и дълго я миришел. От време на време имало и по някое близане.

— Задоволете ми любопитството, счетоводителю. Вие, Лапекора, Мандрино и Финоккиаро ли бяхте обичайните партньори в играта?

— Да.

- Кой най-напред проговори за Карима?
— Горкият Лапекора.
— Слушайте, как живееше Лапекора?
— Много добре. В държавни ценни книжа имаше около милиард, освен това къщата и офисът си бяха негова собственост.

* * *

Тримата следобедни клиенти за четните дни живееха във Виласета. Всичките до един мъже на почтена възраст, вдовци или ергени. Тарифата беше същата като прилаганата във Вигата. Допълнителната работа за Мартино Дзакария, търговец на плодове и зеленчуци, се състояла в това Карима да му целува ходилата; с Луиджи Пинятаро, пенсиониран директор на основното училище, играела на сляпа баба. Бившият директор я събличал гола, завързвал ѝ очите и след това отивал да се скрие. Карима трябвало да го търси и да го намери, после сядала на стол, вземала директора в скута си и му давала да бозае. На въпроса на Монталбано в какво се състоял допълнителният ѝ труд, Калоджеро Пипитоне, експерт агроном, го погледна странно:

— В какво трябваше да се състои, комисарю? Тя отдолу, аз отгоре.

На Монталбано му се прииска да го прегърне.

* * *

С оглед на това, че в понеделник, сряда и петък Карима е била заета на пълен работен ден с Лапекора, клиентите бяха свършили. Странно, но Карима почивала в неделя, а не в петък, очевидно се бе приспособила към местните обичаи. Обзе го любопитство да разбере колко е печелила на месец, но тъй като никак не го биваше в цифрите, отвори вратата на кабинета си и попита на висок глас:

— Някой има ли калкулатор?

— Аз, комисерийо.

Катарела влезе и извади с гордост от джоба си калкулатор, малко по-голям от визитна картичка.

— Какво пресмяташ на него, Катаре?

— Дните — беше загадъчният му отговор.

— След малко ела да си го вземеш.

— Комисерийо, трябва да ви направя на вас предизвестие, че машинката работи, като се натисне.

— Какво значи това?

Катарела изпадна в недоумение, мислейки си, че началникът му не е разбрал думата. Помести се към вратата и попита колегите си:

— Как се казва на талиански „натисне“?

— Бутам — преведе някой.

— И как трябва да го бутам този калкулатор?

— Както се прави с часовник, когато той не върви.

И така, пресмятайки без Лапекора, Карима печелеше като чистачка милион и двеста хиляди лири на месец. Към които се добавяха милион и двеста хиляди за допълнителен труд. За пълен работен ден Лапекора ѝ даваше най-малко още един милион. В заключение, тя прибираще три милиона и четиристотин хиляди лири на месец. Четирийсет милиона и осемстотин хиляди лири годишно.

Карима, както личеше, работеше в този сектор от поне четири години, което правеше сто шейсет и три милиона и двеста хиляди лири.

А останалите триста тридесет и седем милиона, които бяха в спестовната ѝ книжка, откъде бяха дошли?

Калкулаторът работеше добре и без да се налага да го натиска.

* * *

От другите стаи в полицейското управление нахлу буря от ръкопляскания. Какво ли ставаше? Отвори вратата и откри, че овациите бяха за ликуващия Мими Ауджело. Устата на Монталбано направо се запени:

— Престанете! Палячовци!

Погледнаха го изненадани и изплашени. Само Фацио се опита да му обясни ситуацията.

— Може би не знаете, но господин Ауджело...

— Знам! Обади ми се лично началникът на полицията в Монтелуза да ми иска обяснения. Господин Ауджело по своя инициатива, без никакво позволение от моя страна, и това го подчертах пред началника, се е появил по телевизията и разказал куп щуротии!

— Ама, позволи ми... — осмели се Ауджело.

— Не ти позволявам! Ти си разказал низ от небивалици и лъжи!

— Направих го, за да защита всички нас, които...

— Не може да се прави защита, като се лъже пред човек, който е казал истината!

И се върна в кабинета си, тряскайки вратата. Монталбано, човек с прямота и железен морал, беше ядосан до смърт при вида на блаженстващия сред аплодисментите Ауджело.

* * *

— Може ли? — каза Фацио, като плахо отвори вратата и подаде предпазливо главата си. — Тук е отец Януцо, иска да говори с вас.

— Покани го да влезе.

Дон Алфио Януцо, който никога не се обличаше като свещеник, беше много популярен във Вигата заради благотворителните си инициативи. Беше около четирийсетгодишен, як и висок.

— Аз използвам колело — започна той.

— А аз — не — каза Монталбано, ужасен от идеята, че свещеникът иска да го накара да участва в благотворителната колоездачна обиколка.

— Видях снимката на онази жена по телевизията.

Двете неща, изглежда, нямаха връзка помежду си и затова комисарят се смути. Възможно ли е Карима да е работила дори и в неделя, а клиентът да е бил точно отец Януцо?

— Миналия четвъртък, сутринта към девет, плюс-минус петнайсетина минути, бях близо до Виласета, тъй като слизах с велосипеда си от Монтелуза към Вигата. На пътя в обратната посока беше спряла кола.

— Спомняте ли си каква беше?

— Разбира се. Беемве, сив металик.

Монталбано наостри уши.

— В него седяха мъж и жена. Стори ми се, че се целуваха. Но когато се изравних с колата, жената се отдръпна с истинско ожесточение от прегръдката, погледна към мен и отвори уста, сякаш искаше да ми каже нещо. Но мъжът я дръпна силно и отново я прегърна. Това никак не ми хареса.

— Защо?

— Не беше просто някакво скарване или скандал между любовници. Очите на жената, когато ме погледна, бяха изплашени, ужасени. Стори ми се, че искаше да ме помоли за помощ.

— А вие какво направихте?

— Нищо, защото колата тръгна веднага. Днес видях снимката по телевизията, жената на нея е онази от автомобила. И мога да ви се закълна, защото съм добър физиономист и дори само за секунда да видя лице, то ми се запечатва в главата.

Фахрид, псевдоплеменникът на Лапекора, и Карима.

— Благодарен съм ви, отче...

Свещеникът вдигна ръка, за да го прекъсне.

— Не съм свършил. Записах номера на колата, тъй като това, което видях и за което ви разказах, никак не ми хареса.

— Носите ли го?

— Разбира се.

Извади от джоба си четвърт лист от тетрадка с квадратчета, сгънат на четири, и го подаде на комисаря.

— Тук е записан.

Монталбано го хвана внимателно с два пръста, както се прави с крилата на някоя пеперуда.

AM 237 GW.

* * *

В американските филми беше достатъчно полицаят само да каже номера на колата, и след по-малко от две минути получава името на собственика ѝ, колко деца има, цвета на косата му и точния брой косми по задника му.

В Италия обаче нещата са по-различни. Веднъж го бяха накарали да чака двайсет и осем дни, през които собственикът на превозното средство (така пишеше) беше завързан като яре и изгорен. Когато отговорът пристигна, всичко вече беше напразно. Единственото, което можеше да направи в този случай, беше да се обърне към началника си; вероятно в този час вече бе приключил със събранието при префекта.

— Господин началник, обажда се Монталбано.

— Току-що се върнах в кабинета си. Казвайте.

— Обаждам ви се за онази, отвлечената жена...

— Каква отвлечена жена?

— Карима?

— Коя е тя?

Уплашено си даде сметка, че това е разговор между глухи, защото все още не беше разказал нищо на началника на полицията за цялата тази история.

— Господин началник, наистина много съжалявам...

— Оставете. Какво желаете?

— Имам нужда, колкото е възможно по-бързо, да разбера по номера на една кола кой е нейният собственик и адреса му.

— Кажете ми номера.

— АМ 237 GW.

— Утре сутринта ще мога да ви дам някаква информация.

13

— Пренесла съм ти яденето на масата в кухнята. Масата в трапезарията е заета. Ние вече обядвахме.

Не беше сляп, виждаше много добре, че масата беше заета от някакъв гигантски пъзел, който изобразяваше Статуята на свободата почти в естествен размер.

— Знаеш ли, Салво? Подреди го само за два часа.

Подлогът беше пропуснат, но беше ясно, че говореше за Франсоа, бившия крадец на закуски и понастоящем гений в семейството.

— Ти ли му го подари?

Ливия избегна отговора.

— Можеш ли да дойдеш с мен на плажа?

— Сега или след като се наям?

— Сега.

Светеше слаба луна. Вървяха мълчаливо. Пред една пясъчна купчинка Ливия въздъхна тъжно:

— Да знаеш какъв замък беше направил! Фантастичен! Изглеждаше като сътворен от Гауди^[1].

— Ще има време да направи и друг — беше решил обаче да не се предава като ченге, но най-вече от ревност. — В кой магазин намери този пъзел?

— Не съм го купила аз. Днес следобед мина набързо Мими. Този пъзел е от неговия племенник, който...

Обърна гръб на Ливия, сложи ръцете си в джобовете и се отдалечи, като междувременно виждаше десетки разплакани племенници на Мими Ауджело, чиито играчки системно бяха ограбвани от чичо им.

— Хайде, Салво, не се прави на глупак! — каза Ливия, настигайки го. Опита се да сложи ръката си под неговата, но Монталбано се отдръпна. — Върви по дяволите! — каза тихичко Ливия и се върна вкъщи.

И сега какво да прави? Ливия се измъкна от кавгата и той трябваше сам да си излее душата. Закрачи по мокрия пясък, като накваси обувките си, и изпуши десет цигари.

„Какъв съм глупак! — каза си в един момент. — Ясно е, че Мими харесва Ливия, а и на нея той ѝ е симпатичен. Но като оставя това настрана, правя така, че Мими да се чувства щастлив. Очевидно е, че той се забавлява, като ме кара да се ядосвам. Води с мен изтощителна война, както правя и аз с него. Сега трябва да помисля за «контраофанзива».“

Върна се вкъщи. Ливия седеше пред телевизора, но беше намалила звука почти докрай, за да не събуди Франсоа, който спеше в леглото им.

— Наистина те моля да ме извиниш — каза, отивайки към кухнята.

Във фурната намери запечени барбуни с картофи, галета и розмарин, които ухаеха умопомрачително. Седна и боцна първата хапка: пълна наслада. Ливия се появи зад гърба му и го погали по косата.

— Харесва ли ти?

— Превъзходно е. Трябва да кажеш на Аделина...

— Аделина тази сутрин дойде, видя ме, каза „Не искам да ви безпокоя“, въртна се и си отиде.

— Искаш да кажеш, че тези запечени с картопки барбуни си ги направила ти?

— Разбира се.

За миг, но само за миг запечените барбуни му приседнаха при мисълта, която му мина през главата: направила ги е, за да ми се извини заради историята с Мими. След това обаче вкусното ястие взе надмощие над него.

* * *

Преди да седне до Монталбано да погледа телевизия, Ливия се спря, за да разгледа с възхищение пъзела. След като Салво вече беше дал изблик на чувствата си, тя можеше свободно да му говори за него:

— Бързината, с която го нареди, беше удивителна. Аз и ти щяхме да загубим повече време.

— Или щяхме да се отегчим още преди да сме започнали.

— Виж ти, Франсоа също намира пъзелите за скучни, защото се редели задължително по някаква схема. Казва, че всяко късче било изрязано така, че да може да влезе в другото. А всъщност щяло да бъде по-добре, ако пъзелът предвиждал повече решения!

— Това ли ти каза?!

— Да. И много добре се изрази, тъй като аз го подтиквах.

— Тоест?

— Мисля, че го разбрах какво иска да каже. Той вече знаеше за Статуята на свободата и когато нареди главата ѝ, беше наясно как да продължи по-нататък, принуден да го направи, защото производителят на пъзела е нарязал парченцата по определен начин и иска играчът да следва неговата схема. Дотук ясно ли се изразих?

— Достатъчно ясно.

— Той каза, че е хубаво, ако играчът е поставен в ситуация, в която той да създаде свой алтернативен пъзел, дори и със същите елементи. Това разсъждение не ти ли се струва изключително за толкова малко дете?

— Днес децата се развиват преждевременно — каза Монталбано и едновременно с това изруга всички светци заради баналното си наблюдение. Никога не беше говорил за деца и трябваше, волю-неволю, да повтаря някакви заучени фрази.

Николо Дзито обобщи комюникето на тунизийското правителство във връзка с инцидента с риболовния кораб. След своевременно направените разследвания тунизийското правителство не можеше да стори друго, освен да върне протестната нота на италианското правителство, което не възпрепятстваше своите моторни риболовни кораби да навлизат в тунизийските териториални води. В онази нощ един тунизийски военен катер забелязал риболовен кораб на няколко мили от Сфакс. Заповядал му да спре, но риболовният кораб се опитал да избяга. С картечницата от катера бил изстрелян предупредителен откос, който, за нещастие, поразил и убил тунизийския моряк Бен Дхахаб, на чието семейство правителството на Тунис вече е изпратило значителна помощ. Нека злощастният инцидент послужи като предупреждение.

— Успя ли да разбереш нещо за майката на Франсоа?

— Да. Имам някаква следа, но не очаквай нищо добро — отговори ѝ комисарят.

— Ако... ако Карима повече не се появи... каква съдба... какво ще стане с Франсоа?

— Честно казано, не знам.

— Отивам да си лягам — каза Ливия, изправяйки се изведнъж. Монталбано хвана ръката ѝ, после я поднесе към устните си.

* * *

Откъсна внимателно Франсоа от прегръдката на Ливия и го сложи да спи на вече приготвения диван. Когато се върна в леглото, Ливия се прилепи с гръб до него и не се отдръпна от ласките му.

— А ако детето се събуди? — попита я по време на най-хубавото Монталбано, който винаги се държеше като гадняр.

— Ако се събуди, ще го успокоя — каза Ливия задъхано.

* * *

Беше седем часът сутринта. Полека стана от леглото и се затвори в банята. Както правеше винаги, най-напред се погледна в огледалото и нацупи устни. Не харесваше лицето си, тогава защо се оглеждаше?

Чу, че Ливия много силно изкрещя, втурна се, отвори вратата и я завари в трапезарията, а диванът беше празен.

— Избягал е! — каза, треперейки.

С един скок комисарят се озова на верандата. И го видя — една точица на брега на морето, която отиваше към Вигата. Както си беше по гащи, се спусна да го догони. Франсоа не тичаше, но вървеше с твърда крачка. Когато усети зад гърба си стъпките на някого съвсем близо зад него, се спря, без дори да се обърне. Задъхан, Монталбано спря пред детето, но не го попита нищо.

Момченцето не плачеше, очите му бяха неподвижни, гледаха през Монталбано.

— Искам мама — каза то.

Видя Ливия, която идваше тичешком, навлякла някаква негова риза, но я спря с жест. Даде ѝ да разбере, че трябва да се върне вкъщи. Ливия му се подчини. Комисарят хвана детенцето за ръка и тръгнаха бавно. Около четвърт час не си казаха нито дума. Като стигнаха до една извадена на сушата лодка, Монталбано седна на пясъка, Франсоа застана до него и комисарят го прегърна през раменете.

— Загубих майка си, когато бях дори по-малък от теб — подхвана той.

И започнаха да си говорят — комисарят на сицилиански, а Франсоа на арабски, разбирайки се перфектно.

Сподели му неща, които никога досега не беше казвал на никого, дори на Ливия.

За безутешния си плач в някои от нощите, с глава под възглавницата, за да не може баща му да го чуе; за сутрешното си отчаяние, когато осъзнаваше, че майка му я няма в кухнята, за да му приготи закуска, или няколко години по-късно — закуската за училище. И за празнината, която никога повече не може да запълниш и носиш в себе си до смъртта. Детето го попита дали може да накара майка му да се върне. Монталбано му отговори отрицателно и че никой няма тази способност. Трябваше да се примири. Франсоа, който наистина беше интелигентен, а не заради хвалбите на Ливия, отбеляза, че той поне е имал баща. „Така е, имал съм баща.“ Тогавя момченцето го попита дали то неизбежно е обречено да отиде на едно от тези места, в които изпращат децата, които нямат нито майка, нито татко.

— Това — не. Обещавам ти го — каза комисарят и му подаде ръката си.

Франсоа я стисна, поглеждайки го в очите.

* * *

Когато излезе от банята, вече готов да отиде на работа, видя, че Франсоа беше развалил пъзела и с ножицата изрязваше по различен начин елементите му. Наивно се опитваше да не следва задължителната схема. Изведнъж Монталбано подскочи, все едно го беше ударил ток.

— Господи! — каза тихо.

Ливия го погледна, забеляза го как трепери с обещени очи и се разтревожи.

— Салво, боже мой, какво ти става?

Вместо да ѝ отговори, комисарят грабна момченцето, вдигна го нависоко, погледна го с възхита, прегърна го отново и го целуна.

— Франсоа, ти си гений! — каза той.

* * *

При влизането си в полицейското управление се сблъска с Мими, който беше тръгнал да излиза.

— Ах, Мими, благодаря ти за пъзела.

Ауджело остана да го гледа със зяпнала уста.

— Фацио, на бегом!

— На вашите заповеди, комисарю.

Обясни му с подробности какво трябва да направи.

— Галуцо да дойде при мен.

— На вашите заповеди.

Обясни му с подробности какво трябва да направи.

— Може ли да вляза? — беше Торторела, който пристъпи, блъскайки вратата с крак, тъй като в ръцете си държеше купчина с бумаги, висока около осемдесет сантиметра.

— Какво има?

— Господин Дидио се оплаква.

Дидио беше завеждащ административния отдел в дирекцията на полицията в Монтелуза и прякорът му беше Бич божи или Божият гняв заради неговата педантичност.

— И за какво се оплаква?

— За вашата изостанала работа, комисарю. За документите, които трябваше да подпишете — остави на бюрото му осемдесетте сантиметра бумаги. — Трябва да започнете лека-полека.

* * *

След около час, когато ръката вече го болеше от полагане на подписи, пристигна Фацио.

— Комисарю, имате право. Веднага щом напусне селището в посока Канатело, автобусът Вигата — Фиака спира. Пет минути след него минава автобусът, който идва от обратната посока, Фиака — Вигата, и също спира на Канатело.

— Следователно на теория човек може да вземе от Вигата автобус за Фиака, да слезе на Канатело и след пет минути да се качи на автобуса от Фиака за Вигата и да се върне в града.

— Разбира се, комисарю.

— Благодаря ти, Фацио. Много добре си се справил.

— Почакайте, комисарю. Казах на кондуктора, който е продавал билетите за сутрешния курс Вигата — Фиака, да дойде тук. Казва се Лопипаро. Да го покани ли да влезе?

— Как не, разбира се.

Лопипаро, петдесетгодишен, мършав и сприхав, държеше веднага да уточни, че не е кондуктор, а водач на автобус с функцията на кондуктор — откакто билетите се продавали в магазините за тютюневи изделия, той не правел друго, освен само да ги събира от пътниците.

— Господин Лопипаро, това, което ще си кажем в тази стая, трябва да си остане между нас.

Шофьорът кондуктор сложи едната си ръка на височината на сърцето, което беше знак за тържествената му клетва.

— Гроб съм — каза той.

— Господин Лопипаро...

— Лопипаро.

— Господин Лопипаро, вие познавате ли вдовицата Лапекора, госпожата, на която убиха съпруга ѝ?

— Как не! Тя се е абонирила за този курс. Поне три пъти в седмицата отива във Фиака и се връща оттам. Ходи да вижда болната си сестра и по време на пътуването винаги говори за нея.

— Налага ми се да ви помоля да понапънете паметта си.

— Щом ми заповядвате да се понапъна, ще се понапъна.

— Миналата седмица в четвъртък видяхте ли госпожа Лапекора?

— Няма нужда да се напъвам. Разбира се, че я видях. Дори ѝ вдигнах лек скандал.

— Скарали сте се с госпожа Лапекора?

— Ех, да, господине! Госпожа Лапекора, всички го знаят, е малко скръндза, стисната жена. И така, в четвъртък сутринта се качила в шест и половина на автобуса за Фиака. Но като стигнала в Канатело, слязла, казвайки на моя колега Канидзаро, шофьора на автобуса, че трябва да се върне, защото била забравила нещо, което трябвало да занесе на сестра си. Канидзаро, който ми разказа същата вечер всичко това, я свалил. След пет минути минах аз на път за Вигата, спрях на Канатело и госпожата се качи на моя автобус.

— И за какво сте се скарали с нея?

— Защото не искаше да ми даде билета си за разстоянието от Канатело до Вигата. Твърдеше, че не може да й изгорят два билета заради някаква грешка. Но аз трябва да имам толкова билети, колкото са хората в автобуса. Не можех да си затворя очите, както искаше госпожа Лапекора.

— Достоеен за уважение! — каза Монталбано. — Ще ми задоволите ли любопитството, като ми кажете: ако допуснем, че госпожата е успяла да вземе онова, което е забравила вкъщи, за половин час, какво е трябвало да направи, за да стигне във Фиака сутринта?

— Да вземе автобуса от Монтелуза за Трапани, който минава през Вигата точно в седем и половина. Това означава, че ще пристигне само с един час закъснение.

* * *

— Гениален — отбеляза Фацио, когато Лопипаро беше излязъл.
— Ама как стигнахте до този извод?

— Помогна ми да го прозра детето, Франсоа, което си играеше с пъзела.

— Но защо ли го е направила? Ревнувала го е от тунизийската чистачка ли?

— Не. Госпожа Лапекора е скъперница, както каза шофьорът на автобуса. Изплашила се е, че заради тази жена съпругът ѝ ще изхарчи всичко, което е притежавал. А освен това е имало и подбуждащ елемент.

— Какъв?

— След това ще ти съобщя за него. Нали знаеш какво казва Катарела? Скъперничеството е лош порок. Помисли само: заради сребролюбие то си е привлякла вниманието на Лопипаро върху себе си точно когато е трябвало да впрегне всичките си усилия да остане незабелязана.

* * *

— Загубих първия половин час, за да открия къде живее старицата, след това още половин час, за да я убедя, защото не искаше да ми се довери, беше изплашена. Успокои се чак когато я накарах да излезе от вкъщи и видя колата с надписи „Полиция“. Събра си багажа в един вързоп и се качи в автомобила. Няма да ви казвам за плача на детето, когато я видя да идва изненадващо! Прегръщаха се силно. Дори вашата госпожа се трогна.

— Благодаря ти, Галу!

— Кога трябва да мина през дома ви, за да я върна в Монтелуза?

— Не се притеснявай, това е моя грижа.

Семейството им неумолимо се уголемяваше. Сега в Маринела беше дори баба Айша.

* * *

Телефонът дълго звъня, но никой не отговаряше; вдовицата Лапекора не си беше у дома. Разбира се, беше излязла, за да пазарува. Макар че за това можеше да има и друго обяснение. Набра номера в дома на Козентино. Телефона вдигна симпатичната и мустаката съпруга на частния охранител. Говореше тихо:

— Съпругът ви спи ли?

— Да, да, комисарю. Искате ли да го извикам?

— Няма нужда. Поздравете го от мен. Слушайте, госпожо, звъннах на госпожа Лапекора, но не отговаря. Знаете ли случайно...

— Тази сутрин няма да я намерите, комисарю. Отпътувала е при сестра си във Фиака. Отиде днес, защото утре в десет часа е

погребението на горкичкия...

— Благодаря, госпожо.

Затвори телефона. Може би това, което трябваше да направи, нямаше да е толкова сложно.

* * *

— Фацио!

— На вашите заповеди, комисарю.

— Ето ти ключа от офиса на Лапекора, „Салита Гранет“ двайсет и осем. Влез и вземи връзката с ключове, която е в средното чекмедже на бюрото. Има закачена табелка, на която пише „къща“. Трябва да е резервната връзка с ключове, която е държал в офиса си. Отиваш там, където живее госпожа Лапекора, и с тези ключове отваряш.

— Момент. Ами ако вдовицата е вътре?

— Няма я, извън селището е.

— Какво трябва да направя?

— В стаята, в която се хранят, има бюфет със стъклени витрини. Вътре има чинии, чаши, подноси, все такива неща. Вземи каквото решиш, но да не може да каже, че не е нейно, идеално би било чашка от някой сервиз, и я донеси тук. Препоръчвам ти след това да върнеш ключовете в чекмеджето в офиса.

— Но ако вдовицата, връщайки се, забележи, че ѝ липсва чашката?

— Нас това изобщо не ни засяга. След това направи още нещо. Обади се на Якомуци и му кажи, че в рамките на деня искам ножа, с който са убили Лапекора, да пристигне при мен. Ако няма хора, по които да ми го изпрати, отиди ти да го вземеш.

* * *

— Монталбано? Валенте е на телефона. Можеш ли да дойдеш в Мадзара днес към четири следобед?

— Ако тръгна веднага — да. Защо?

— Ще дойде капитанът на риболовния кораб. За мен ще е удоволствие, ако присъстваш.

— Признателен съм ти. Твоят човек успя ли да разбере нещо?

— Да, като за това не е била нужна голяма вещина, каза ми той. Моряците от риболовния кораб говорят за случката доста свободно.

— Какво казват?

— Ще ти съобщя, като дойдеш.

— Не, кажи ми сега, така ще го обмисля по време на пътуването.

— Виж, убедени сме, че екипажът знае малко или нищо за инцидента. Всички твърдят, че плавателният съд е бил малко извън нашите териториални води и че през нощта тъмнината е била непрогледна, но на радара са видели ясно един шлеп по техния курс.

— И защо са продължили?

— Защото на никого от екипажа не му е хрумнало, че може да се касае за тунизийски катер или каквото е било. Пак ти повтарям, че са били вече в международни води.

— А след това?

— После напълно неочаквано идва сигнал да спрат. Хората от екипажа, не знам за капитана, си помислили, че е проверка от Финансовата гвардия. Спрели, но чули арабски говор. В този момент тунизиецът отишъл на кърмата и си запалил цигара. Тогава онези го застреляли. Едва след всичко това риболовният кораб избягал.

— А после?

— После какво, Монталба? Колко време трябва да продължава телефонният ни разговор?

[1] Антони Гауди (1852–1926) — прочут испански архитект, един от най-големите новатори в областта на архитектурата. — Б.пр. ↑

В пълна противоположност с по-голямата част от морските вълци, Анджели Престия, капитан и собственик на моторния риболовен кораб „Сантопадре“, беше дебел и потен. Потеше се обаче, защото такава му беше натурата, а не заради въпросите, които му задаваше Валенте. Дори напротив — по отношение на разпита изглеждаше не само спокоен, но и леко отегчен.

— Няма да се оставям да ме предумвате само защото ви е дошъл кефът да подхващате отново тази история, която вече е минала и заминала.

— Нас ни интересува само да си изясним някои дребни подробности, след това сте свободен да си вървите — каза му окуражително Валенте.

— О, свети боже, давайте тогава да ги чуем!

— Винаги сте заявявали, че тунизийският катер е действал незаконно, тъй като вашият риболовен кораб се е намирал в международни води. Потвърждавате ли го?

— Разбира се, че го потвърждавам. Макар че не разбирам защо се интересувате от факти, които засягат пристанищните власти.

— Ще разберете по-късно.

— Извинете, ама няма какво да разбирам! Тунизийското правителство издаде ли комюнике, да или не? Тогава защо искате да ви го повтарям до втръсване?

— Вече има едно противоречие — отбеляза Валенте.

— Какво е то?

— Например казвате, че нападението е извършено в международни води, докато те твърдят, че сте навлезли в техни води. Не ви ли се струва противоречиво, да или не, хайде да започнем да говорим и ние като вас?

— Не, господине, няма противоречие. Има грешка.

— Чия?

— Тяхна. Вижда се, че те са сбъркали, пресмятайки нашите координати, позицията ни.

Монталбано и Валенте си размениха бързо погледи, като с тях се разбраха, че трябва да преминат към втората част на разпита, който предварително бяха съгласували помежду си.

— Господин Престоя, вие имате ли предишни наказания?

— Не, господине.

— Били сте арестуван.

— Колко ви харесват старите истории! Да, господине, бях арестуван, защото един педераст, рогоносец, ми желаше злото и ме натопи. Но съдията разбра, че този кучи син го е излъгал, и ме освободи.

— За какво ви обвиниха?

— За контрабанда.

— За цигари или за дрога?

— За нея.

— И тогавашният ви екипаж е бил задържан, така ли е?

— Да, господине, но всички се оказаха невинни като мен.

— Кой беше съдията, който реши да не ви се повдига обвинение?

— Не си спомням.

— Не се ли е казвал Антонио Белофиоре?

— Ах, да, струва ми се, че да.

— Знаете ли, че миналата година го вкараха в затвора, защото нагласял процесите?

— Не, не знаех. Прекарвам повече време в морето, отколкото на земята.

Друго бързо споглеждане и топката премина в Монталбано.

— Да оставим тези стари истории — подхвана комисарят. — Член ли сте на кооперацията?

— „Коримад“.

— Какво означава?

— Кооперация на рибарите от Мадзара.

— Тунизийските моряци, които трябва да качвате на палубата, вие ли си ги избирате, или ви ги посочва кооперацията?

— Посочва ни ги кооперацията — отговори Престия и започна да се поти повече от обикновено.

— Знаем, че кооперацията ви е дала името на друг човек, но вие сте си избрали Бен Дхахаб.

— Чуйте ме, аз този Дхахаб не го познавах, никога преди това не го бях виждал. Когато се появи на борда пет минути преди да отплаваме, си помислих, че е този, когото ми бяха посочили от кооперацията.

— Тоест Асан Тариф?

— Струва ми се, че така се казваше.

— Добре де, как така кооперацията не ви е поискала обяснение?

Капитан Престия се усмихна, но лицето му беше напрегнато и вече цялото окъпано в пот.

— Тези неща се случват всеки ден! Сменят се помежду си, важното е да няма протестиращи.

— И как така Асан Тариф не е протестирал? В края на краищата е загубил един работен ден.

— И питате мен? Попитайте него.

— Направих го — каза спокойно Монталбано.

Валенте го погледна учудено, тази част не я бяха съгласували.

— И какво ви разказа? — попита го почти предизвикателно Престия.

— Че Бен Дхахаб отишъл при него предния ден, попитал го дали той е от списъка за качване на „Сантопадре“, и когато потвърдил, онзи му казал да не се мярка три дни и му платил колкото за цяла седмица.

— За това не знам нищо.

— Оставете ме да довърша. След като нещата стоят по този начин, Дхахаб не се е качил на кораба, защото е имал нужда от работа. Имал е пари. Следователно причината да се качи на кораба е била друга.

Валенте следеше с напрегнато внимание уловката, капана, който Монталбано приготвяше на Престия. Историята, че въображаемият Тариф е взел пари от Дхахаб, комисарят очевидно си беше измислил и трябваше само да се разбере накъде биеше.

— Знаете ли кой беше Бен Дхахаб?

— Тунизиец, който търсеше работа.

— Не, скъпи, бил е един от големите играчи в трафика на наркотици.

Докато Престия пребледняваше, Валенте разбра, че сега е негов ред. В душата си се засмя удовлетворено, защото с Монталбано представляваха обаятелно дуо, от типа на Тото и Пепино^[1].

— Виждам, че зле сте се подредили, господин Престия — подхвана почти по бащински Валенте, изпълнен със състрадание към него.

— Ама защо?

— Ама как защо, не ви ли е ясно? Трафикант на наркотици от калибъра на Бен Дхахаб се качва с цената на всичко на вашия риболовен кораб. След като и вие си имате вашите предишни грехове. Два въпроса. Първият: колко прави едно плюс едно? Вторият: какво се обърка онази нощ?

— Искате да ме докарате до просешка тояга? Искате да ме съсипете!

— Вие самият, със собствените си ръце го правите.

— Е, не! Е, не! Чак до такава степен — не! — каза твърде изнервено Престоя. — Бяха ми гарантирали, че... — спря и си избърса потта.

— Какво ви бяха гарантирали? — попитаха едновременно Монталбано и Валенте.

— ... Че няма да имам неприятности и главоболия.

— Кой?

Капитан Престия сложи едната си ръка в джоба, издърпа портфейла си, извади от него визитна картичка и я подхвърли на бюрото на Валенте.

* * *

След като приключи с Престия, Валенте набра номера, който беше на визитната картичка. Префектурата в Трапани.

— Ало? Обажда се заместник-началникът на полицията в Мадзара. Бих искал да говоря с комендатор Марио Спадача, началник на кабинета.

— Един момент, моля.

— Добър ден, господин Валенте. Аз съм Спадача.

— Комендаторе, безпокоя ви по въпрос, който е свързан с убийството на тунизиеца на риболовния кораб...

— Ама не се ли изясни всичко? Правителството на Тунис...

— Да, знам, комендаторе, но...

— Защо се обаждате на мен?

— Защото капитанът на риболовния кораб...

— Ви е казал моето име?

— Даде ни вашата визитна картичка. Пазеше я като... като гаранция.

— В действителност е.

— Моля?

— Веднага ще ви обясня. Вижте, преди време Негово Превъзходителство...

„Ама тази титла не беше ли премахната в средата на века?“ — запита се Монталбано, който слушаше на другата линия.

— ... Негово Превъзходителство префектът получи молба, която се отнасяше до това да окаже максимална подкрепа на тунизийски журналист, който искаше да прави някакво щекотливо разследване сред своите сънародници, и затова, между другото, искаше да се качи и на кораб. Негово Превъзходителство ме натовари да се заема със задачата. Беше ми посочено името на капитан Престия като човек, на когото може да се доверя напълно. Престия обаче изпитваше страх да не се забърка в някакви каша с борсата по труда. Затова му дадох визитната си картичка. Това е всичко.

— Комендаторе, много съм ви признателен за изчерпателното обяснение — каза Валенте и прекъсна връзката.

Останаха мълчаливо да се гледат.

— Или е голям лайнар, или се прави на такъв — каза Монталбано.

— Тази история започва да ми мирише, не — направо ми вонява — каза замислено Валенте.

— Дори и на мен — каза Монталбано.

* * *

Мислеха каква да е следващата им стъпка, когато телефонът иззвъня.

— Казах ви, че ме няма за никого! — отговори раздражено Валенте, но се заслуша за момент, а после подаде слушалката на Монталбано.

Преди да тръгне за Мадзара, комисарят беше казал в полицейското управление къде биха могли да го открият в случай на нужда.

— Ало? Монталбано съм. Кой е? А, вие ли сте, господин началник?

— Да, аз съм. Къде изчезнахте? — беше ядосан.

— При моя колега заместник-началник Валенте.

— Не е ваш колега. Валенте е заместник-началник, а вие не сте. Монталбано започна да се притеснява.

— Какво се е случило, господин началник?

— Не аз съм този, който трябва да ви попита какво, по дяволите, се случва!

По дяволите, началникът казваше „по дяволите“!

— Бихте ли ми обяснили?

— Какво лайно сте отишли да разровите?

Лайно? Началникът казваше „лайно“. Това началото на апокалипсиса ли е? Дали след малко нямаше да засвирят тръбите за Страшния съд?

— Какво съм направил?

— Дадохте ми един номер на кола, ако си спомняте?

— Да. АМ 237 GW.

— Същият. Още вчера натоварих приятеля си от Рим да се заеме с него, за да ви спестя време, както ме помолихте. И така, обади ми се, твърде шокиран. Казали му, че ако иска да узнае името на собственика на автомобила, трябва да направи писмено запитване, като подробно изясни мотивите за искането си.

— Няма проблем, господин началник. Утре ще ви разкажа всичко, в запитването може...

— Монталбано, не разбрахте ли, или не искате да разберете? Това е засекретен номер.

— Какво означава това?

— Означава, че тази кола принадлежи на тайните служби. Толкова ли е сложно да го разберете?

Малко беше да се каже воня за миризмата, която бяха усетили, защото в този момент въздухът започваше вече да се отравя.

* * *

Докато разказваше на Валенте за убийството на Лапекора, отвличането на Карима, за Фахрид и неговия автомобил, който всъщност беше на тайните служби, му хрумна една мисъл, която го притесни. Обади се на началника си в Монтелуза.

— Простете ми. Но когато говорихте с вашия приятел в Рим за номера, казахте ли му за какво се отнася?

— Как бих могъл? Та аз не знам нищо за това, което правите.

Комисарят въздъхна с облекчение.

— Казах само, че се отнася за разследването, което вие, Монталбано, провеждате — продължи началникът.

Комисарят върна назад въздишката си на облекчение.

* * *

— Ало, Галуцо? Монталбано съм. Обаждам се от Мадзара. Мисля, че тук ще се забавя. Затова, обратно на това, което ти казах, отивай веднага у нас в Маринела, вземи възрастната тунизийка и я откарай в Монтелуза. Разбрахме ли се? Не губи дори минута време.

* * *

— Ало? Ливия, слушай ме внимателно и изпълнявай, без да обсъждаш, това, което ще ти кажа. Аз съм в Мадзара и мисля, че телефонът ни все още не се подслушва.

— О, боже, какво говориш?

— Казах ти да не обсъждаш, говориш или задаваш въпроси, трябва само да ме слушаш. След малко идва Галуцо. Ще вземе старицата и ще я закара отново в Монтелуза. Не се протакайте със сбогуванията, а на Франсоа му кажи, че скоро пак ще я види. Веднага щом Галуцо тръгне, се обади в полицейското управление и питай за Мими Ауджело. Намери го на всяка цена, където и да е отишъл. Кажи му, че имаш нужда да го видиш веднага.

— Но ако си има работа?

— Заради теб ще остави всичко на произвола и ще дотърчи. Ти междуременно ще трябва да си приготвила чанта с малко вещи за Франсоа...

— Ама какво искаш...

— Мълчи, разбра ли ме? Мълчи. Обясни на Мими, че по мое нареждане детето трябва да изчезне от лицето на земята, да се изпари. Да го скрие на място, на което да се чувства добре. Не го питай къде има намерение да го отведе. Ясно ли е? Не трябва да знаеш къде е отишъл Франсоа. И не плачи, защото ми става неприятно. Слушай ме добре. Изчакай да мине един час, след като Мими е тръгнал с детето, и се обади на Фацио. Кажи му, плачейки, като няма да ти се налага да се преструваш, тъй като вече го правиш, че момченцето е изчезнало, може би е избягало, за да тръгне след старицата, затова трябва да дойде да ти помогне да го потърсите. Междуременно аз ще съм се върнал. Последно нещо: обади се на летище „Пунта Раизи“ и си запази място за Генуа. Полет към обяд, така ще мога да намеря някого, който да те придружи. До скоро. — Затвори телефона и срещна разтревожения поглед на Валенте.

— Мислиш ли, че биха стигнали толкова далеч?

— Дори и още по-нататък.

* * *

— Сега историята ясна ли ти е? — попита Монталбано.

— Мисля, че започвам да разбирам — отговори му Валенте.

— Ще ти обясня по-добре — каза комисарят. — В общи линии, случаят вероятно се е развил така: Ахмед Муса организира за свои цели оперативна база при своя човек Фахрид. Същият този получава

помощ, не знам доколко доброволно му е била предложена, от сестрата на Ахмед, Карима, която от няколко години се намира на острова. Изнудвайки господин от Вигата, на име Лапекора, използват старата му фирма за внос-износ като параван. Следваш ли мисълта ми?

— Напълно.

— Ахмед, който трябва да осъществи важна среща за доставка на оръжия или политическа подкрепа на своето движение, идва в Италия под прикритието на някои наши тайни служби. Срещата се провежда в морето, но е твърде вероятно да е била клопка. Ахмед не е имал дори далечни подозрения, че нашата служба играе двойна игра и е в комбина с онези, които в Тунис са искали да го ликвидират. Между другото, съм убеден, че дори Фахрид е бил съгласен да очисти Ахмед. За сестра му — не вярвам.

— Защо се боиш толкова за детето?

— Защото е свидетел. Така както разпозна вуйчо си по телевизията, би могло да разпознае и Фахрид. А той вече е очистил Карима, сигурен съм в това. Убил я е, откарвайки я с колата, която се оказва, че принадлежи на нашите тайни служби.

— Какво ще правим?

— Ти за известно време се спотайвай, Вале. Незабавно ще се погрижа за някаква отклоняваща акция.

— Желая ти късмет.

— И на теб, приятелю.

* * *

Пристигна в полицейското управление, когато вече се свечеряваше. Там беше Фацио, който го чакаше.

— Намерихте ли Франсоа?

— Минахте ли през вкъщи, преди да дойдете тук? — попита го Фацио, вместо да му отговори.

— Не. Идвам директно от Мадзара.

— Комисарю, може ли да отидем в кабинета ви?

След като влязоха, Фацио затвори вратата.

— Комисарю, аз съм ченге. Може би не толкова способно като вас, но все пак ченге. Откъде знаете, че момченцето е избягало?

— Фацио, какво те прихваща? Обади ми се Ливия в Мадзара, а аз ѝ казах да се обърне към теб.

— Вижте, комисарю, фактите обаче са други, защото госпожицата ми обясни, че търси моята помощ, тъй като не знае вие къде се намирате.

— Право в десетката — каза му Монталбано.

— Освен това госпожицата плачеше наистина, това не може да се отрече, но не заради факта че момченцето беше избягало, а по някаква друга причина, която аз не знам. Тогава разбрах какво искате от мен, комисарю, и го направих.

— И какво исках от теб?

— Да вдигна пушилка, врява, шум. Обиколих всички близки къщи, попитах всеки, когото срещнах. Виждали ли сте случайно едно момченце, такова и такова? Никой не го беше виждал, но междуременно всички научиха, че е избягало. Не беше ли това, което искахте от мен?

Монталбано се развълнува. Такова беше сицилианското приятелство — истинско, основано на неказаното, на интуицията: човек няма нужда да моли приятеля си, другият сам разбира и затова отвръща.

— А сега какво трябва да правя?

— Продължавай да вдигаш пушилка. Обади се на карабинерите, на всички полицейски участъци и на полицейските управления, на болниците, на когото прецениш. Направи го полуофициално — само телефонни обаждания, нищо в писмена форма. Опиши детето, покажи се разтревожен.

— Комисарю, сигурни ли сме, че след това няма да го намерят?

— Спокойно, Фацио. В добри ръце е.

* * *

Взе една бланка и написа на машината:

МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА — ГЛАВНА
ДИРЕКЦИЯ „ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ НА МПС“

ЗАРАДИ ВАЖНО РАЗСЛЕДВАНЕ, ОТНАСЯЩО СЕ ДО ОТВЛИЧАНЕ И ВЕРОЯТНО УБИЙСТВО НА ЖЕНА, ОТГОВАРЯЩА НА ИМЕ КАРИМА МУСА, МИ Е НЕОБХОДИМО ДА РАЗБЕРА ИМЕТО НА СОБСТВЕНИК НА МПС, ЧИЙТО НОМЕР Е АМ 237 GW. МОЛЯ ЗА ЛЮБЕЗЕН ОТГОВОР И ЕКСПЕДИТИВНОСТ.

КОМИСАР: САЛВО МОНТАЛБАНО.

Кой знае защо, всеки път, когато трябваше да изпрати факс, го съставяше все едно пише телеграма. Препрочете го. Беше написал дори името на жената, за да направи по-апетитна стръвта. Със сигурност щеше да ги принуди да излязат на открито.

— Гало!

— На вашите заповеди, комисарю.

— Намери номера на факса на „Гражданска регистрация на МПС“ в Рим и им изпрати това веднага.

— Галуцо!

— Заповядайте.

— Какво стана?

— Закарах старицата в Монтелуза. Всичко е наред.

— Слушай, Галу. Събщи на твоя зет, че утре сутринта след погребението на Лапекора трябва да се намира по тия места. Да дойде с оператор.

— Сърдечно благодаря, комисарю.

— Фацио!

— Кажете.

— Напълно ми изскочи от мисълта. Беше ли в дома на госпожа Лапекора?

— Разбира се. Взех от сервиза й с дванайсет чаши едната от тях. Оттатък е. Искате ли да я видите?

— Не ме интересува! Утре ще ти кажа какво трябва да направиш с нея. Сложи я в плик от целофан. А, чакай, Якомуци изпрати ли ножа?

— Да, господине.

Не му се тръгваше от полицейското управление, защото вкъщи го чакаше трудната част, мъката на Ливия. Между другото, ако Ливия отпътува... Набра номера на Аделина.

— Адели? Монгалбано съм. Слушай, утре сутринта госпожата тръгва. Трябва да започна да се възстановявам. Знаеш ли, че днес не съм ял нищо?

Налагаше се да помисли и за прехраната си, нали?

[1] Артистичните имена на едни от най-прославените комици на Италия Антонио де Куртис (1898–1967) и Джузепе де Филипо (1903–1980). — Б.пр. ↑

Ливия седеше на пейката на верандата напълно неподвижна и, изглежда, наблюдаваше морето. Не плачеше, но подутите ѝ и зачервени очи говореха, че беше изплакала всичките си сълзи. Комисарят седна до нея, взе ръката ѝ и я стисна. На Монталбано обаче му се стори, че хваща нещо мъртво, и веднага усети студенината. Пусна я и запали цигара. Искаше Ливия да участва възможно най-малко в цялата тази история, но тя се обърна към него с прям въпрос, над който явно беше разсъждавала.

— Искат да му направят нещо лошо ли?

— Точно лошо — не вярвам. Но да направят така, че да изчезне за известно време, това — да.

— И как?

— Откъде да знам, може би като го вкарат в някое сиропиталище под фалшиво име.

— Защо?

— Защото се е запознал с хора, които не е трябвало да познава.

Взирайки се все така втренчено в морето, Ливия се замисли над последните думи на Монталбано.

— Не разбирам — каза тя.

— Какво?

— Ако тези хора, които Франсоа е видял, са тунизийци, може би нелегални, вие като полиция не бихте ли могли...

— Не са само тунизийци.

Ливия бавно, сякаш го правеше с усилие, се обърна и го погледна.

— Не?

— Не. И няма да ти кажа нито дума повече.

— Искам го.

— Кого?

— Франсоа. Искам го.

— Ама, Ливия...

— Мълчи! Искам го. Никой не може да ми го вземе така, а ти още по-малко от другите. Знаеш ли, през тези часове мислих много... Салво, на колко години си?

Попитан неочаквано, комисарят за момент прояви несигурност.

— Струва ми се, че съм на четирийсет и четири.

— Четирийсет и четири и десет месеца. След два месеца ще навършиш четирийсет и пет. Аз съм на трийсет и три навършени. Даваш ли си сметка?

— Не. За какво?

— Шест години, откакто сме заедно. Понякога си говорим да се оженим, но след това изоставяме темата. И двамата с общо, но мълчаливо съгласие не вземаме решение. Добре сме си и така, а нашата леност, нашият егоизъм винаги вземат връх.

— Леност? Егоизъм? Ама що за думи употребяваш? Имаме обективни трудности, които...

— ... Можеш да си ги завреш отзад — завърши брутално Ливия.

Монталбано замълча смутено. Само веднъж или два пъти за шест години беше чувал Ливия да става вулгарна и винаги беше в тревожни и крайно напрегнати ситуации.

— Извини ме — каза тихо Ливия. — Но понякога не понасям така добре прикритото ти лицемерие. Цинизмът ти е по-истински.

Монталбано продължи мълчаливо да получава и да понася ударите ѝ.

— Не ме разсейвай от това, което искам да ти кажа. Ти си ловък, такъв ти е занаятът. Ще ти задам само един въпрос: кога мислиш, че ще можем да се оженим? Отговори ми ясно.

— Ако зависеше само от мен...

Ливия скочи на крака.

— Стига! Отивам да си лягам, взех две сънотворни, за да спя, самолетът ми излита от Палермо на обяд. Преди това обаче слагам край на разговора ни. Ако изобщо някога се оженим, ще го направим, когато ти си на петдесет години, а аз на трийсет и осем. Твърде стари, за да имаме деца, ще си кажем. Без изобщо да забележим, че някой, Бог или който го замества, вече ни е изпратил детето в подходящия момент.

* * *

Един час преди полунощ се увери, че Ливия спи дълбоко, изключи телефона, събра всички монети, които успя да намери, загаси лампите и излезе. С колата стигна до телефонната кабина на паркинга пред бара в Маринела.

— Николо? Монталбано съм. Две неща. Утре сутринта към обяд изпрати някого с оператор в близост до моето полицейско управление. Ще има новини.

— Благодаря. А другото?

— Другото — имате ли някаква миникамера, съвсем малка, която да не се забелязва и да не вдига шум? Колкото е по-миниатюрна, толкова по-добре.

— Искаш да оставиш на потомците си документ за твоите геройства в леглото ли?

— Ти знаеш ли да използваш тази камера?

— Разбира се.

— Тогава ми я донеси.

— Кога?

— Веднага щом приключиш с информационната емисия в полунощ. Не звъни, когато дойдеш, защото Ливия спи.

* * *

— С господин префекта на Трапани ли говоря? Извинете ме за късния час. Аз съм Корадо Меникели от „Кориере дела сера“. Обаждам се от Милано. Получихме сведение за факт с изключителна важност, но преди да го публикуваме, тъй като пряко ви засяга, бихме искали потвърждение лично от вас.

— Изключителна важност?! Кажете.

— Вярно ли е, или не, че ви е оказан натиск за тунизийски журналист, който да бъде подпомогнат по време на престоя си в Мадзара? Във ваш интерес е, преди да ми отговорите, да помислите.

— Не е нужно да мисля за нищо! — избухна префектът. — За какво говорите?

— Не си ли спомняте? Твърде странно е, тъй като историята се е случила преди не повече от двайсетина дни.

— Историята, за която говорите, никога не се е случвала! Не съм получавал никакъв натиск! Не знам нищо за тунизийски журналисти!

— Господин префект, ние обаче имаме доказателства, че...

— Вие не може да имате доказателства за факт, който не съществува! Дайте ми веднага директора!

Монталбано затвори. Префектът на Трапани беше искрен, но неговият шеф на кабинета — не.

* * *

— Валенте? Монталбано съм. Престорих се на журналист от „Кориере дела сера“ и говорих с префекта на Трапани. Нищо не знае. Играта я е задвижил нашият приятел, комендатор Спадача.

— Откъде се обаждаш?

— Спокойно. Обаждам ти се от телефонна кабина. Сега ще ти кажа какво трябва да направим, разбира се, ако ти си съгласен.

За да му го каже, изхарчи всичките си монети, с изключение на една.

— Мими? Монталбано съм. Спеше ли?

— Не. Танцувах. Що за тъпи въпроси!

— Разсърден ли си ми?

— Ех, да, господине! След ролята, която ме накара да изиграя!

— Аз? Каква роля?

— Да ме изпратиш да взема момченцето. Ливия ме гледаше с омраза, не можех да го откъсна от ръцете ѝ. Буца ми се сви тук, в стомаха.

— Къде отведе Франсоа?

— В Калапиано, при сестра ми.

— Мястото сигурно ли е?

— Много сигурно. Тя и съпругът ѝ имат огромна къща на пет километра от селото, уединено земеделско имение. Сестра ми има две деца, едното на същата възраст като Франсоа, там ще се чувства много добре. Загубих два часа и половина, за да отида, и два часа и половина, за да се върна.

— Уморен ли си?

— Много съм уморен. Утре няма да идвам в полицейското управление.

— Съгласен съм, не идвай на работа, но най-късно към девет часа трябва да си вкъщи, в Маринела.

— Да правя какво?

— Вземи Ливия и я закарай в Палермо на летището.

— Разбира се.

— Как така ти мина умората бе, Мими?

* * *

Ливия спеше неспокойно, като от време на време простенваше. Монталбано затвори вратата на спалнята, седна във фотьойла, пушна телевизора, но намали звука почти до минимум. По „Телевигата“ зетят на Галуцо съобщаваше, че се е получило комюнике от Министерството на външните работи на Тунис във връзка с някои неверни новини за злощастния инцидент с тунизийския моряк, убит на италианския моторен риболовен кораб, който бил навлязъл в териториалните им води. Комюникето опровергаваше чудноватата мълва, според която морякът в действителност не бил моряк, а доста известният журналист Бен Дхахаб. Очевидно се касаеше за съвпадение на имена, а що се отнася до журналиста Бен Дхахаб, той е жив и продължава да си върши работата. Само в столицата Тунис, продължаваше комюникето, има поне двајсетина души с име Бен Дхахаб. Монталбано спря телевизора. Следователно водите се бяха раздвижили и вече се беше намерил някой, който започваше да вдига ръце в знак на оправдание, да пуска димни завеси и да хвърля прах в очите на другите.

* * *

Чу мотора на кола, която приближаваше, а после спря на празното място пред входната врата. Комисарят се затича да отвори. Беше Николо.

— Дойдох колкото е възможно по-бързо — каза, влизайки.

— Благодаря ти.

— Ливия спи ли? — попита журналистът, оглеждайки се наоколо.

— Да. Утре си тръгва за Генуа.

— Много съжалявам, че не мога да си взема довиждане с нея.

— Николо, донесе ли ми миникамерата?

Журналистът извади от джоба си някаква джаджа, голяма колкото четири пакета цигари, подредени два по два.

— Ето я, дръж. Аз отивам да спя.

— А, не. Трябва да я скриеш на място, на което няма да бъде забелязана.

— И как да го направя, след като оттатък е Ливия?

— Николо, вкопчил си се в идеята, че искам да се заснема как правя любов, но камерата трябва да сложиш в тази стая, в която сме сега.

— Каж ми какво искаш да запише.

— Разговор между мен и един човек, седнал точно където си ти.

Николо Дзито се огледа и се усмихна.

— Тази библиотека, пълна с книги, изглежда, нарочно е сложена там.

Взе един стол, постави го до етажерката и се покачи на него. Размести няколко книги, нагласи камерата, слезе, седна на мястото, на което беше преди малко, и погледна нагоре.

— Оттук не се вижда — каза удовлетворено. — Ела да провериш и ти.

Комисарят провери.

— Струва ми се наред.

— Остани там — каза Николо.

Покачи се на стола, засуети се за кратко и пак слезе от него.

— Какво прави сега? — попита Монталбано.

— Заснема те.

— Наистина ли? Не вдига дори и най-малкия шум.

— Казах ти, че е цяло чудо.

Николо си направи труда пак да се покачи и да слезе от стола. Този път държеше камерата в ръката си и започна я показва на Монталбано.

— Гледай, Салво, прави се така: като натиснеш това копче, лентата се превърта. Сега вдигни камерата на нивото на очите си и натисни другото копче. Опитай.

Монталбано изпълни и видя себе си мъничък, седнал, и чу някакъв глас като на микроб. Собствения си, с който питаше: „Какво прави сега?“, а след това и този на Николо, който отговаряше: „Заснема те“.

— Прекрасно — каза комисарят. — Има обаче проблем. Само така ли може да се гледа записът?

— Ама не! — отговори му Николо, изваждайки от джоба си нормална касета, която вътре беше направена по различен начин. — Гледай какво правя аз. Изваждам касетката от видеокамерата, която, както виждаш, е миниатюрна като тази на телефонния секретар, и я вкарвам в тази касета, която е направена с такава цел и става за твоето видео.

— Слушай, но за да я пусна да записва, какво трябва да направя?

— Да натиснеш другото копче.

Като видя лицето на комисаря — повече объркано, отколкото убедено, Николо се изпълни със съмнение.

— Ще можеш ли да я използваш?

— Хайде пък ти! — отвърна обидено Монталбано.

— Ами тогава защо правиш такива физиономии?

— Защото няма да мога да се покача на стола пред някого, когато трябва да запиша, би се изпълнил с подозрения.

— Виж дали стигаш до нея, като се изправиш на пръсти, за да можеш да я пуснеш.

Стигаше я.

— Тогава е просто. Остави някаква книга на масата, след това не принудено я постави на мястото ѝ и междувременно натисни копчето на видеокамерата.

* * *

Скъпа Ливия,

За съжаление, не мога да изчакам събуждането ти, трябва да отида в Монтелуза при началника на полицията. До Палермо ще те придружи Мими, с когото сме се разбрали. Опитай се, колкото ти е възможно, да си ведра и спокойна. Ще ти се обадя тази вечер. Целувам те.

Салво

Който и да е търговски пътник, дори от най-долна класа, със сигурност щеше да се изрази по-добре от него и щеше да има полюбвеобилно въображение. Написа отново бележката, но странно — тя пак се получи като първата. Не можеше нищо повече да направи, защото не беше вярно, че трябва да се види с началника си, а само искаше да се измъкне от сцената на сбогуването. Написаното беше за заблуда, следователно лъжа, но той никога не успяваше да изрича лъжи пред хората, които уважаваше. С дребните измами обаче знаеше как да действа. Как не, разбира се!

* * *

В полицейското управление завари Фацио да го чака разтревожен.

— Комисарю, от половин час се опитвам да ви се обадя вкъщи, но май сте си изключили телефона.

— Какъв е този напор?

— Обади се някакъв, който случайно открил труп на старица. Във Виласета, на улица „Гарибалди“. В същата къща, където причакахме момченцето. Затова ви търсех.

Монталбано се почувства все едно го разтърси електрически ток.

— Торторела и Галуцо вече заминаха. Галуцо се обади току-що, каза да ви предам, че е същата старица, която е придружил до дома ви.

Айша.

Ударът, който Монталбано си нанесе в лицето, не беше толкова силен, че да му изкърти зъбите, но устната му се разкървави.

— Ама какво ви прихваща, комисарю? — попита го изумено Фацио.

Разбира се, Айша също се явяваше свидетел, както и Франсоа, но той беше изострил вниманието си само към момченцето. Лайнар, ето какво беше той. Фацио му подаде салфетка.

— Избършете се.

* * *

Айша изглеждаше като превит вързоп в основата на стълбището към стаята, обитавана някога от Карима.

— Изглежда, е паднала и си е счупила врата — каза доктор Паскуано, който беше повикан от Торторела. — Ще мога да кажа повече едва след аутопсията. А за да накараш да полети старица като тази, е достатъчно само леко побутване.

— А Галуцо къде е? — Монталбано се обърна към Торторела.

— Отиде в Монтелуза да говори с тунизийката, у която мъртвата е била на гости. Трябва да я разпита какво е накарало старицата да се върне тук, дали някой не ѝ се е обаждал.

Докато линейката потегляше, комисарят влезе в къщата на Айша, повдигна камъка близо до огнището, взе спестовната книжка на приносител, издуха прахта от нея и я сложи в джоба си.

* * *

— Комисарю! — Беше Галуцо. Каза, че никой не се е обаждал на Айша. Била се е вторачила в идеята, че трябва да се върне в дома си. Събудила се в ранни зори, взела автобуса и не могла да избегне срещата си със смъртта.

* * *

Като се върна във Вигата, преди да отиде в полицейското управление, мина през кантората на нотариуса Козентино, който му беше симпатичен.

— Кажете, комисарю.

Монталбано извади спестовната книжка и я подаде на нотариуса. Той я отвори, погледна я и след това попита:

— Какъв е проблемът?

Монталбано се забърка в много сложно обяснение, защото искаше някак половинчато да съобщи истината на нотариуса.

— Струва ми се, че разбрах — обобщи нотариусът Козентино, — тези пари принадлежат на госпожа, която предполагате, че е мъртва, следователно неин наследник е непълнолетният ѝ син.

— Правилно.

— Бихте искали тези пари да бъдат сложени под запрещение по някакъв начин и детето да може да ги притежава едва след като навърши пълнолетие.

— Точно така.

— Извинете ме, но защо не задържите спестовната книжка у вас, а когато дойде моментът, вие самият да му я дадете?

— И кой може да каже дали след петнайсет години все още ще съм жив?

— Така е — каза нотариусът. След това продължи: — Нека да направим така, сега си вземете книжката, аз ще проуча казуса и ще се видим след седмица. Може би ще е добре да ги сложите на срочен влог, за да носят лихви тези пари.

— Направете го вие — каза Монталбано, ставайки.

— Вземете си книжката.

— Задръжте я. Възможно е да я загубя.

— Почакайте да ви дам разписка.

— Ама моля ви се!

— Още едно нещо само...

— Кажете, господин нотариус.

— Вижте, необходимо е сигурно потвърждение за смъртта на майката.

От полицейското управление се обади вкъщи. Ливия се приготвяше да тръгва. Сбогува се доста студено с него, поне така му се стори. Не знаеше какво да ѝ каже:

— Мими дойде ли?

— Разбира се. Чака ме в колата.

— Приятен път! Ще ти се обадя довечера.

Трябваше да действа и да не се оставя да бъде повлиян от мъката на Ливия.

— Фацио!

— Заповядайте.

— Отивай в църквата на погребението на Лапекора, което трябва вече да е започнало. Вземи и Гало. На гробището, докато изказват съболезнования на вдовицата, се доближи до нея и ѝ кажи с възможно най-мрачното си изражение: „Госпожо, трябва да ни последвате в полицейското управление“. Ако започне да прави сцени и я обземат капризи, не изпитвай никакви скрупули, качвай я в колата насила. А, още нещо, на гробищата със сигурност ще бъде и синът на Лапекора. В случай че се опита да защити майка си, сложете му белезници.

* * *

МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА — ГЛАВНА
ДИРЕКЦИЯ „ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ НА МПС“
ЗА НУЖДИТЕ НА ТВЪРДЕ ВАЖНО
РАЗСЛЕДВАНЕ ОТНАСЯЩО СЕ ДО УБИЙСТВОТО НА
ДВЕ ТУНИЗИЙКИ ИМЕНА КАРИМА И АЙША МИ Е
АБСОЛЮТНО НЕОБХОДИМО ДА НАУЧА ИМЕТО И
АДРЕСА СОБСТВЕНИК МПС РЕГИСТРАЦИОНЕН
НОМЕР АМ 237 GW СТОП МОЛЯ ЗА ЛЮБЕЗЕН
ОТГОВОР ЕКСПЕДИТИВНОСТ СТОП
ДОЛУПОДПИСАНИЯТ САЛВО МОНТАЛБАНО
ПОЛИЦЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ ВИГАТА ПРОВИНЦИЯ
МОНТЕЛУЗА

В „Гражданска регистрация на МПС“, преди да предадат факса според получените разпореждания на отговорното лице, щяха да му се изсмеят зад гърба, смятайки го за наивник или тъпак заради начина, по който беше оформил молбата си. Отговорното лице обаче, след като разбереше сценария, тоест предизвикателството, скрито в съобщението му, щеше да бъде принудено да направи контраход. Точно както искаше Монталбано.

Кабинетът на Монталбано се намираше на противоположната страна на входа на полицейското управление и въпреки това комисарят чу крясъците, които започнаха да се разнасят, когато пристигна колата на Фацио с вдовицата Лапекора в нея. Журналистите и фотографите бяха един фойтон хора, но към тях, изглежда, се бяха присламчили десетки безделници и любопитни нахалници.

— Госпожо, защо са ви арестували?

— Погледнете насам, госпожо!

— Направете път! Направете път!

След това настъпи относително спокойствие и на вратата му се почука. Беше Фацио.

— Как мина?

— Не оказа голяма съпротива. Разбунтува се, когато видя журналистите.

— А синът й?

— На гробищата имаше някакъв мъж до нея и всички му изказваха съболезнованията си. Стори ми се, че е синът й. Но когато казах на вдовицата, че трябва да дойде с нас, той й обърна гръб и се отдалечи. Затова не може да е бил синът й.

— А всъщност е бил той, Фацио. С твърде нежна душа, за да присъства на ареста на майка си. Ужасен е от идеята, че трябва да плаща съдебните разноски. Покани госпожата да влезе.

— Като крадла! Като крадла се отнасяте с мен! — избухна вдовицата веднага щом се изправи пред комисаря.

Физиономията на Монталбано стана навъсена.

— Отнесли сте се зле с госпожата?!

Като в сценарий Фацио се престори, че е смутен.

— С оглед на това, че ставаше дума за арест...

— Кой изобщо ви е говорил за арест? Заповядайте, госпожо, моля ви за извинение заради неприятното недоразумение. Ще ви отнема само няколко минути, времето, което е необходимо, за да се

протоколират някои ваши отговори. След това се връщате вкъщи и всичко приключва.

Фацио седна пред пишещата машина, а Монталбано се разположи зад бюрото си. Вдовицата, изглежда, малко се беше поуспокоила, но комисарят виждаше как сухожилията ѝ подскачат под кожата като бълхите по някое бездомно куче.

— Госпожо, поправете ме, ако греша. Казахте ми, спомняте ли си, че сутринта, когато е убит вашият съпруг, сте станали от леглото, отишли сте в банята, облекли сте се, взели сте си чантата от трапезарията и сте излезли? Правилно ли го казах?

— Много правилно.

— Не сте забелязали нищо неестествено в дома си?

— Какво трябваше да забележа?

— Например че вратата на кабинета, противно на обичайното, е била затворена.

Беше се опитал да отгатне и успя. Лицето на госпожата, както беше почервенияло, пребледня. Но гласът ѝ остана твърд.

— Струва ми се, че беше отворена, съпругът ми никога не я затваряше.

— Е, не, госпожо. Когато влязох с вас в дома ви на връщане от Фиака, вратата беше затворена. Аз бях този, който я отвори отново.

— Какво значение има дали е била отворена, или затворена?

— Имате право, това е маловажна подробност.

Вдовицата не успя да удържи дългата си въздишка.

— Госпожо, сутринта, когато е убит вашият съпруг, вие сте отпътували за Фиака, за да навестите болната си сестра. Така ли е?

— Така беше.

— Но сте забравили нещо. Затова на кръстопътя при Канатело сте слезли от автобуса и сте изчакали този, който е идвал в обратната посока, за да се върнете във Вигата. Какво бяхте забравили?

Вдовицата се засмя; разбира се, че се беше подготвила за този отговор.

— Онази сутрин не съм слизала в Канатело.

— Госпожо, разполагам със свидетелските показания на двамата шофьори.

— Имат право. Само че това не се случи онази сутрин, а две сутрини преди това. Шофьорите са объркали дните.

Беше хитра и бърза. Тогава се налагаше да прибегне до клопката. Отвори чекмеджето на бюрото си и извади оттам кухненския нож в плика от целофан.

— Това, госпожо, е ножът, с който е убит съпругът ви. Само с един удар в гърба.

Вдовицата не промени изражението си, нито каза нещо.

— Този нож виждали ли сте го някога?

— Ножове като този може да се видят често.

Комисарят бавно пъкна отново ръката си в чекмеджето и извади от него друг целофанов плик, в който имаше чашка.

— Тази позната ли ви е?

— Вие ли сте я взели? Принудихте ме да обърна къщата наопаки, за да я търся!

— Значи, е ваша. Официално я разпознавате.

— Разбира се. И какво ще правите с тази чашка?

— Трябва ми, за да ви изпратя в затвора.

Сред всичките възможни реакции вдовицата избра тази, която по някакъв начин предизвика възхищението на комисаря. Госпожата обърна главата си към Фацио и го попита любезно, сякаш беше на посещение от учтивост:

— Тоя полудя ли?

Фацио с цялата си искреност би искал да ѝ отговори, че според него комисарят е луд по рождение, но не каза нищо, а погледна през прозореца.

— Сега ще ви разкажа как са се развили нещата — каза Монталбано. — И така, онази сутрин будилникът е звъннал, вие сте станали и сте отишли в банята. Но за да стигнете до нея, е трябвало да минете покрай вратата на кабинета и сте видели, че е затворена. В този момент не сте отдали значение на това, но после сте се замислили. И когато сте излезли от банята, сте я отворили. Не вярвам обаче да сте влезли вътре. Останали сте за момент на прага, затворили сте отново вратата, отишли сте в кухнята, взели сте ножа, сложили сте го в чантата си, излезли сте, хванали сте автобуса, слезли сте в Канатело, качили сте се на другия автобус обратно за Вигата, върнали сте се вкъщи, отворили сте вратата, видели сте съпруга си готов да излиза, спорили сте, съпругът ви е отворил вратата на асансьора, който е бил на етаж, тъй като вие току-що сте го били използвали, последвали сте

го, намушкали сте го с ножа, съпругът ви се е обърнал наполовина и е паднал на земята, натиснали сте бутона на асансьора, за да тръгне, слезли сте на партера и сте излезли през входната врата. Никой не ви е видял. Имали сте невероятен късмет.

— И защо е трябвало да го правя? — попита го спокойно госпожата. И добави с невероятна ирония, неприсъща както за мястото, така и за момента: — Само защото съпругът ми е затворил вратата на кабинета си ли?

Монталбано, както си седеше, ѝ се поклони наполовина с възхищение.

— Не, госпожо, заради това, което е имало зад тази затворена врата.

— И какво е имало?

— Карима. Любовницата на вашия съпруг.

— Ама след като вие самият току-що казахте, че не съм влизала в тази стая?

— Не е имало нужда да влизате, защото в носа ви е ударила вълната от парфюм, същия, който Карима обилно е използвала. Казва се *Volupte*. Силен и траен аромат. Вероятно сте го усещали понякога върху пропити с него дрехи на вашия съпруг. Все още се усещаше, но по-леко, разбира се, когато вечерта влязох в кабинета, след като вие се бяхте върнали.

Вдовицата Лапекора замълча, прехвърляйки наум думите на комисаря.

— Ще задоволите ли любопитството ми? — попита го след това.

— Цялото, без никакъв проблем.

— Защо тогава според вас не съм влязла в кабинета и най-напред не съм убила въпросната жена?

— Защото имате мозък, прецизен като швейцарски часовник и бърз като компютър. Щом Карима е видяла, че вратата се отваря, е била нащрек, готова да реагира. Съпругът ви, чувайки виковете, е щял да ви обезоръжи с помощта на Карима. Докато, престорвайки се, че нищо не се е случило, малко по-късно сте могли да го изненадате.

— Какво е вашето обяснение за това, че е убит само моят съпруг?

— Когато сте се върнали, Карима вече не е била там.

— Извинете ме, но тъй като не сте присъствали там, кой ви разказа тази хубава история?

— Вашите отпечатъци върху чашката и ножа.

— Върху ножа — не! — подскочи госпожата.

— Защо върху ножа не?

Госпожата си хапеше устните.

— Чашката е моя, но ножът — не.

— И ножът също е ваш, върху него има ваш отпечатък. При това много ясен.

— Не може да бъде!

Фацио не свалеше очи от своя началник, знаеше, че върху ножа няма никакви отпечатъци, това беше най-деликатният момент от клопката.

— Сигурна сте, че няма отпечатъци, защото сте намушкали съпруга си, носейки все още ръкавиците, които сте си сложили, когато сте се наконтили преди пътуването. Но, вижте, госпожо, снетият отпечатък не е от онази сутрин, а от предишния ден, когато, след като сте използвали ножа, за да почистите рибата, сте го измили и сте го сложили в кухненското чекмедже. В действителност отпечатъкът не е върху дръжката, а върху острието — там, където свършва самата дръжка. Сега ще отидете оттатък с Фацио, за да ви снемат отпечатъците и да ги сравним.

— Беше нещастник — каза госпожа Лапекора — и си заслужаваше смъртта, която го застигна. Довел в дома ми курвата, за да се забавлява в моето легло цял ден, докато съм навън.

— Казвате, че сте реагирали по този начин от ревност?

— А защо не?

— Но нали вече бяхте получили трите анонимни писма? Можели сте да ги изненадате, докато са били в офиса на „Салита Гранет“.

— Аз не правя такива неща. Кръвта се качи в главата ми, когато разбрах, че е довел курвата в дома ми.

— Госпожо, смятам, че кръвта ви се е качила в главата няколко дни преди това.

— И кога?

— Когато сте открили, че съпругът ви е изтеглил голяма сума от банковата си сметка.

И този път комисарят блъфираше. Но се получи добре.

— Двеста милиона лири — каза с яд и отчаяние вдовицата. — Двеста милиона лири за тази твърде голяма курва!

Ето откъде идваха част от парите в спестовната книжка на приносител.

— Ако не направех нещо, за да го спра, онзи беше способен да пропилеет офиса, къщата и банковата си сметка!

— Искате ли да протоколираме, госпожо? Но преди това ми съобщете още нещо: какво каза съпругът ви, когато ви видя да се появявате?

— Каза ми: „Махай се от главата ми, трябва да отида в офиса!“. Може би е имал някакви пререкания с кучката, тя си е тръгнала и той се беше затичал подире ѝ.

* * *

— Господин началник? Монталбано съм. Уведомявам ви, че точно в този момент успях да накарам госпожа Лапекора да направи самопризнания за убийството на съпруга си.

— Поздравления. Защо го е направила?

— Интерес, който иска да прикрие с ревност. Трябва да ви помоля за услуга. Мога ли да свикам кратка пресконференция?

Отговор не последва.

— Господин началник? Попитах ви мога ли да...

— Чух много добре, Монталбано. Но онемях от учудване. Вие искате да свикате пресконференция? Не мога да повярвам!

— Въпреки това е така.

— Добре, направете го. По-късно обаче трябва да ми обясните какво се крие зад всичко това.

* * *

— Потвърждавате ли, че госпожа Лапекора от доста време е знаела за връзката на съпруга си с Карима? — попита зетят на Галуцо в ролята си на кореспондент на „Телевигата“.

— Да. Чрез трите анонимни писма, които съпругът ѝ е бил изпратил.

Не можах да го разбера веднага.

— Вие казвате, че господин Лапекора се е саморазобличил? — попита го смаяно журналистът.

— Да. Защото Карима започнала да го изнудва. Надявал се на реакцията на съпругата си, за да се освободи от ситуацията, в която бил попаднал. Госпожата обаче не се е намесила. Нито дори синът му.

— Извинете, но защо не се е обърнал към закона?

— Защото е мислел, че ще предизвика голям скандал. Докато с помощта на съпругата си се е надявал, че всичко ще си остане, как да кажа, вътре в семейството.

— Къде е сега тази Карима?

— Не знаем. Избягала е със сина си, който е малко дете. Дори една нейна приятелка, разтревожена за изчезването на двамата, майка и син, е помолила „Свободна мрежа“ да покаже в ефир тяхна снимка. Но до ден-днешен никой не се е обадил.

Благодариха му и се разотидоха. Монталбано се усмихна доволно. Първият пъзел беше нареден перфектно, точно според установената схема. Фахрид, Ахмед и самата Айша бяха останали извън нея. С тях, използвайки ги добре, изображението на пъзела щеше да се окаже твърде различно.

* * *

Беше подранил за срещата си с Валенте, затова се отби в ресторанта, в който вече беше хапнал миналия път. Излапа порция пържени миди, панирани в галета, обилна порция спагети с миди без доматен сос и калкан на фурна с риган и карамелизиран лимон. Завърши със суфле от натурален шоколад с портокалов мус. Накрая стана, отиде в кухнята и стисна развълнувано ръката на готвача, без да каже нито дума. В колата на път за кабинета на Валенте пях с пълно гърло. „Гледай как се клатя, гледай как се клатя от този турист...“

* * *

Валенте настани Монталбано в съседната на неговата стая.

— Това сме го правили и друг път — каза той. — Ще оставим вратата полуотворена, а ти с това огледалце, като си го нагласиш, гледай какво се случва в моя кабинет, ако не ти е достатъчно само да слушаш.

— Бъди внимателен, Валенте, защото е въпрос на секунди.

— Остави това на нас.

* * *

Комендатор Спадача влезе в кабинета на Валенте и веднага му пролича, че е изнервен.

— Извинете ме, господин Валенте, но не разбирам. Можете вие да дойдете в префектурата, за да ми спестите времето. Знаете ли колко много работа имам?

— Извинете ме, комендаторе — каза с отблъскваща смиреност Валенте. — Имате пълно право. Веднага ще се намери лек за този проблем, няма да ви задържа повече от пет минути. Само едно просто уточнение.

— Питайте.

— Миналия път ми казахте, че префектът е бил подтикнат по някакъв начин...

Комендаторът вдигна повелително ръка и Валенте изведнъж замлъкна.

— Ако съм казал така, съм сбъркал. Негово Превъзходителство не е в течение. Освен това се отнасяше за някаква глупост, каквито се случват по сто на ден. От министерството в Рим се свързаха с мен, за да не безпокоят Негово Превъзходителство с подобни щуротии.

Беше ясно, че след обаждането на фалшивия журналист от „Кориере дела сера“, префектът беше поискал обяснения от шефа на своя кабинет. Разговорът им трябва да е бил доста динамичен, след като ехото му продължаваше да отеква в силните думи, които комендаторът употребяваше.

— Продължавайте — подтикна го Спадача.

Валенте разпери ръце и сякаш ореол се изписа над главата му:

— Приключих — каза той.

Спадача се удиви, огледа се наоколо, все едно искаше да прецени обстановката, която го заобикаляше.

— Казвате ми, че нямате други въпроси към мен?

— Точно така.

Ударът, който Спадача нанесе на бюрото, беше толкова силен, че дори Монталбано подскочи в съседната стая.

— Това е подигравка и ще трябва да ми дадете обяснения каква е причината за нея! — излезе вбесен.

Монталбано се затича към прозореца с опънати нерви. Видя комендаторът да излиза бързешком през входа, запътвайки се към колата си, чийто шофьор излезе от нея, за да му отвори вратата. Точно в този момент от една полицейска кола, която току-що беше пристигнала, слезе Анджело Престия, хванат веднага под ръка от полицаия. Спадача и капитанът на риболовния кораб се озоваха почти лице в лице. Не си казаха нищо, всеки от тях продължи по пътя си.

Изцвилването от радост, което Монталбано надаваше от време на време, когато нещата му поемаха в правилната посока, ужаси Валенте и той се втурна в съседната стая.

— Какво те прихваща?

— Успяхме! — каза Монталбано.

— Седнете тук — чува да казва полицаят.

Престия беше въведен в кабинета.

Валенте и Монталбано останаха там, където бяха, запалиха си цигари и ги изпушиха, без дума да си продумат, докато в това време капитанът на „Сантопадре“ се печеше на бавен огън.

* * *

Влязоха като буреносни облаци, с лица на изпълнени с горчивина хора. Валенте отиде и седна зад бюрото си, а Монталбано си взе стол и се настани до него.

— Кога ще свърши тази досада? — нападна ги капитанът и не разбра, че с агресивното си поведение разкри на Валенте и Монталбано какви мисли има в главата си; явно беше убеден, че комендатор Спадача е дошъл да потвърди истината в неговите думи. Чувстваше се спокоен, можеше дори да се прави на възмутен.

Върху бюрото лежеше обемиста папка, на която с големи букви беше написано името на Анджело Престия. Обемиста, защото беше препълнена със стари документи и досиета, но това капитанът не знаеше. Валенте я отвори и взе визитната картичка на Спадача.

— Тази ти ни я даде, потвърждаваш ли го?

Преминаването от „вие“ от миналия път към типичното за ченгетата говорене на „ти“ обезпокои Престия.

— Разбира се, че го потвърждавам. Даде ми я комендаторът, като ми каза, че ако имам някакви проблеми след пътуването с тунизиеца, мога да се обърна към него. И аз го направих.

— Грешка — каза хладно, безразлично и без никакво раздражение Монталбано.

— Но щом ми е казал така!

— Разбира се, че ти е казал така, но вместо да се обърнеш към него веднага щом си усетил, че мирише на изгоряло, даде на нас визитната картичка. И така създаде неприятности на този джентълмен.

— Неприятности? Какви неприятности?

— Да бъде замесен в предумишлено убийство, не ти ли се струва голяма и хубава неприятност?

Престия онемя.

— Моят колега Монталбано — намеси се Валенте — ти обяснява защо така се развиха нещата.

— И как са се развили?

— Развили са се така, че ако се беше обърнал директно към Спадача, без да ни даваш визитната му картичка, той щеше да се опита да сложи всичко в ред, без да казва на никого — така, под тезгяха. Ти обаче, дайки ни визитната му картичка, намеси закона. Затова на Спадача не му остана друга алтернатива, освен да отрича всичко.

— Какво?!

— Да, господине. Спадача никога не те е виждал, нито е чувал да се споменава за теб. Направи изявление, което се намира в папката с документите.

— Ама че кучи син! — каза Престия и попита: — Как тогава обясни факта, че разполагам с неговата визитна картичка?

Монталбано избухна в бурен смях.

— И затова също ти скрой шапката — каза му той. — Донесе ни ксерокопие на документа, с който преди десетина дни е известил в

дирекцията на полицията в Трапани, че са му откраднали портфейла, а в него сред другите неща е имало и четири-пет, не си спомня добре, визитни картички.

— Направо те бутна в морето — каза Валенте.

— И водата е доста дълбока — добави Монталбано.

— Колко време ще успееш да се задържиш на повърхността? — преувеличи Валенте.

Под мишниците на Престия се очертаха огромни потни петна. Кабинетът се изпълни с неприятната миризма на мускус и чесън, чийто цвят Монталбано определи като гнило зелено. Престия се хвана за главата и промърмори:

— Натопиха ме! — Продължи да стои известно време в тази поза, след това явно се реши и каза: — Може ли да се видя с адвокат?

— Адвокат?! — каза твърде смаян Валенте.

— Защо искаш адвокат? — попита на свой ред Монталбано.

— Стори ми се, че...

— Сторило ти се е, че какво?

— Че ще те арестуваме ли?

Дуото функционираше до съвършенство.

— Няма ли да ме арестувате?

— Нищо подобно.

— Можеш да си вървиш, ако искаш.

На Престия му трябваха пет минути, за да се реши да отлепи задника си от стола, и след това буквално избяга.

* * *

— Сега какво ще стане? — попита го Валенте, който знаеше, че е предизвикал суматохата.

— Престия ще отиде да досажда на Спадача. Сега те са на ход.

Изражението на Валенте беше разтревожено.

— Какво ти е?

— Не знам... не съм убеден. Боя се да не накарат Престия да замълчи завинаги. Тогавата отговорността ще е изцяло наша.

— Престия вече е излязъл много на преден план. Ако го премахнат, ще е все едно да се подпишат под цялата операция. Не,

убеден съм, че ще го накарат да замълчи, но плащайки му щедро.

— Ще ми обясниш ли нещо?

— Разбира се.

— Защо се забъркваш в тази история?

— А ти защо ме следваш?

— Първата причина е, защото съм ченге като теб, а втората е, че се забавлявам.

— Веднага ще ти отвърна: моята първа причина съвпада с твоята. Втората е, че го правя с цел печалба.

— И какво си мислиш, че ще спечелиш?

— Печалбата е ясно оформена в главата ми. Искаш ли да се обзаложим, че ти също ще спечелиш нещо от това?

* * *

Решен да не се поддава на изкушението, профуча със сто и двайсет километра покрай ресторанта, в който на обяд се беше натъпкал до козирката. След половин километър обаче внезапно промени намерението си и натисна спирачките, предизвиквайки шофьора на колата след него яростно да натисне клаксона. Човекът на волана, докато го изпреварваше, го погледна ядосано и му показа знак, че е рогоносец. Монталбано направи обратен завой, който беше абсолютно забранен в тази отсечка, отиде право в кухнята и попита готвача, без дори да го поздрави:

— Вие как готвите скалните барбуни?

На следващата сутрин точно в осем часа се яви пред началника на полицията, който по навик още в седем беше вече в кабинета си, сред негодуващите и проклинащи чистачки, възпрепятствани от него да си вършат работата.

Монталбано му разказа за самопризнанието на госпожа Лапекора, като му събщи, че злощастният убит човечец, в опита си да избегне трагичния край, беше написал анонимно писмо на съпругата си и подписано писмо на сина си, но те го бяха оставили да се пържи в собственото си масло. Не спомена нито за Фахрид, нито за Муса, тоест за по-големия пъзел. Не искаше началникът на полицията, който беше вече към края на своята кариера, да се окаже замесен в история, която вонеше повече от лайно.

Дотук всичко вървеше добре, не се налагаше да разказва измишльотини на началника си, само пропусна някои неща, съобщавайки му полуистини.

— Защо точно вие поискахте да дадете пресконференция, когато обикновено бягате от журналистите като от чума?

Беше предвидил въпроса му, затова имаше подготвен отговор, който поне отчасти не съдържаше лъжи, а само пропускаше факти.

— Вижте, тази Карима е била необичаен тип проститутка. Не се отдавала само на Лапекора, но и на други като него, всичките до един в напреднала възраст, пенсионери: търговци, учители. Описвайки историята, се опитах да избегна разпространяването на отровни думи и клевети по отношение на горките хорица, които в края на краищата не правеха нищо лошо.

Беше убеден, че обяснението му е приемливо. И наистина началникът му направи само един коментар:

— Вашият морал е твърде странен, Монталбано. — И след това го попита: — Тази Карима наистина ли е изчезнала?

— Точно така изглежда. Когато разбрала, че любовникът ѝ е мъртъв, се втурнала да бяга с детето си, страхувайки се да не бъде

забъркана в убийството му.

— Кажете ми — попита началникът на полицията, — каква е тази история с автомобила?

— Коя?

— Хайде, Монталбано, колата, която впоследствие се оказа, че е собственост на тайните служби. Тези са неприятни хора, нали знаете?

Монталбано се засмя. Беше изпробвал тази усмивка пред огледалото предната вечер, репетира упорито, докато не стана сполучлива. Сега, обратно на това, на което се беше надявал, се получи фалшива и твърде лицемерна. Но ако искаше да държи настрана този благородник, началника си, нищо друго не му оставаше, освен да го заблуди с поредната си измислица.

— Защо се смеете? — попита го изненадано началникът на полицията.

— Повярвайте ми, от неудобство. Човекът, който ми беше дал този номер, ми се обади на следващия ден, за да ми каже, че е сбъркал. Буквите бяха същите, но цифрите не бяха 237, а 837. Много съжалявам, моля да ме извините.

Началникът се взря втренчено право в очите му за известно време, което на комисаря му се стори безкрайно. След това заговори с нисък глас:

— Ако искате да се престоря, че ви вярвам, ще го направя. Но имайте предвид, Монталбано, че това са хора, които не се шегуват. Те са способни на всичко, а когато забъркат някоя каша, прехвърлят вината за нея върху компрометираните си колеги, а такива на практика никога не излизат наяве. Защото винаги, по природа и по структура, службите са тези, които извършват незаконни операции.

Монталбано не знаеше какво да каже. Началникът на полицията смени темата.

— Тази вечер ще дойдете на вечеря у дома. Не искам да чувам извинения. Ще хапнете каквото дал господ. Трябва да ви съобщя на всяка цена две неща. Няма да ви ги кажа тук, в моя кабинет, защото ще придобият бюрократичен оттенък, какъвто не бих желал.

Денят беше хубав, нямаше нито едно облаче, въпреки това Монталбано изпитваше усещането, сякаш нещо се е изпречило пред слънцето, от което изведнъж става студено.

* * *

На бюрото в кабинета му имаше писмо, адресирано до него. Както правеше винаги, се опита да разбере откъде идваше по клеймото, но не успя, защото то беше размазано.

Отвори плика и се зачете:

Комисар Монталбано,

Вие лично не ме познавате, както и аз не знам вие как изглеждате. Казвам се Арканджело Престифилипо и съм съдружник на вашия баща във винарската фирма, която, слава на Господа, работи доста добре и ни носи печалба. Баща ви никога не говори за вас, но аз открих, че в дома си събира всички вестници, в които пише за вас, и дори понякога като види, че се появявате по телевизията, започва да плаче, но се крие да не го видя.

Скъпи комисарю, сърцето ми се свива, защото новината, която ще ви съобщя с това писмо, не е хубава. Откакто госпожа Джулия, втората съпруга на вашия баща, се възнесе на небето, минаха вече четири години, а моят съдружник и приятел вече не е същият. Освен това миналата година започна да се чувства зле, не му стигаше въздух, достатъчно беше да изкачи само едно стъпало и получаваше световъртеж. Не искаше да отиде на лекар, нямаше начин да го накарам. Тогава, възползвайки се от случая, че тук, в селището, беше дошъл синът ми, който работи в Милано и е добър лекар, го заведох в къщата на вашия баща. Синът ми го прегледа и веднага настоя баща ви да бъде приет в болница. Както каза, така и направи, успя да придружи баща ви в болницата, преди да се върне в Милано. След десет дни, през които всяка вечер ходех да го виждам, докторът ми каза, че са направили всички изследвания и вашият баща се е разболял от онази ужасна белодробна болест. И така, баща ви започна да влиза и да излиза от болницата, бяха започнали да го лекуват, от което цялата му коса окапа, но без никакво подобрение. Той

категорично ми забрани да ви съобщя за болестта му, каза ми, че не иска да ви безпокои. Вчера вечерта се консултирах с лекаря и той ми каза, че баща ви е на края на силите си, остава му горе-долу месец живот. Тогава аз, въпреки абсолютната забрана на вашия баща, си помислих, че трябва да ви съобщя как стоят нещата. Баща ви е приет в клиниката „Портичели“ телефонният номер е 341234. Има телефон в стаята си. Но може би ще е по-добре, ако лично дойдете да го видите, правейки се, че не знаете нищо за неговата болест. Моя телефонен номер вече го имате, той е същият като на винарската фирма, в която работя всеки божи ден.

Изпращам ви моите поздрави и съжалявам.

Арканджело Престифилипо

Лекото треперене на ръцете му го затрудни да сложи писмото вътре в плика и след това да го прибере в джоба си. Обзе го дълбока умора, заради което беше принуден да се подпре със затворени очи на облегалката на стола. Дишането му се затрудни, стори му се, че въздухът в стаята се беше изчерпал. Изправи се с мъка и влезе в кабинета на Ауджело.

— Какво става? — попита го Мими веднага щом го погледна в лицето.

— Нищо. Слушай, имам работа, всъщност имам нужда да остана малко на спокойствие и насаме.

— Мога ли да ти бъда полезен с нещо?

— Да. Заеми се с всичко. Ще се видим утре. Не им казвай да ме търсят вкъщи.

Мина през дюкяна за леблебия и семки, купи си голяма кесия и започна разходката си по кея. През главата му преминаваха хиляди мисли, но не успяваше да спре нито една от тях. Стигна до фара, но не спря. Точно под него имаше голяма зеленясала и хлъзгава скала. Успя да се покачи на нея, рискувайки при всяка стъпка да падне в морето, седна отгоре ѝ с кесията в ръка. Но не я отвори, усещаше нещо като вълна, която извираше някъде от тялото му и се издигаше към гърдите му, а оттам се покачваше към гърлото му, образувайки буца, която го

задушаваше и му пречеше да си поеме въздух. Имаше нужда да заплаче, но не успяваше. После в хаоса от мисли, които прекосяваха мозъка му, няколко думи някак дръзко се проявиха в съзнанието му до такава степен, че да състави стих с тях:

— Баща, който умира всеки ден по малко...

Какво беше това? Поезия? И от кого? Кога я беше прочел? Повтори стиха полугласно:

— Баща, който умира всеки ден по малко...

И най-накрая от гърлото му, до този момент, кой знае защо, затворено, излезе вик, но не толкова вик, колкото силното стенание на ранено животно, което незабавно беше последвано от неудържимите и освобождаващи го сълзи.

* * *

Когато преди година го бяха ранили при престрелка и се намираше в болницата, Ливия му беше съобщила, че баща му се обажда всеки ден. Само веднъж беше дошъл лично да го посети, още докато беше в болнични. Значи, вече е бил болен. На Монталбано му се беше сторило, че баща му само леко е отслабнал и толкова. Всъщност беше по-елегантен от обичайното, въпреки че винаги беше държал да се облича добре. Тогава беше попитал сина си дали има нужда от нещо. „Аз имам възможност“ — беше му казал.

Кога ли беше дошло мълчаливото отдалечаване между него и баща му? Монталбано не можеше да отрече, че той беше грижлив и любящ родител. Беше направил всичко, за да може загубата на майка му да му тежи колкото е възможно по-малко. Малкото — за щастие — пъти, в които като юноша се беше разболявал, баща му не беше отивал на работа, за да не го оставя сам. Какво тогава не беше проработило както трябва? Може би между двамата е имало пълна липса на общуване, не успяваха никога да намерят точните думи, за да изразят взаимно чувствата си. Много пъти като дете Монталбано си беше мислил: „Баща ми е затворен човек“. А вероятно, но го разбираше едва сега, седнал на върха на морската скала, баща му е мислил същото за него. Беше показал голямата си душевна деликатност, защото беше изчакал синът му да завърши висшето си образование и да спечели

конкурса, за да се ожени повторно. Но когато баща му беше отвел в дома им новата си съпруга, Монталбано беше останал безразсъдно обиден. Между двамата се беше издигнала стена, вярно — от стъкло, но все пак стена. И така, техните срещи прогресивно бяха намалели до един или два пъти в годината. Баща му обикновено носеше каса с вина, произведени в неговата винарна, оставаше половин ден и си тръгваше. Монталбано намираще виното му за отлично и го раздаваше и на приятели, като им казваше, че го е произвел баща му. Но на него, на баща си, беше ли казвал някога, че виното му е отлично? Разрови се в паметта си: никога. Така както и баща му събираше вестниците, които пишеха за него, или му избликваха сълзи, когато го виждаше по телевизията. Но никога не го беше поздравил за негово разследване, завършило с успех.

* * *

Остана върху морската скала повече от два часа и когато се изправи, за да се върне в градчето, беше взел своето решение. Нямахше да отиде да види баща си. Виждайки го, щеше със сигурност да разбере сериозността на болестта му и щеше да стане още по-зле. Всъщност той не знаеше дали баща му би желал неговото присъствие. Освен това умиращите плашеха и изпълваха с ужас Монталбано. Не беше сигурен дали ще може да понесе ужаса и уплахата да види как баща му умира, щеше да избяга на ръба на колабирането.

* * *

Пристигна в Маринела, чувствайки все още пронизителната и тежка умора в себе си. Съблече се, сложи си банския и влезе в морето. Плува, докато не започнаха да му се схващат краката. Върна се в дома си, но си даде сметка, че не е в състояние да отиде на вечеря у началника си.

— Ало? Монталбано съм. Съжалявам, но...

— Не можете да дойдете ли?

— Не, много съжалявам.

— Работа?

Защо да не му каже истината?

— Не, господин началник. Получих писмо, което се отнася за баща ми. Написали са ми, че е на смъртно легло.

Началникът на дирекцията на полицията в Монтелуза отначало не каза нищо, но комисарят ясно чу дълбоката му въздишка.

— Слушайте, Монталбано, ако искате да отидете да го видите, даже за по-дълъг период от време, отивайте, не се безпокойте, аз ще намеря начин временно да ви намеря заместник.

— Не, няма да отида. Благодаря ви.

Дори и този път началникът му не каза нищо. Разбира се, думите на комисаря трябва да го бяха поразили, но тъй като беше човек с традиционно възпитание, не се върна към темата.

— Монталбано, объркан съм.

— Моля ви, не се чувствайте така заради мен.

— Спомняте ли си, че на вечеря трябваше да ви кажа две неща?

— Разбира се.

— Ще ви ги съобщя по телефона, въпреки че този начин ме смущава. А може би не е и най-подходящият момент, но се опасявам, че може да го научите от другите, знам ли, от вестниците... Вие, естествено, не сте в течение, но почти от година бях пуснал рапорт за пенсиониране.

— О, боже, не ми го казвайте...

— Да, потвърдиха ми го.

— Ама защо искате да си тръгнете?

— Защото не съм вече в хармония със света и защото се чувствам уморен. Аз наричам играта със залагания за футболните мачове „Спорт Италия“.

Комисарят не го разбра.

— Извинете ме, но не схванах.

— Вие как я наричате?

— Тото Калчо.

— Виждате ли? Ето разликата. Преди известно време един журналист обвини Монтанели^[1], че е остарял, и като доказателство за това посочи, че Монтанели все още наричал залаганията „Спорт Италия“, както преди трийсет години.

— Ама това нищо не означава! Това е само някаква шега!

— Означава, Монталбано, означава. Означава несъзнателно да си се закотвил в миналото, да не искаш да видиш или направо да отхвърляш определени промени. Освен това ми оставаше само още година, за да изляза в пенсия. В Ла Специя все още си стои къщата от моите родители, започнал съм да я ремонтирам. Ако имате желание, когато ходите да се виждате с госпожица Ливия, може да отскочите и до нас.

— И кога ще...

— Ще си тръгна ли? Какъв ден е днес?

— Дванайсети май.

— Официално ще напусна длъжността на десети август — прокашля се и комисарят разбра, че сега идваше ред на второто нещо, което може би беше по-трудно за казване. — Относно другия проблем... — беше ясно, че се колебае.

Монталбано го подпомогна:

— По-лошо от това, което току-що ми казахте, надали ще има.

— Отнася се за вашето повишение.

— Не!

— Изслушайте ме, Монталбано. Вашата позиция не може повече да бъде отстоявана. Вземете предвид и това, че след като получих разрешение за пенсиониране, как да кажа, няма да имам вече същото влияние и тежест. Трябва да ви предложа и няма да има препятствия!

— Ще бъда ли преместен?

— Деветдесет и девет на сто. Бъдете сигурен, че ако не ви предложа за повишение с всичките успехи, които сте постигнали, този факт може да бъде изтълкуван и лошо от министерството и може така или иначе да ви преместят, при това, без да сте повишен. Увеличението на заплатата няма ли да ви дойде добре?

Мозъкът на комисаря работеше с пълна пара, направо пушеше, за да намери някакво възможно разрешение. Прозря едно и рискува:

— Но ако от този момент нататък не арестувам никого?

— Не ви разбирам.

— Казвам: ако започна да се преструвам, че не разкривам нищо, ако не разследвам както би трябвало, ако се изпусна...

— Глупости, изпускате се да говорите идиотщини. Не разбирам защо, но всеки път, когато ви говоря за повишение, изведнъж давате на заден ход и започвате да разсъждавате като дете.

* * *

Прекара още час в мотаене из дома си, постави книгите по местата им, почисти прахта от стъклата, покриващи петте гравюри, които притежаваше — нещо, което Аделина никога не правеше. Не пусна телевизора. Погледна часовника, беше станало почти десет вечерта. Качи се в колата и отиде в Монтелуза. В трите кина прожектираха „Сродства по избор“ на Братя Тавиани, „Открадната красота“ на Бертолучи и един филм с Гуфи^[2]. Не се поколеба дори за миг и избра анимационния филм. Залата беше празна. Върна се назад към този, който му беше скъсал билета.

— Ама вътре няма никой?

— Вие нали сте там. Какво искате, компания ли? Късно е, в този час децата са легнали да спят. Останали сте само вие буден.

Толкова се забавлява, че по едно време се усети, че се смее сам в празната зала.

* * *

Помисли си, че идва момент, в който забелязваш, че животът ти се е променил. Започваш да се питаш кога ли е станало. И не намиращ отговор дали недоловимите факти са се натрупали до такава степен, че са станали причина за обрата. Или пък тези, които ясно са се откроявали, но не си оценил нито възможностите, които са открили, нито последствията, които са донесли. Колкото и да се питаш и да се разпитваш, няма да съумееш да намериш отговора на онова „кога“. Като че ли изобщо имаше някакво значение! Ама не — той, Монталбано, на този въпрос вече можеше да отговори съвсем точно: денят, в който се бе променил животът му, е точно дванайсети май.

До входната врата на къщата му Монталбано беше накарал да сложат малка лампа, която се запалваше автоматично с настъпването на нощта. На фона на нейната светлина, докато се движеше по междуградското шосе, видя колата, спряна на равното място пред

къщата му. Отби по тясната уличка, която водеше към къщата, и паркира на няколко сантиметра от другия автомобил. Оказа се, както очакваше, беемве, сив металик. Номерът му беше АМ 237 GW. В него обаче не се виждаше никой, вероятно човекът, който го беше докарал, се прикриваше наоколо. Монталбано реши, че е по-добре да се престори на безразличен. Слезе от колата, подсвирквайки си, затвори я и едва тогава видя човека, който го чакаше. Не го беше забелязал преди това, защото стоеше прав от другата страна на автомобила, но беше с толкова нисък ръст, че не се подаваше дори над покрива му. Беше нещо като джудже или малко по-висок. Добре облечен, със златни очила.

— Накарайте ме да ви чакам — каза човечето, пристъпвайки напред.

Монталбано, с ключове в ръката, тръгна към входната врата. Полуджуджето се изпречи пред него, размахвайки пред очите му някаква карта.

— Ето документите ми — каза то.

Комисарят отмести ръчицата, която държеше картата, отвори вратата и влезе. Другият го последва.

— Аз съм полковник Лоенгрин Пера — каза статуетката.

Комисарят изведнъж спря, все едно бяха опрели оръжие между лопатките му. Обърна се бавно и изгледа полковника. Родителите му трябва да му бяха дали това име, за да го обезщетят по някакъв начин заради ръста и фамилията му^[3]. Монталбано остана очарован от обувчиците на полковника, със сигурност му се налагаше да си ги прави по поръчка, защото не влизаха дори в мерките за обувки тип „юношески“, както ги наричаха обуцарите. Въпреки това го бяха записали за военна служба, следователно дори и едва-едва трябваше да има необходимата височина. Но очите му зад очилата бяха жизнени, пронизателни и опасни. Монталбано се убеди, че пред него стоеше мозъкът на операция „Муса“. Отиде в кухнята, все така следван от полковника, сложи да си подгрее барбуните със сос, които Аделина му беше приготвила, и започна да подрежда масата, без изобщо да отвори уста. Върху масата имаше някаква книга от седемстотин страници, която беше купил от една сергия и никога не беше отварял, но го беше провокирало заглавието ѝ — „Метафизика на частичното съществуване“^[4]. Взе я, изправи се на пръсти, прибра я в библиотеката

и натисна бутона на видеокамерата. Полковник Лоенгрин Пера сякаш се подчини на сигнал за снимане на дубъл и седна на правилния стол.

[1] Индро Монтанели (1909–2001) — италиански журналист, есеист и автор на комедии. — Б.пр. ↑

[2] Прочут анимационен герой на Уолт Дисни. — Б.р. ↑

[3] На италиански език „пера“ означава круша. — Б.пр. ↑

[4] Автор Кармело Отавиано (1906–1980) — италиански философ и академик. — Б.пр. ↑

Монталбано отдели повече от половин час, за да си изяде барбуните — било защото искаше да им се наслади, тъй като те го заслужаваха, било за да създаде впечатление у полковника, че за това, което би могъл да му каже, не му пука изобщо, ама изобщо. Не му предложи дори чаша вино, държеше се, все едно бе сам, и дори веднъж звучно се оригна. От своя страна Лоенгрин Пера, след като седна, повече не помръдна, като се ограничи да се взира в комисаря със змийските си очички. Едва след като Монталбано си изпи чашката с кафе, полковникът започна да говори:

— Със сигурност сте разбрали защо съм дошъл при вас.

Комисарят стана, отиде в кухнята, остави чашката в мивката и се върна.

— Играя с открити карти — продължи тогава полковникът, — може би с вас това е най-добрият начин. Затова поисках да използвам тази кола, за която вие цели два пъти правихте запитване, за да узнаете данните на собственика ѝ — извади от джоба си два листа, в които Монталбано разпозна факсовете, които беше изпратил на служба „Гражданска регистрация на МПС“. — Само че вече знаехте чия собственост е тази кола, защото със сигурност началникът на полицията вероятно ви е бил казал, че това е засекретен номер. И така, след като въпреки всичко сте изпратили тези факсове, те трябва да означават повече от обикновено запитване за информация, колкото и непредпазливо да е то. Затова се убедих, поправете ме, ако греша, че желаете по някакви ваши съображения ние да излезем на светло. И ето ме тук, задоволихме желанието ви.

— Ще ми позволите ли за миг? — попита го Монталбано и без да дочака отговора му, се надигна, излезе, отиде в кухнята и се върна с купа, в която имаше огромно количество замразен сладолед „Сицилианска касата“^[1].

Полковникът се приготви с олимпийско спокойствие да го изчака да си изяде и сладоледа.

— Продължавайте нататък — каза му любезно комисарят. — Така не мога да го ям, трябва да го изчакам малко да се разтопи.

— Преди да продължа нататък — подхвана отново полковникът, който очевидно имаше здрави нерви, — ми позволете едно уточнение. Във вашия повторен факс намекувате за убийството на жена на име Айша. Ние нямаме нищо общо с тази смърт. Касае се само за нещастен случай. Ако се налагаше да я елиминираме, щяхме да го направим веднага.

— Не се и съмнявам. Много добре го бях разбрал.

— Тогава защо във вашия факс сте написали нещо различно?

— За да извадя коза.

— Така е. Чели ли сте записките и изказванията на Мусолини?

— Не са сред моите предпочитани четива.

— В една от последните си записки Мусолини твърди, че с народа трябва се отнасяш както с магарето — с тояга и с морков.

— Мусолини както винаги е оригинален! Знаете ли какво?

— Кажете.

— Същото изречение казваше и дядо ми, който беше недодялан човек, селянин, но той, тъй като не беше Мусолини, се позоваваше само на магарето.

— Мога ли да продължа в този преносен смисъл?

— Разбира се!

— Факсовете ви, успехът ви да убедите колегата си Валенте от Мадзара да разпита капитана на риболовния кораб и шефа на кабинета на префекта, както и други факти бяха вашите удари с пръчката, за да ни изкарате от бърлогата.

— А морковът къде е?

— Съдържа се в изявленията ви по време на пресконференцията след ареста на госпожа Лапекора за убийството на съпруга ѝ. Да, там със сигурност можехте да ни въвлечете насила, но не пожелахте да го направите и старателно ограничихте това престъпление в границите на ревността и алчността. Но този морков беше заплашителен, той казваше...

— Полковник, съветвам ви да оставите метафорите, стигнахме до говорещия морков.

— Съгласен съм. С тази пресконференция искахте да ни накарате да разберем, че разполагате и с други факти, които за момента не

желаете да извадите на показ. Така ли е?

Комисарят протегна лъжицата си към сладоледа, напълни я и я поднесе към устата си.

— Все още е твърд — съобщи на Лоенгрин Пера.

— Отчайващ човек сте — уточни полковникът, но продължи, — така или иначе, за да свалим картите на масата, искате ли да ми разкажете всичко, което знаете за този случай?

— Какъв случай?

— Убийството на Ахмед Муса.

Беше успял да го накара да каже открито това име, надлежно регистрирано върху лентата на видеокамерата.

— Не.

— И защо?

— Защото обожавам да слушам гласа ви.

— Може ли да ми дадете чаша вода?

Привидно Лоенгрин Пера беше съвършено спокоен и владеещ се, но, разбира се, вътрешно се приближаваше до точката на кипене. Въпросът за водата беше ясен сигнал за това.

— Идете да си налеете в кухнята.

Докато полковникът се занимаваше с чашата и чешмата, Монталбано, който виждаше гърба му, забеляза издутината под сакото му на височината на десния седалищен мускул. Възможно ли е джуджето да беше въоръжено с пистолет, два пъти по-голям от него? Реши да остане нащрек и приближи до себе си много наточения нож, който му служеше да си реже хляб.

— Ще бъда кратък и ясен — направи въведение Лоенгрин Пера, като седна и избърса устата си с малка извезана кърпичка като пощенска марка. — Преди малко повече от две години нашите колеги от Тунис ни предложиха да им сътрудничим в деликатна операция, целяща неутрализирането на опасен терорист, чието име вие току-що ме накарахте да повторя.

— Простете — каза Монталбано, — но аз имам беден речник. Под „неутрализиране“ имате предвид физическото му унищожаване ли?

— Наречете го както искате. Консултирахме се, разбира се, с нашите началници и ни беше заповядано да не им сътрудничим. Но

няма и месец след това се оказахме в твърде неприятна ситуация — наложи се да поискаме помощ от нашите тунизийски приятели!

— Какво съвпадение! — възкликна Монталбано.

— Така е. Без да го обсъждат, те се отзоваха на поисканата помощ и така се оказа, че ние имаме морален дълг към тях...

— Не! — извика Монталбано.

Лоенгрин Пера подскочи.

— Какво има?

— Казахте „морален“ — каза Монталбано.

— Както желаете, тогава да го наречем само дълг, без прилагателни, така устройва ли ви? Извинете ме, но преди да продължа, трябва да проведе един телефонен разговор, за малко щях да забравя.

— Моля — каза комисарят, посочвайки му телефона.

— Благодаря ви, но имам мобилен.

Лоенгрин Пера не беше въоръжен, издутината под сакото на задника му се получаваше от телефонния апарат. Набра номера така, че Монталбано да не може да го види:

— Ало? Пера се обажда. Всичко е наред, говорим си. — Загаси мобилния си телефон и го остави на масата. — Нашите колеги от Тунис бяха открили, че от години любимата сестра на Ахмед, Карима, живее в Сицилия и заради естеството на работата си има голям кръг от познати.

— Голям — не — поправи го Монталбано, — подбран — да. Беше уважавана курва, вдъхваща доверие.

— Дясната ръка на Ахмед — Фахрид, предложи на своя шеф да отвори оперативна база в Сицилия, използвайки именно Карима. Ахмед имаше голямо доверие на Фахрид, като изобщо не подозираше, че неговата дясна ръка е купен от тунизийските тайни служби. Подпомогнат дискретно от нас, Фахрид дойде и осъществи контакт с Карима, която след прецизен подбор на клиентите си избра Лапекора. Може би със заплахата, че ще разкрие връзката им на съпругата му, Карима принуди Лапекора да възобнови дейността на старата си фирма за внос-износ, която се оказа отлично прикритие. Фахрид можеше да комуникира с Ахмед, пишейки шифровани търговски писма на някаква измислена компания в Тунис. Между другото, вие казахте на

пресконференцията, че Лапекора е написал анонимните писма на съпругата си, за да саморазобличи любовната си история. Защо?

— Защото е бил подушил, че има нещо съмнително в тази история.

— Мислите ли, че е подозирал каква е истината?

— Как не! Най-много да си е помислил за трафик на наркотици. Ако беше открил, че се намира в центъра на международна интрига, щеше да умре на място.

— Аз съм на същото мнение. За известно време нашата задача беше да обуздаваме тунизийското нетърпение, но искахме да сме сигурни, че след като веднъж стръвта е във водата, рибата ще я захапе.

— Извинете ме, но кой е бил младият блондин, който понякога се е движел с Фахрид?

Полковникът го погледна с възхищение:

— И това ли знаете? Един от нашите хора, който от време на време отиваше да провери как се развиват нещата.

— И щом е бил там, е чукал и Карима.

— Това са неща, които се случват. Най-накрая Фахрид убеди Ахмед да дойде в Италия, подтиквайки го да прозре възможността за спазаряване на голям товар с оръжия. Все така чрез нашето невидимо покровителство Ахмед Муса пристигна в Мадзара, следвайки инструкциите на Фахрид. Капитанът на риболовния кораб, под натиска на шефа на кабинета на префекта, склони да качи Ахмед на борда си, тъй като срещата между него и въображаемия трафикант на оръжие трябваше да се осъществи в морето. Ахмед Муса попадна в мрежата без никакви съмнения от негова страна, дори си запали цигара, както му беше казано да направи, за да може да бъде разпознат по-добре. Комендатор Спадача обаче, шефът на кабинета на префекта, беше направил голяма грешка.

— Не е предупредил капитана, че не става дума за нелегална среща, а за засада — каза Монталбано.

— Може и така да се каже. Капитанът, както му беше наредено да направи, изхвърля във водата документите на Ахмед и си разделя с екипажа седемдесетте милиона лири, които той е имал в джоба си. След това, вместо да се върне в Мадзара, променя курса, защото се страхува от нас.

— Тоест?

— Вижте, ние бяхме отдалечили нашите катери от мястото на действието и капитанът го знаеше. Помислил си е обаче, че ако нещата продължават така, е възможно по пътя на връщане да се натъкне на нещо като някоя торпила, мина или на самия катер, който, потапяйки го, ще направи така, че следите от операцията да изчезнат. Затова пристига във Вигата, като предизвиква обърканата ситуация.

— Правилно ли е видял нещата?

— В какъв смисъл?

— Имало ли е някого или нещо, което да причаква риболовния кораб?

— Хайде, Монталбано! Щяхме да направим безполезна касапница.

— Вие правите само полезни касапници, нали? И как мислите да спечелите мълчанието на екипажа?

— С тоягата и моркова, ако трябва да цитирам отново автора, който не е сред предпочитаните от вас. При всички положения онова, което трябваше да кажа, го казах.

— А, не — каза Монталбано.

— Какво означава „не“?

— Означава, че не е всичко. Вие ловко ме изведохте в открито море, но аз не съм забравил за тези, които са останали на сушата. Например Фахрид. Чрез някой свой информатор разбира, че Ахмед е бил убит, но риболовният кораб, необяснимо за него, е акостирал във Вигата. Това го разтревожава. При всички положения трябва да пристъпи към втората част от задачата, която му е възложена. Тоест да неутрализира, както вие казвате, Лапекора. Когато пристига обаче на входната врата на жилищната сграда, където живее Лапекора, открива с удивление и тревога, че някой друг го е изпреварил. Тогава се е изплашил.

— Моля?

— Изплашва се и вече не знае къде се намира. По същия начин както капитана на риболовния кораб започва да се бои, че зад цялата тази работа стоите вие. Според него сте започнали да премахвате всички онези, които по един или друг начин са замесени в случая. Може би за миг дори го обзема съмнението, че Карима е очистила Лапекора. Не знам дали сте наясно, но Карима по заповед на Фахрид е принудила Лапекора да я скрие в къщата си, защото той не е искал в

тези решителни часове Лапекора да измъдри някое остроумие. Фахрид обаче не е знаел, че Карима, след като е приключила със задачата си, се е върнала у дома. При всички случаи по някое време онази сутрин Фахрид се е срещнал с Карима и двамата, изглежда, са имали жестока разправия, по време на която той ѝ е разкрил за убийството на брат ѝ. Карима се е опитала да избяга. Не е успяла и е убита. Впрочем така или иначе тя е трябвало да бъде убита, когато всичко се е забравело след известно време.

— Както предчувствах — каза Лоенгрин Пера, — разбрали сте всичко. Сега ви моля да размислите, защото и вие като мен сте верен и предан слуга на нашата държава. И така...

— Заврете си я отзад — каза тихо Монталбано.

— Не разбрах.

— Повтарям: нашата обща държава си я напъхайте в задника. Аз и вие имаме диаметрално противоположни идеи за това какво означава да бъдеш слуга на държавата. На практика служим на две различни държави. Затова, моля, не приравнявайте вашата работа с моята.

— Монталбано, сега започвате да се правите на Дон Кихот ли? Всяка общност има нужда и от хора, които да мият тоалетните. Това обаче не означава, че който мие нужниците, не принадлежи на общността.

Монталбано чувстваше, че ядът му се засилва, само още една дума в повече и тя със сигурност щеше да се окаже погрешна. Протегна ръката си, приближи чинията със сладоледа и започна да го яде. Лоенгрин Пера вече беше свикнал с това и когато Монталбано започна да вкухва от сладоледа, повече не отвори уста.

— Карима е била убита, потвърждавате ли го? — попита го Монталбано след няколкото пълни лъжици.

— За съжаление, да. Фахрид се е уплашил, че...

— Не ме засяга защо. Засяга ме само, че е била убита с благословията на един верен слуга на държавата като вас. Вие как наричате този специфичен казус — неутрализация или убийство?

— Монталбано, не може да се мери с аршина на общия морал...

— Полковник, вече ви предупредих в мое присъствие да не използвате думата морал.

— Искях да кажа, че в някои случаи държавните съображения...

— Достатъчно — каза Монталбано, който беше излапал сладоледа си след няколко гневни гребвания с лъжицата.

След това изведнъж се удари по челото:

— Ама колко е часът?

Полковникът погледна малкия си скъп ръчен часовник, който изглеждаше като детска играчка.

— Станало е два часът.

— Как така Фацио все още не е дошъл? — запита се Монталбано, правейки се на разтревожен. И добави: — Трябва да се обадя по телефона. — Стана, отиде при телефона, който беше на писалището, на два метра разстояние, и заговори на висок глас, така че Лоенгрин Пера да чуе всичко.

— Ало, Фацио? Монталбано съм.

Фацио се затрудни да му отговори, защото беше сънен.

— Комисарю, какво става?

— Ама как, забрави ли за онзи арест?

— Какъв арест? — попита го Фацио в пълно неведение.

— Ареста на Симоне Филеча.

Симоне Филеча беше арестуван точно от Фацио предния ден. В действителност обаче Фацио веднага го разбра:

— Какво трябва да направя?

— Ела до вкъщи, за да ме вземеш с колата, и отиваме да го арестуваме.

— Моята кола ли да взема?

— Не, по-добре една от нашите.

— Идвам веднага.

— Почакай. — Комисарят покри с едната си ръка слушалката и се обърна към полковника: — Още колко имаме?

— Зависи от вас — каза Лоенгрин Пера.

— Да кажем, че трябва да дойдеш при мен след около двацет минути — каза комисарят на Фацио, — но не преди това. Трябва да приключа разговора си с един приятел — прекъсна връзката и седна.

Полковникът се усмихна.

— След като имаме толкова малко време, тогава направо ми кажете каква ви е цената. И не се обиждайте за израза.

— Струвам малко, много малко — каза Монталбано.

— Слушам ви.

— Само две неща. Искам до седмица да бъде намерен трупът на Карима, но по такъв начин, че безпроблемно да може да бъде идентифициран.

Удар с боздуган по главата щеше да предизвика по-малък ефект за Лоенгрин Пера. Отвори и затвори устичката си, улови с ръчиците си ръба на масата, все едно се страхуваше, че ще падне от стола.

— Защо? — успя да произнесе той с гласа на копринена буба.

— Това си е моя работа — беше непоколебимият и кратък отговор.

Полковникът поклати главица наляво-надясно, а след това обратно, изглеждаше като кукла на пружина.

— Не е възможно.

— Защо?

— Не знаем къде е... погребана.

— И кой го знае?

— Фахрид.

— Фахрид неутрализиран ли е? Знаете ли, че тази дума ми хареса?

— Не, но се върна в Тунис.

— Тогава няма проблем. Влезте във връзка с другарчетата си от Тунис.

— Не — каза решително джуджето. — Играта вече приключи. Нямаме никаква полза да я започваме отново само заради намирането на някакъв труп. Не, не е възможно. Поискайте каквото желаете, но това не може да ви го дадем. А и не виждам смисъл в това.

— Търпение — каза Монталбано и се изправи.

Машинално и Лоенгрин Пера се изправи, но не беше от този тип хора, които лесно се предават.

— Така, само от любопитство, искате ли да ми кажете вашето второ искане?

— Разбира се. Началникът на полицията във Вигата е внесъл предложение за моето повишение като заместник-началник...

— Няма да имаме никаква трудност да накараме когото трябва да бъде прието — каза с облекчение полковникът.

— А да ги накарате да го отхвърлят?

Монталбано чу ясно шума в света на Лоенгрин Пера, който се чупеше и падаше на парчета върху него, и видя, че полковникът се

беше прегърбил като човек, който искаше да се отдалечи от внезапна експлозия.

— Вие сте напълно луд! — промърмори полковникът, искрено уплашен.

— Сега ли го забелязахте?

— Слушайте, правете каквото ви е угодно, но аз абсолютно не мога да се съглася с вашето искане да бъде намерен трупът.

— Искате ли да видим как е станал записът? — попита го вежливо Монталбано.

— Какъв запис? — попита смаяно Лоенгрин Пера.

Монталбано отиде към етажерката с книги, надигна се на пръсти, взе видеокамерата и я показа на полковника.

— О, боже! — каза онзи, рухвайки върху един стол, и целият се изпоти. — Монталбано, във ваш интерес е, заклевам ви...

Но змия беше и като змия се държа. Докато изглеждаше, че умолява комисаря да не прави глупости, ръката му бавно се беше преместила и сега се намираше близо до мобилния му телефон. Осъзнаващ факта, че сам не би могъл да се справи, искаше да се обади за подкрепление. Монталбано го остави да се доближи на сантиметър от джиесема си, след това скочи. С едната си ръка направи така, че телефонът да изхвърчи от масата, а с другата удари жестоко в лицето полковника. Лоенгрин Пера полетя през цялата стая, удари гърба си в противоположната стена и се свлече на пода. Монталбано се приближи бавно и както беше видял да правят в някакъв филм за нацисти, смачка с тока на обувката си падналите очилца на полковника.

[1] Сладолед, чиито съставки са същите като тези на сладкиша касата. — Б.пр. ↑

Щом бе стигнал до края на една работа, добре щеше да направи да я завърши, затова започна яростно да тъпче с пети мобилния телефон, докато го счупи на две.

Останалата част от работата я довърши с чука, който стоеше в чекмеджето с инструментите му. След това се приближи към полковника, който все така лежеше на пода и тихичко стенеше. Веднага щом видя пред себе си комисаря, Лоенгрин Пера прикри лицето си с ръце, както правят децата.

— Стига, имайте милост! — започна да го умолява.

Що за мъж беше този? Заради един удар и малко кръв, която излизаше от сцепената му устна, се беше докарал до това състояние? Сграбчи го за ревера на сакото, повдигна го и го сложи да седне. С трепереща ръка Лоенгрин Пера избърса кръвта си с везаната кърпичка като пощенска марка, но веднага щом видя червеното петно върху плата, затвори очи и даде вид, че ще припадне.

— Става ми лошо от кръв — измънка той.

— От твоята или от тази на другите? — поинтересува се Монталбано, отиде в кухнята, взе преполовената бутилка с уиски, една чаша и ги подаде на полковника.

— Въздържател съм.

Монталбано, който вече беше дал изблик на настроението си, се чувстваше по-спокоен.

Помисли си, че щом полковникът се беше опитал да се обади, за да поиска помощ, хората, които трябваше да му окажат помощ, е ясно, че вече се намираха в околностите, на няколко минути път от дома му. Това беше истинската опасност. Чу звънеца на входната врата.

— Комисарю? Фацио съм.

Отвори вратата наполовина.

— Слушай, Фацио, трябва да приключа разговора си с този човек, за когото ти казах. Остани в колата, когато имам нужда, ще те повикам. Но бъди внимателен, защото наоколо може да има

злонамерени хора. Спри всички онези, които видиш да се приближават към вкъщи.

Затвори отново вратата и седна пред Лоенгрин Пера, който изглеждаше потънал в униние.

— Опитай се да ме разбереш сега, защото след малко няма да си в състояние вече нищо да разбираш.

— Какво искате да ми направите? — попита полковникът, пребледнявайки.

— Никаква кръв, бъди спокоен. Държа те в ръцете си, надявам се това да си разбрал. Ти се оказа такъв глупак, че изтърси открито всичко пред камерата. Ако накарам да излъчат в ефир записа, ще настане такава международна бъркотия сред престъпния свят, че може да се наложи да отидеш да продаваш хлебчета с брашно от нахут на ъгъла на някоя улица. Ако обаче намериш тялото на Карима и спреш повишението ми, но имай предвид, че двете неща трябва да вървят редом едно с друго, ти давам честната си дума, че ще унищожа лентата. Трябва да ми вярваш, искаш или не. Ясен ли съм?

Лоенгрин Пера кимна в знак на съгласие с главницата си и в този момент комисарят забеляза, че ножът е изчезнал от масата. Полковникът трябва да го беше взел, докато той говореше с Фацио.

— Би ли задоволил любопитството ми? — попита го Монталбано. — Съществуват ли, ако изобщо си наясно, отровни червеи?

Пера го погледна въпросително.

— В твой интерес е да оставиш ножа, който е под сакото ти.

Без да каже нито дума, полковникът се подчини и сложи ножа върху масата. Монталбано отвори бутилката с уиски, напълни чашата чак до ръба и я подаде на Лоенгрин Пера, който се потресе, правейки гримаса на отвращение.

— Вече ви казах, че съм въздържател.

— Пий.

— Не мога, повярвайте ми.

Стискайки бузите му с двата пръста на лявата си ръка, Монталбано го принуди да отвори устицата си.

* * *

Фацио чу, че комисарят го вика, след четирийсет и петте минути, прекарани в колата, когато вече започваше да го наляга дълбок сън. Влезе в къщата и веднага забеляза пияното джудже, което дори се беше оповръщало. С оглед на това, че не можеше да стои право, джуджето ту се подпираше на един стол, ту на стената, като се опитваше да пее арията „Небесната Аида“. Фацио видя на пода натрошените на парчета очила и мобилен телефон, а върху масата — празната бутилка от уиски, чашата, която също беше празна, три или четири хартиени листа и документи за самоличност.

— Слушай ме добре, Фацио — каза комисарят. — Сега ще ти разкажа точно как се развиха нещата, в случай че ти бъдат зададени въпроси. Снощи към полунощ се връщах у дома, но заварих точно в началото на уличката, която води насам, колата на този господин, беемве, което ми беше препречило пътя. Той беше мъртвопиян. Доведох го вкъщи, защото не беше в състояние да шофира. В джоба му нямаше никакви документи. След разнообразните опити да го накарам да изтрезнее те повиках да ми помогнеш.

— Повече от ясно — каза Фацио.

— Сега ще направим така. Ти го хвани, така или иначе не тежи много, и го хвърли в неговото беемве, седни на мястото на шофьора и го закарай в килията на полицейското управление. Аз ще карам след теб с нашата кола.

— А после как ще се върнете у дома?

— Трябва да ме докараш, имай търпение. Утре сутринта, веднага щом видиш, че е изтрезнял, го пусни на свобода.

* * *

Като се върна вкъщи, извади пистолета от жабката на колата, където го държеше винаги, и го напъха в колана на панталоните си. След това с метлата събра частите от мобилния телефон и очилата и ги загърна в лист от вестник. Взе лопатката, която Мими беше подарил на Франсоа, и изкопа две дълбоки дупки почти под верандата. В едната от тях сложи вързопа и го зари, а в другата картите и документите, накъсани на парчета. Поля ги с бензин и ги запали. Когато станаха на пепел, зари и тази дупка. Започваше да се развиделява. Отиде в

кухнята, пригответи си силно кафе и го изпи. След това се избърсна и се мушна под душа. Искаше да се наслади на записа напълно спокоен. Напъха малката касетка в по-голямата, както го беше научил Николо, и пушна телевизора и видеото. След няколко секунди, в които нищо не се появи, стана от фотьойла, за да провери техниката и да се убеди, че не е сбъркал нещо при свързването ѝ. Тези работи изобщо не му се удаваха, а пък компютрите го ужасяваха. Дори и този път — нищо. Извади голямата касета, отвори я и я погледна. Малката касетка, която беше вътре в нея, му се стори, че не е сложена както трябва, и я притисна надолу. Сложи отново всичко във видеото. На екрана не се виждаше нищо, ама нищичко. Какво ставаше, свети боже, защо не работеше? Докато си задаваше въпроса, изстина, защото го обзе съмнение. Затича се към телефона:

— Ало? — каза гласът от другата страна на линията, произнасяйки всяка буква с голямо усилие.

— Николо? Монталбано съм.

— Кой друг можеше да бъде, мамка му мръсна?

— Трябва да те попитам нещо.

— Ама знаеш ли, по дяволите, колко е часът?

— Извинявай, извинявай! Ти спомняш ли си камерата, която ми даде назаем?

— И какво от това?

— За да направя запис, кое копче трябваше да натисна? Това отгоре или това отдолу?

— Това отгоре, лайнар.

Беше сбъркал бутона.

* * *

Съблече се отново, обу си банския, влезе смело в ледената вода и започна да плува. Когато се умори, докато се обръщаше по корем във водата в позата на удавник, размисли, че в края на краищата не е толкова трагично, че не е записал нищо, важното е, че полковникът беше повярвал в това и продължаваше да вярва. Излезе на брега, върна се вкъщи, хвърли се на леглото, както беше целият мокър, и заспа.

* * *

Събуди се, когато вече минаваше девет часът, но обзет от ясното чувство, че няма сили да се върне в полицейското управление, за да подхване отново всекидневната си работа. Реши да се обади на Мими:

— Альооо! Альооо! Кой говори, кой се обажда?

— Катаре, Монталбано съм.

— Господине, точно вие ли сте?

— Точно аз съм. Прехвърли ме на господин Ауджело.

— Ало, Салво. Къде си?

— Вкъщи. Слушай, Мими, не мога да дойда на работа.

— Лошо ли ти е?

— Не. Само че няма да мога нито днес, нито утре. Имам нужда от четири или пет дни почивка. Ще успееш ли да ме покриеш?

— Разбира се.

— Благодаря.

— Почакай, не затваряй.

— Какво има?

— Разтревожен съм, Салво. От два дни се държиш странно. Какво ти става? Не ме карай да те мисля.

— Мими, само имам нужда от малко отдих. Това е всичко.

— Къде отиваш?

— В момента не знам. След това ще ти се обадя.

* * *

Макар че много добре знаеше къде отива. В Маринела си приготви куфара за пет минути, като повече време загуби да избере кои книги да вземе със себе си. Остави бележка, написана с печатни букви, на домашната си помощница Аделина, предупреждавайки я, че ще се върне след седмица.

Пристигна в гостилницата на Мадзара, където го посрещнаха като блудния син.

— Миналия ден ми се стори, че давате стаи под наем.

— Да, отгоре имаме пет стаи, но сме извън сезона и само една е заета.

Показаха му стаята — просторна, светла и с изглед към морето.

Просна се на леглото, изпразнил главата си от всякакви мисли, но чувствайки как гърдите му се изпълват с щастлива меланхолия. Тъкмо вдигаше котва, за да отплава към „страната на сънищата“, когато чу да се тропа на вратата.

— Влезте, отворено е.

На прага се появи готвачът. Мъжище със забележителни размери, около четирийсетгодишен, с тъмна кожа и тъмни очи.

— Какво правите? Няма ли да слезете? Разбрах, че сте дошли, и ви приготвих нещо, което...

Не успя да чуе какво му беше приготвил готвачът, защото някаква нежна и много приятна музика, музика от рая, зазвуча в ушите му.

* * *

От един час продължаваше да наблюдава лодката с гребла, която бавно се приближаваше към брега. В нея някакъв мъж гребеше с ритмични и енергични движения. Лодката беше забелязана и от собственика на гостилницата и в действителност Монталбано го чу да вика:

— Луичи, кавалерът се връща!

Комисарят видя Луичино, шестнайсетгодишния син на гостилничаря, да влиза във водата и да избутва лодката чак до пясъка, така че човекът в нея да не си измокри обувките. Кавалерът, на когото Монталбано все още не знаеше името, беше облечен безупречно, включително и с вратовръзка. На главата си имаше бяла панамена шапка с обичайната черна лента.

— Кавалере, хванахте ли нещо? — попита го гостилничарят.

— По дяволите, нищо не хванах.

Мършав и сприхав мъж около седемдесетте. След това Монталбано го чу да потропва с крака в съседната стая до неговата.

— Сервирах ви тук — каза гостилничарят веднага щом видя Монталбано да се появява за вечеря и го заведе в една стаичка, в която

се събираха само две маси. Комисарят му беше признателен, защото голямата зала ехтеше от гласовете и смеха на някаква шумна компания. — Сложил съм прибори за двама — продължи гостилничарят. — Имате ли нещо против, ако кавалер Пинтакуда яде с вас?

Нещо против имаше, защото винаги се боеше да не се наложи да говори, докато се храни.

След малко седемдесетгодишният слаб мъж се представи с лек поклон.

— Либорио Пинтакуда и не съм кавалер. Трябва да ви предупредя за нещо, дори с цената на това да ви се сторя невъзпитан — продължи кавалерът, който не беше кавалер, веднага щом седна. — Аз, когато говоря, не се храня. Следователно, ако се храня, не говоря.

— Добре дошли в клуба — каза Монталбано, въздъхвайки с облекчение. Макароните с морски раци притежаваха прелестта на балерина от висока класа, но пълненият лаврак със сос от шафран го остави без дъх, почти уплашен. — Вие мислите ли, че чудо като това може да се повтори? — попита той Пинтакуда, посочвайки му вече празната си чиния. Бяха приключили с храненето и затова можеха да започнат да си говорят.

— Ще се повтори, бъдете спокоен, както и чудото с кръвта на свети Дженаро — каза Пинтакуда. — От години идвам тук и никога, казвам никога, не съм изпитвал нито едно разочарование от кухнята на Танино.

— В някой голям ресторант на готвач като Танино биха плащали луди пари — отбеляза комисарят.

— Ех, така е. Миналата година мина оттук един французин, собственик на известен парижки ресторант, който почти коленичи пред Танино, за да го заведе в Париж. Направо не беше истина, но той му каза, че е оттук и тук трябва да умре.

— Някой го е научил, разбира се, да готви така, не може да му е дар от природата.

— Вижте, допреди десет години Танино е бил дребен престъпник — кражбички, разпространение на наркотици. Влизал и излизал от затвора. Но една нощ му се явила Богородица.

— Шегувате ли се?

— Много внимавам да не го правя. Той разказва, че Богородица стиснала ръцете му между своите, погледнала го в очите и му казала,

че от следващия ден щял да стане голям готвач.

— Не може да бъде!

— Не знаехте за тази случка с Богородица, но въпреки това пред лаврака използвахте точната дума: чудо. Виждам обаче, че не вярвате на свръхестествени явления, и затова ще сменя темата. Какво правите по тия места, комисарю?

Монталбано подскочи. Не беше казвал на никого тук какво работи.

— Видях по телевизията пресконференцията с вас за арестуването на онази жена, която убила съпруга си — обясни му Пинтакуда.

— Направете ми услуга, не казвайте на никого кой съм.

— Ама тук всички знаят кой сте, комисарю. Но тъй като са разбрали, че на вас не ви се нрави да бъдете разпознаван, се правят, че нямат никаква представа.

— А вие какво приятно занимание имате?

— Работех като преподавател по философия, ако да преподаваш философия може да се нарече приятно занимание.

— Не е ли?

— Изобщо. Децата се отегчават, нямат вече глави, за да се учат, както са мислели Хегел и Кант. Философията би трябвало да се замести с дисциплина, наречена, откъде да знам, „инструкции за употреба“. Тогава може би все още ще има смисъл.

— За употреба на какво?

— На живота, многоуважаеми. Знаете ли какво пише Бенедето Кроче в своите „Мемоари“? Казва, че от своите преживявания се е научил да приема живота за нещо сериозно, като проблем за разрешаване. Изглежда естествено, нали? Но не е така. Би трябвало философски да се обясни на младите значението например на лудешкото каране на тяхната кола срещу друга кола в събота вечер. И да им се каже философски, че това може да се избегне. Но ще имаме време да беседваме, казаха ми, че вие ще останете няколко дни.

— Да. Сам ли живеете?

— През петнайсетте дни, които прекарвам тук, сам-самичък. В Трапани обаче живея в голяма къща със съпругата си, четирите си дъщери, всичките омъжени, и осемте внуци, които, когато не съм в училище, стоят с мен през целия ден. Поне веднъж на всеки три

месеца бягам тук, не им оставям нито адрес, нито телефон. Пречиствам се, като преминавам през водите на самотата. Това място за мен е като клиника, в която се обеззаразявам от прекалените чувства. Играете ли шах?

* * *

Следобеда на следващия ден, докато си лежеше в леглото и препрочиташе за двайсети път „Египетският съвет“ от Леонардо Шаша, му дойде наум, че е забравил да предупреди Валенте за онова подобие на пакт, който беше сключил с полковника. Казусът можеше да се окаже опасен за неговия колега от Мадзара, в случай че той продължеше с разследванията. Слезе на долния етаж, където беше телефонът.

— Валенте? Монталбано съм.

— Салво, къде, по дяволите, се изгуби? Търсих те в управлението и ми отговориха, че нямат информация за теб.

— Защо си ме търсил? Нещо ново ли има?

— Да. Тази сутрин ми се обади началникът на полицията, за да ми съобщи, че неочаквано моята молба за преместване е била приета. Пращат ме в Сестри.

Джулия, съпругата на Валенте, беше от Сестри и там живееха нейните родители. До този ден всеки път, когато заместник-началникът беше депозирал молба да бъде преместен в Лигурия, му бяха отговаряли отрицателно.

— Не ти ли казах, че от тази история ще се извлекат ползи? — припомни му Монталбано.

— Ти мислиш, че...?

— Разбира се. Махат те от пътя си, без да имаш мотив да протестираш. Напротив. Откога влиза в сила преместването ти?

— Незабавно.

— Виждаш ли? Ще дойда да те видя, преди да тръгнеш.

Лоенгрин Пера и другарчетата от енорийката бързо се бяха задвижили. Трябваше обаче да си изясни дали това беше добър, или лош знак. И поиска да направи решаващата проверка. Ако онези демонстрираха, че никак не се помайват, за да приключат играта, със

сигурност бяха побързали да изпратят някакъв сигнал и на него. Италианската бюрокрация, която обикновено е твърде бавна, става светкавична, когато може да се прецака обикновеният гражданин, и знаейки тази всеизвестна истина, се обади на началника си:

— Монталбано! О, пресвети боже, къде се загубихте?

— Извинявам се, че не ви уведомих, но си взех няколко почивни дни.

— Разбирам. Ходихте да видите...

— Не. Търсили сте ме? Имате нужда от мен ли?

— Да, търсих ви, но нямам нужда от вас. Почивайте си. Спомняте ли си, че трябваше да ви предложи за повишение?

— Как да не си спомням!

— И така, тази сутрин ми се обади комендатор Рагуза от министерството. Той е мой добър приятел. Съобщи ми, че срещу вашето повишение... искам да кажа, изглежда, са възникнали някакви пречки, но не знам от какво естество. Рагуза не искаше или не можеше да ми каже нищо повече. Даде ми също така да разбере, че всяко настояване ще е безполезно и може би вредно. Аз, повярвайте ми, съм смаян и обиден.

— Аз не.

— Знам много добре! Дори сте доволен, не е ли така?

— Двойно доволен, господин началник.

— Двойно?

— Ще ви го обясня, но не по телефона.

Успокой се. Действаха в правилната посока.

* * *

На следващата сутрин Либорио Пинтакуда, с димяща чаша кафе в ръката, го събуди, когато навън все още беше тъмно:

— Чакам ви в лодката.

Беше го поканил за половин ден на скучен риболов и комисарят беше приел. Обу си дънки и риза с дълъг ръкав: в лодката с един безупречно облечен господин щеше да се стеснява по бански.

Да лови риба, за преподавателя се оказа същото като да се храни: не отвори уста, освен от време на време да изругае рибите, които не

кълвяха.

Към девет сутринта, когато слънцето вече се беше вдигнало нависоко, Монталбано не можа повече да се въздържа:

— На път съм да загубя баща си — каза той.

— Моите съболезнования — отвърна му преподавателят, без да повдигне очи от кордата на въдицата.

На комисаря тези думи му се сториха неуместни и фалшиви.

— Все още не е умрял, но е на смъртно легло — уточни той.

— Няма никаква разлика. За вас баща ви е умрял точно в момента, в който сте разбрали, че умира. Останалото е, как да кажа, телесна формалност. Нищо повече. С него ли живеете?

— Не, в друго населено място.

— Сам?

— Да. Но не намирам сили да отида да го видя в това състояние, преди да си отиде. Не мога да го направя. Самата идея ме плаши. Никога няма да ми стигне куражът да стъпя в болницата, където е настанен.

Възрастният човек не каза нищо, ограничи се само в поставянето на нова стръв, защото рибите я бяха изяли с големи благодарности. След това се реши да заговори:

— Знаете ли, случи ми се да следя едно ваше разследване, онова, което беше наречено „Теракотеното куче“. По този повод изоставихте следствието за трафика на оръжия, за да се заемете решително и с много ентузиазъм с престъпление, което се е случило преди петдесет години и чието разрешение нямаше да има никакъв практически ефект. Знаете ли защо го направихте?

— От любопитство? — осмели се да каже Монталбано.

— Не, скъпи мой. Това, което направихте, беше много изискан и умен начин да продължите да практикувате неприятния си занаят, бягайки така от еднообразието на всекидневието. Очевидно това всекидневно еднообразие в определен момент започва много да ви тежи. И вие бягате от него. Както правя аз, когато се скривам тук. Но веднага щом се върна вкъщи, губя на мига половината от ползата от това бягство. Реален факт е, че баща ви умира, но вие отказвате да го потвърдите, установявайки го лично. Правите като децата, които, затваряйки очи, си мислят, че са премахнали света. — На това място

преподавателят Либорио Пинтакуда погледна комисаря право в очите:
— Кога ще решите да пораснете, Монталбано?

Докато слизаше по стълбите, за да отиде на вечеря, реши, че на следващата сутрин ще отпътува за Вигата, отсъствал беше пет дни. Луичино беше приготвил масата в обичайната стаичка, а Пинтакуда вече седеше на своето място и го чакаше.

— Утре си тръгвам — съобщи му Монталбано.

— Аз не — имам нужда от още една седмица за дезинтоксикация.

Луичино им донесе веднага предястието и затова устата вече им служеха само за да се хранят с нея. Като дойде основното ястие, те останаха изненадани:

— Кюфтета!!! — възкликна възмутено учителят. — Кюфтетата се дават на кучетата!

Комисарят не изгуби самообладание, защото ароматът, който се издигаше от чинията към носа му, беше силен и апетитен.

— Какво му е на Танино, да не е болен? — поинтересува се разтревожено Пинтакуда.

— Не, господине, в кухнята е — отговори му Луичино.

Едва тогава учителят разкъса на две с вилицата си едното кюфте и го поднесе към устата си. Монталбано все още не беше направил нито едно движение. Пинтакуда започна да дъвче, притвори очи и издаде нещо като стон.

— Ако някой го изяде миг преди смъртта си, ще бъде доволен, дори и след това да отиде в пъкъла — каза той.

Комисарят сложи в устата си половин кюфте и с езика и небцето си започна да му прави научен анализ, заради който Якомуци само можеше да му завиди. И така: риба, без никакво съмнение, лук, лют червен пипер, разбито яйце, сол, чер пипер и галета. Но към списъка липсваха още две съставки, които трябваше да открие, прикриващи се зад вкуса на маслото, в което бяха изпържени. При втората хапка разпозна онова, което не беше отгатнал преди това: кимион и кориандър.

— Кофта! — възкликна смаяно.
— Какво казахте? — попита го Пинтакуда.
— Ядем индийско ястие, което е приготвено съвършено.
— Не ми пука откъде е — каза учителят. — Знам само, че е чудодееен знак. И ви моля да не изричате повече нито дума до края на вечерята.

* * *

Пинтакуда помоли да разтребят масата и му предложи да изиграят станалата вече обичайна партия шах, която обикновено Монталбано губеше.

— Извинете ме, но преди това искам да се сбогувам с Танино.

— Ще ви придружа.

Готвачът четеше огромно конско евангелие на помощника си, който не беше измил добре тиганите.

— Така на следващия ден ще са пропити с миризмата от предния и човек няма да може да разбере какво яде — обясни на посетителите.

— Слушайте — попита Монталбано, — вярно ли е, че никога не сте напускали Сицилия?

Сигурно, без да иска, беше придобил тон на ченге, защото Танино като че ли се върна във времената, когато е бил престъпник:

— Никога, заклевам ви се, комисарю! Имам свидетели!

Значи, не би могъл да се научи да прави това ястие в някой ресторант с чуждестранна кухня.

— Среца ли сте се с индийци?

— Онези от киното ли? Червенокожите?

— Както и да е — каза Монталбано и се сбогува с докоснатия от чудото готвач, като го прегърна.

* * *

Фацио му рапортува, че през петте дни, в които е отсъствал, не се беше случило нищо важно. Кармело Арноне, онзи, с магазина за тютюневи изделия близо до гарата, стрелял четири пъти по Анджелио

Канидзаро, който имаше галантериен магазин, заради някаква история с жени. Мими Ауджело, който случайно бил там, дал смел отпор на стрелеца и го обезоръжил.

— Затова — уточни Монталбано — Канидзаро със сигурност се е разминал само с лека уплаха.

Беше всеизвестно, че Кармело Арноне не се оправяше добре с оръжията и не беше способен да уцели дори крава на десет сантиметра разстояние.

— Е, не.

— Уцелил ли го е? — попита смаяно Монталбано.

Фацио продължи да му обяснява, че в действителност дори и този път не е успял да го направи. Но един куршум, който уцелил стълба на уличното осветление, рикоширал и се спрял между плешките на Канидзаро. Нищо и никаква рана, защото патронът бил загубил силата си. Веднага обаче в градчето се разнесла мълвата, че Кармело Арноне е стрелял подло в гърба на Анджело Канидзаро. Братът на същия, Паскуалино, този, който продава бакла и носи очила, чиито стъкла са дебели два пръста, се въоръжил и пресрещайки Кармело Арноне, го прострелял, грешейки два пъти — единия път човека, а другия път къде да се прицели. В действителност объркал Кармело Арноне с брат му Филипо, който има дюкян за плодове и зеленчуци, изпадайки в заблуждение заради явната прилика между двамата Арноне. Що се отнася до грешката при уцелването, първият изстрел не се знаеше къде се е загубил, но с втория ранил кутрето на лявата ръка на търговец от Каникати, дошъл във Вигата по работа. На това място пистолетът засякъл, иначе Паскуалино Канидзаро, стреляйки напосоки, щял да направи второто избиване на невинните младенци. А, освен това имало и две кражби, четири отмъквания на чанти и три палежа на автомобили. Все обичайни неща.

Почука се и след това влезе Торторела, бутайки вратата с крак, тъй като държеше в ръцете си три кила и нещо бумага.

— Искаме да се възползваме от вас, докато сте тук.

— Торторе, говориш, като че ли съм отсъствал сто години!

Никога не подписваше, без преди това внимателно да е прочел за какво се отнася, и затова по обяд вече беше попрехвърлил от книгата малко повече от кило. Усещаше наченки на глад в стомаха си, но реши да не ходи в „Сан Калоджеро“, защото не искаше толкова скоро да

оскверни паметта на готвача Танино, пряко вдъхновен от Богородица. Налагаше се предателството му поне отчасти да бъде оправдано от абстиненцията.

Приключи с подписването на документите в осем вечерта, от което го боляха не само пръстите, но и целите ръце.

Пристигна вкъщи и вече изпитваше силен глад, а в стомаха му се беше образувала дупка. Как трябваше да постъпи? Да отвори фурната и хладилника, за да види какво му беше приготвила Аделина? Разсъди, че ако премине от един ресторант на друг, това може технически да се нарече предателство, но да премине от Танино на Аделина, разбира се, не беше, напротив — на това можеше да се погледне като на завръщане към семейството след кратко прелюбодейно отклонение. Фурната беше празна, в хладилника имаше десетина маслини, три сардини и малко риба тон от Лампедуза в стъкло бурканче. Хлябът, завит в хартия, беше на масата в кухнята заедно с бележка от прислужницата.

След като не ми казвате кога ще се върнете, аз готвя ли, готвя, а след това съм принудена да изхвърлям на боклука тази благодат.

Няма повече да приготвям нищо.

Отказваше да продължава с разхищенията, разбира се, но, изглежда, най-вече се беше обидила, защото не ѝ беше казал къде отива („Ех, добре де, аз съм само една прислужница, но вие понякога се отнасяте с мен като с прислужница!“).

Изяде неохотно две маслини с хляб, които пожела да накваси с бащиното си вино. Пусна телевизора на „Свободна мрежа“, беше време за новините.

Николо Дзито завършваше коментара си за ареста заради злоупотреба с обществени средства и подкупи на общинския съветник от Фела. След това премина към криминалната хроника. В покрайнините на Соматино, между Калтанисета и Ена, е било намерено тялото на някаква жена в напреднал стадий на разложение.

Монталбано внезапно се изпъна на фотъйла.

Жената е била удушена, напъхана в чувал и след това захвърлена в пресъхнал и доста дълбок кладенец. До нея бил намерен малък куфар, благодарение на който е могло със сигурност да се идентифицира жертвата: Карима Муса, трийсет и четири годишна, родом от Тунис, но от няколко години се е била преместила във Вигата.

На малкия екран се появи снимката на Карима с Франсоа — тази, която комисарят беше дал на Николо.

Дали телезрителите си спомняха, че „Свободна мрежа“ беше излъчила новината за изчезването на жената? От детето, нейния син, обаче нямаше никаква следа. Според комисар Дилиберто, който се занимаваше с разследването на случая, извършител на убийството можеше да бъде неизвестният сводник на тунизийката. Въпреки всичко, пак според думите на комисаря, оставаха многобройни неясноти, които трябваше да се осветлят.

Монталбано изцвили, загаси телевизора и се разсмя. Лоенгрин Пера беше удържал на думата си. Изправи се, поразкърши се, седна отново и внезапно заспа на фотьойла. Сънят му беше животински, без сънища, като на чувал с картофи.

* * *

На следващата сутрин се обади на началника на полицията от кабинета си, самопоканвайки се на вечеря. След това звънна в полицейското управление на Соматино.

— Дилиберто? Монталбано съм. Обаждам се от Вигата.

— Здравсти, колега. Кажете.

— Обаждам ти се заради онази жена, която сте намерили в кладенеца.

— Карима Муса.

— Да. Със сигурност ли я идентифицирахте?

— Без никаква сянка на съмнение. В куфара ѝ между другите неща имаше карта за банкомат, издадена от Земеделската банка в Монтелуза.

— Извини ме, че те прекъсвам, но, виж, всеки може да сложи...

— Остави ме да довърша. Преди три години тази жена е претърпяла инцидент и в болницата в Монтелуза са ѝ направили

дванайсет шева на лявата ръка. Отговарят. Шевовете се виждат въпреки напредналия стадий на разложение на трупа.

— Слушай, Дилиберто, аз се върнах във Вигата едва тази сутрин, след няколкодневен отпуск. Не разполагам с достатъчно новини, разбрах за намирането на трупа от една от местните телевизии. Съобщиха, че ти недоумяваш за някои неща.

— Не относно идентификацията. Сигурен съм, че тази жена е била убита другаде и погребана на различно място от това, на което после ние я намерихме, и то след като анонимно ни бяха сигнализирали. Затова и се питам: защо са ексхумирали трупа и са го преместили? За какво им е трябвало да го правят?

— Откъде си толкова сигурен?

— Виж, малкият куфар на Карима е бил изцапан с органична материя по време на първия му престой до трупа. Следователно, за да отнесат куфара до кладенеца, в който е намерена, са го били загърнали във вестник.

— И какво означава това?

— Вестникът е с дата отпреди три дни. Жената обаче е била убита поне десетина дни преди тази дата. Съдебният лекар е напълно сигурен в това. Следователно ще трябва да се опитам да разбера защо се е наложило преместването. И не ми идва никаква, ама никаква идея, с която да си го обясня.

Монталбано имаше идея, но не можеше да я съобщи на колегата си. Едно нещо обаче не бяха свършили както трябва тези лайнари от тайните служби! Също като онзи път, когато им се беше наложило да накарат хората да им повярват, че в точно определен ден либийският самолет е паднал в Сила, и бяха разиграли театър със сътресения и пламъци. После след аутопсията се бе оказало, че пилотът на самолета е умрял петнайсет дни преди катастрофата. Летящият труп.

* * *

След умерената, но класна вечеря Монталбано и неговият началник се оттеглиха в кабинета. Съпругата на свой ред се усамоти, за да гледа телевизия.

Разказът на Монталбано беше дълъг и толкова изчерпателен, че дори не пропусна да спомене за умишленото счупване на парчета очилцата на Лоенгрин Пера. От един момент нататък докладът му се превърна в изповед. Но опрощението от страна на началника му закъсняваше. Той наистина беше подразнен, че е бил изключен от играта.

— Монталбано, сърдит съм ви. Лишихте ме от възможността да се позабавлявам малко, преди да се оттегля в пенсия.

* * *

Скъпа моя Ливия,

Това писмо ще те удиви поне по две причини. Първата е заради самото писмо, че съм го написал и изпратил. Ненаписани писма обаче съм ти пращал много, почти по едно на ден. Дадох си сметка, че през всичките тези години съм ти изпращал от време на време само скъпернически картички с „бюрократични и комисарски“ поздравя, както ти ги определяш.

Втората причина, на която, освен че ще се учудиш, мисля, че и ще се зарадваш, е съдържанието му.

Откакто замина, точно преди петдесет и пет дни (както виждаш, ги броя), се случиха много неща, някои от които ни засягат. Да кажа обаче „случили се“ е грешно, би било по-правилно да напиша: направих така, че да се случат.

Веднъж ти ме порица за моята определена склонност да замествам Бог, променяйки с малки или големи премълчавания и дори с фалшификации хода на нещата (при другите). Може би е вярно, дори със сигурност е така, но не мислиш ли, че това влиза в занаята, който упражнявам?

Във всеки случай казвам ти веднага, че ще ти говоря за друго мое, как да го нарека, нарушение, допуснато обаче, за да направя чрез поредица от събития промяна в

наша полза, следователно вече не е срещу или за другите. Най-напред искам да ти разкажа за Франсоа.

Това име повече не сме го произнасяли — нито ти, нито аз, след последната нощ, която ти прекара в Маринела, когато ме упрекна, че не съм разбрал, че това момче може да стане детето, което никога не сме имали. Но не само това, нараняваше те начинът, по който ти го бях отнел. Но, виж, бях изплашен, и с право. То беше станало опасен свидетел, боях се, че щяха да направят така, че да изчезне („да го неутрализират“, те използват този евфемизъм).

Пропускането на това име тежеше и при нашите телефонни разговори, превръщайки ги в уклончиви и не толкова мили. Днес ми се иска да ти изясня, че ако никога досега не съм ти говорил за Франсоа, създавайки може би впечатлението, че съм го забравил, е било, за да не подхранвам у теб опасни илюзии, но щом сега пиша за него, означава, че този мой страх е изчезнал.

Спомняш ли си онази сутрин в Маринела, когато Франсоа избяга, за да търси майка си? И така, докато го връщах към вкъщи, той ми каза, че не иска да се озове в някое сиропиталище. Отговорих му, че това никога не би могло да се случи. Дадох му моята честна дума и си стиснахме ръцете. Бях поел ангажимент и щях да го спазя на всяка цена.

В тези петдесет и пет дни Мими Ауджело се обаждаше по мое искане три пъти в седмицата на сестра си, за да разбере как е детето. Винаги получаваше успокоителни отговори.

Завчера, все така придружаван от Мими, отидох да го видя (впрочем трябва да напишеш писмо на Мими, за да му благодариш за неговото щедро приятелство). Имах възможността да наблюдавам Франсоа за няколко минути, докато си играеше с племенника на Ауджело, който е на същата възраст; беше весел и безгрижен. Веднага щом ме видя, на мига ме разпозна, но изражението му се промени, стана някак си тъжно. Паметта на децата прави бързи

връзки, също като тази на възрастните: със сигурност си беше спомнил майка си. Прегърна ме силно и след това, поглеждайки ме с бляскавите си очи, но без сълзи в тях (не мисля, че е дете, което лесно се разплаква), не ми зададе въпроса, за който се опасявах, а именно дали имам новини от Карима. А всъщност тихичко ми каза: „Заведи ме при Ливия“.

Не при неговата майка, а при теб. Изглежда, се е убедил, че няма повече да види майка си. И това, за съжаление, отговаря на истината.

Ти знаеш, че още от самото начало — заради тъжния опит, който имам — бях убеден, че Карима е била убита. За да направя това, което си бях наумил, трябваше да извърша рисковано действие, което да накара съучастниците на убиеца да се покажат на светло. Следващата стъпка беше да ги принудя да кажат къде е тялото на жената и тя със сигурност да може да бъде идентифицирана. Успях да се справя. Едва след всичко това вече можех да подходя „официално“ по отношение на Франсоа, който вече се води, че е сирак. Голяма помощ ми оказа началникът на полицията, който задвижи всички свои връзки. Ако тялото на Карима не беше намерено, моите крачки щяха да бъдат спъвани от безкрайните бюрократични окови, които щяха да отлагат с години разрешаването на нашия проблем.

Давам си сметка, че ти пиша твърде дълго писмо, и затова сменям темата.

1) Франсоа според нашия и тунизийския закон се намира в парадоксална ситуация. Всъщност той е сираче, което не съществува, заради това, че неговото раждане не е вписано в регистрите нито на Сицилия, нито на Тунис.

2) Съдията в Монтелуза, който се занимава с тези дела, по някакъв начин е узаконил положението на Франсоа, но само за времето, което било необходимо за бързото уреждане на казуса, оставяйки го временно под попечителството на сестрата на Мими.

3) Същият съдия ме осведоми, че да, на теория в Италия би било възможно неомъжена жена да осинови

дете, но добави, че в действителност това са само приказки. И ми цитира случая с една актриса, подложена с години на съдебни решения, всички те в противоречие помежду си.

4) Според съдията най-доброто, което може да се направи, за да се съкрати процедурата, би било ние двамата да се оженим.

5) Затова подготви документите.

Прегръщам те и те целувам:

Салво

P. S. Нотариусът от Вигата, който е мой приятел, ще управлява фонда от половин милиард лири, от който Франсоа ще може да се възползва, когато навърши пълнолетие. Смятам за правилно „нашият“ син да се роди официално в същия момент, когато стъпи в дома ни, но намирам за повече от справедливо да бъде подпомогнат в живота си и от тази, която е била неговата истинска майка и на която са принадлежали парите.

* * *

Баща ви е на края на силите си. Ако искате да го видите все още жив, не губете време.

Арканджело Престифилипо

Очакваше тези думи, но когато ги прочете, болката му се върна — тъпа, както когато беше разбрал, и влошена от тревогата заради това, което беше негов дълг да направи, а именно да се наведе над леглото, да целуне баща си по челото, да чуе неговия хриплив дъх на умиращ човек, да го погледне в очите и да му каже няколко утешителни думи. Щеше ли да има сили за това? Целият потънал в пот, си помисли, че това е неизбежно изпитание, ако наистина е необходимо да порасне, както му беше казал учителят Пинтакуда.

„Ще науча Франсоа да не се страхува от моята смърт“ — помисли си той. И след тази мисъл, която го удиви заради самия факт, че е могло да му мине през главата, почувства временно облекчение.

Точно преди Валмонтана, след четири часа, прекарани в колата, имаше табела, която посочваше пътя, по който трябваше да се отклони за клиниката „Портичели“.

Остави колата на подредения паркинг и влезе. Чувстваше как сърцето му туптеше под адамовата ябълка.

— Казвам се Монталбано. Бих искал да видя баща си, който се лекува тук.

Мъжът на рецепцията го погледна за миг, след това му посочи малката приемна:

— Заповядайте. Ще повикам професор Бранкато.

Седна на фотьойла, взе едно от списанията, които бяха на масичката, но го остави веднага, защото ръцете му бяха толкова потни, че овлажниха корицата му.

Влезе професорът, около петдесетгодишен, много сериозен мъж в бяла престилка. Подаде му ръка.

— Господин Монталбано? Съжалявам наистина, че трябва да ви го кажа, но баща ви почина, без да се мъчи, преди два часа.

— Благодаря — каза Монталбано.

Професорът го погледна леко учуден. Комисарят обаче не благодареше на него.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Някакъв критик, правейки рецензия на „Теракотеното куче“, написа, че Вигата, несъществуващото географски градче, в което се развива действието на всички мои романи, е „най-измисленото място от най-типичната Сицилия“.

Цитирам тези думи в подкрепа на належащата необходимост да заявя, че имената, местата и ситуациите в тази книга са напълно измислени. Също така и номерът на автомобила.

Ако въображението е успяло да съвпадне с действителността, според мен вината трябва да се припише на действителността.

Романът е посветен на Флем: истории от този тип му харесваха.

Издание:

Автор: Андреа Камилери

Заглавие: Крадецът на закуски

Преводач: Весела Лулова Цалова

Година на превод: 2013

Език, от който е преведено: Италиански

Издание: Първо

Издател: Книгопис ЕООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2013

Тип: Роман

Националност: Италианска

Печатница: Лито Балкан АД, София

Редактор: Вера Александрова

Коректор: Нели Германова

ISBN: 978-619-7067-19-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2687>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.